

SMOTRA
LITERARNOG,
DRAMSKO-SCENSKOG
I NOVINARSKOG STVARALAŠTVA
UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA
GRADA ZAGREBA
2013.

22.
smotra

GRADSKI URED ZA OBRAZOVANJE, KULTURU I ŠPORT

Ljubica Golubić, mentor: Tomislav Tomić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Monarh bez Riječi

Poput vatre na svijeći,
Presvijetli je monarh bez riječi.
Njegov je plašt od vune i zlata krojen.
Nije sin pastira,
Već je od majke kraljice dojen.
Nema lice klesano od anđela,
Jer lice svoje skriva.
Sjena i glas je naroda,
Kralj koji s njima jede, piće i počiva.
Ne diči se snažnim prsim, niti umom kojeg predvodi dobrota mila.
On spava na postelji od slame,
Dok mu tijelo obliva svila.
Čovjek bez lica i bez riječi,
Zlu i grijehu oprost daje.
Milostiv je kralj prema duši,
Koja se duhom kaje.
Putovao je kroz polja i šume,
Zna sve podanike i muke kraljevstva svog.
Jer kralj sa srcem,
Kralj je srca mog.
Beskrajna je ljubav što je daruje ljudima.
Beskrajna je ljubav što je osjećam u grudima.
Poput vatre na svijeći,
Presvijetli je monarh bez riječi.

Klara Raškaj, 2.razred
Prva privatna gimnazija
Voditeljica: Renata Kostanjevec

Mrak

„Hoda, brz mu korak, u duši osjećaj smrtno gorak,
 U glavi misao, pucanj - čorak, on će korak ubrzat morat',
 Došao je do Savskog mosta, koji ga ugosti k'o tamnog gosta,
 On zna da onaj čin, života će ga koštat',
 Pošao je do sredine, pustog, mračnog i tihog mosta,
 Popeo se na ogradu, al' tamo ne misli ostat',
 Jer mrtva lica onih ljudi progone ga u snovima,
 A ima i osjećaj straha, osjeća da netko lovi ga,
 Netko prati ga, nije sam, pogled mu leti, osjeća strah,
 Oko mu trepne, nastade mrak, pogleda ulijevo, tamo je vrag,
 Nalijevo od njega, na ogradi stoji netko,
 Sav u crnom, smije se, on shvati to je demon,
 Koji ga neprestano goni, koji se neprestano smije,
 Shvati da mora to riješit', pa teško al' vješto strah skrije,
 Blijedo lice, crne oči, crni kaput, on duša je noći,
 Đavoljim jednim korakom naprijed, on prema njemu kroči,
 Gledaju se i šute, čovjeku duša pomalo gori,
 Zapuše lagani vjetar, a tada demon progovori,
 „Ivane, znaš tko sam, ubio si, patit ćeš znaj,
 I to ne jednu dušu, već osam, ja tvoj sam kraj”,
 Čovjek hladnokrvno стоји, iznenada u sebi snagu stvori,
 Vjetar prestade da puše, zatim čovjek progovori,
 „Ono učinio sam s razlogom, i ne želim ni vidjet' rajske vrt,
 Ti možda mirišeš na sumpor, al' ja mirišem na smrt,
 Misliš da te se bojim, al' tu se, đavle, grdno varas,
 Ovo je tvoja posljednja stanica, ovdje ti, đavle, padaš,
 U stvari padamo zajedno, jer smo prokleti isti,
 Prokleti slični, isti kaput s ramena nam visi”,
 I zaista taj prizor, bio je zla i smrti izlog,
 Čovjek shvati da nema izbor, sjeti se rijeka je ispod,
 Krene na đavla, krene u sukob sa svojom noćnom morom,
 Prima ga za kaput, a zatim ga baca zajedno sa sobom,
 U posljednjem letu demon strašno i sablasno vrise,
 A čovjek je samo razvukao preko lica smiješak iskren,
 Most postade pust i tih, u trenutku pada te noći,
 Mladić prestravljen od sna, mokar otvara oči,
 mrak!”

Josip Tomic, 4. razred
 Graditeljska tehnička škola
 Voditelj: Ante Kekez

Oda banalnome čovjeku

Ono što je ona odbacila bilo je gore,
Riječi su izumrle još godinama prije, njih je više ljubila.

Ono što je trebalo bilo je jednake vrijednosti,
Njene napuštene misli i otpuštene sate.

Voljela je vjenčanja, i zamršene zavjete,
A on je bio čovjek od banalnih riječi.

Ono što je ona odbacila, čuvalo je usnama,
Između noktiju, pod krvlju, na lijevom stopalu.

Ono što je ona odbacila, plakao je nad njima,
Nad svezom crvenih stihova i pijanih uzvika,
Nad bolnim uzvicima i zveckavim psovjkama,
Nad njenim ljudskim savršenstvima, božanskim greškama,
Skupio je okuse, i čuvalo ih je usnama.

Voljela je opere, herojstva i dramske završetke,
A on je bio čovjek od banalnih riječi.

Ono što je htio sačuvati u zlatnom kavezu,
Milovati dok zaista ne pozlati, ona je odbacila.

Ono svoje što je uništio da bi sačuvao njene dijelove,
Bilo je jednostavno.

Voljela je davno, skupo i strastveno,
A on je bio banalan čovjek.

Ana Horvatin, 3. razred
Klasična gimnazija
Voditeljica: Andjela Vukasović Korunda

Olujno more nepoznatog

Hodaju oni ulicama. Sitni, maleni, sivi obrisi. Trebali bismo ih zvati ljudima, kako i priliči, onako iz poštovanja. Svatko u svom smjeru, sudarajući se. Vjerojatno su nevažni,

ti slučajni sudari, kiseli osmijesi. Oni izmiču i nastavljaju. Njihov um ne možemo pročitati, misli razaznati pa ih gledamo kako užurbano koračaju ulicom dok ne zakrenu za ugao tamo negdje, u nepoznato. Možda je to jedino i važno, da prolaze, dišu, postoje. No zar postojati znači isto što i živjeti?

Ona se budi ujutro kako bi im podarila lica i kreirala njihove živote. Na način svojstven samo njoj. Ona to čini pisanjem - razrađuje scenarije njihova života i daje im osobnost otkrivajući pojedinstvo koje kod Sivih lica inače možda ne bi bile zamijećene. Daruje im slobodu, kreativnost, životni put, no tek na papiru, jer tih Sivih lica ima previše, a njeno vrijeme paralelno s njihovim istječe. Sada ponovno sjedi ovdje, na svom starom mjestu, osjećajući se kao i uvijek - ponosnom, marljivom, dovoljno odvažnom da pliva nepoznatim vodama tuđih sudsibina. Možda ju najviše potiče baš to - način mijenjanja tuđih sudsibina koji nije moguć u njenoj svakodnevici.

U pisanju je sve moguće i sve je dozvoljeno, prepreke ne postoje. Možda otplovi daleko i zaboravi na pučinu jer se, tamo negdje na olujnom moru, ona osjeća sigurnom; sama sa sobom i svojim riječima.

Živi u stihovima više no što živi u stvarnosti. Dopuštaju joj da, ispisujući ih na glatkim, bijelim stranicama, uoči sve što postaje kada piše. Pravo biće.

Mattea Merdita, 3. razred

LINigra

Voditeljica: Sanja Mataga

PET HAIKU PJESAMA

Naglo, na svoju
Prisutnost me podsjeća
Živa priroda.

Na goloj grani
Sad visi razapeta
Kora banane.

Bitak donosi
Iz iskustva mišljenja
Dva ogledala.

Istina spava
U skupoj lijenosti
Uz mojeg oca.

U zelenom su
Izmetu se rodili
Mjesec i zvjezda.

Filip Drača, 4. razred
Grafička škola
Voditelj: Žarko Gazzari

PET HAIKU PJESAMA

usporavam hod-
par kosova u travi
sklada ariju

ispod stabla ptić
zelene grane vrbe
dotakle travu

netaknut snijeg
na proplanku srna
osluškuje muk

pusti brežuljak
tek pahulje sipaju
po pašnjaku

božićna noć
djevojčica još čeka
prve pahulje

Aisha Bushara, 1. razred
III. gimnazija
Voditeljica: Branka Milković

Pokućaj još jednom

Zapravo, ja sam tek danas doista shvatila što ti se dogodilo.

Bila sam jutros na kavi s Helenom. Ispijala sam polako vrući čaj ne znajući što će se dogoditi za nekoliko minuta. Smijale smo se i bile sretne, no onda je zazvonio mobitel. Zvala je Sarma sva u suzama, jecala je. Nikada ju nisam čula, a kamoli vidjela kako plače.

Zvala je da mi kaže kako joj je umro tata. Ostala sam u šoku kao i Helena kada sam joj rekla, problijedjela sam u sekundi. Netko se iza nas smijao, ali u tom trenutku za mene je vladala potpuna tišina. Bolna i duga tišina.

Muslim, Sarminog tatu sam vidjela svega nekoliko puta, ali znala sam da je bolestan. Duže vrije-me mučio se s tumorima na crijevima ili tako negdje, bio je u bolnici i nije smio kući. Umro je jučer, koliko sam shvatila, 18. 4. 2012. (a Sarma ima rođendan 7. 4.) i to nenadano, iako su doktori znali da neće još dugo.

U tom trenutku htjela sam potrčati do Sarme tih dvadesetak kilometara, ako ne i više, da ju zagrlim. Bilo mi je neopisivo žao Sarme koja to nije zaslужila, a kamoli njen tata. Ipak, taj dan nisam išla kod nje.

Tada sam se sjetila zadnjeg sprovoda na kojem sam bila, negdje u petom mjesecu prošle godine, kada je Suzy umrla sestra Tamica sa samo 10 godina. Sprovod će mi zauvijek ostati u sjećanju zato što sam plakala, a toga sam bila tako svjesna. Morbidna je bila ona glupa glazba u prostoriji gdje je bio ljes u kojem je ležala mala Tamica kao andeo koji spava. Istina, nisam ju vidjela mnogo puta, ali uvijek je bila nasmijana. Zračila je tom djetinjastom ljubavi i dobrotom, nevinošću koja joj je oduzeta smrću. Shrvala sam se kada sam kao i svi mladi moje dobi morala nositi vijenac. Ruke su mi se počele tresti, a uskoro sam počela i plakati. Plakala sam dosta dugo i nisam mogla prestati. Vidjela sam taj mali ljes u kojem je ona, cvijeće koje su bacali na ljes, ljude kako plaču... Bilo je strašno i zato što sam se htjela baciti u tu duboku rupu i izbaviti ju van iz te smrtničke kutije jer ona nije tamo trebala biti. Htjela sam ju oživjeti i igrati se s njom, smijati.

Kasnije sam shvatila da sam vjerojatno plakala iz više razloga. Mislim da si jedan bio ti. Kao mala nisam bila svjesna svega, ali kada na to sada gledam, plačem. Znači, plakala sam zato što tebe više nema i što se tako nisam mogla rasplakati i na tvom sprovodu, na kojem nisam niti bila. Otišla sam bez pozdrava jer sam bila mala (ma što sam ja tada znala o smrti?) i nisam znala da te više nikada neću vidjeti. Da sam znala, ne bih nikada otišla. Ne bih te ostavila samog tamo u onoj velikoj kući iz koje nikada nisi izišao živ zato jer nisi smio. Imam osjećaj kao da sam ja kriva za sve to i da si ne smijem oprostiti.

Kada sam tog dana došla kući, ispitivali su me o sprovodu kao da sam išla na koncert ili neki izlet pa da mogu ispričati koji dobar vic koji sam usputno čula ili priču o tome kako je odlično bilo. Pozlilo mi je pa sam svima rekla da zašute, a oni su me začudo i poslušali.

Što se tiče tebe, tek sada, tek danas sam shvatila kako si umro. Umro si sam kako si zapravo i živio ostatak života, s obzirom na to da za moju majku nikada nisi imao vremena. Mislim da si se promijenio kada ti je poginuo sin, ali to nikada neću znati.

Ti si bio Ranko, nisi imao niti 60 godina i obožavao si svoje unuke. Imao si šećer i prehodao si teži infarkt kada ti je poginuo sin, imao si suicidalne misli koje si htio ostvariti, ali valjda u tome nisi video zadovoljstvo. Na to gledam ili tako, ili jednostavno nisi htio Nikolu i mene, kao i mamu, ostaviti same bez nekoga s kime bi popričali. Uglavnom, seljakao si se po bolnicama, a o zdravlju nisi brinuo. Umro si u Bosni u onoj kućerini koju kao da si izgradio samom sebi. Sada mi je jasno zašto uvijek imam osjećaj da me netko gleda kad sam u njoj.

Srce ti je puklo, eksplodiralo. Trebao si doći k nama za par dana, ali ti si otišao negdje dalje. Ja sam te čekala, ali nikada nisi došao.

A posljednja želja dok si ležao u bolnici (očito prije nego što si otišao u Bosnu) bila je da vidiš svoje male unuke barem na trenutak. Posljednji put i ti si to znao, ali si nam prešutio kako bi ispalio lijepše. I hvala ti na tome, barem nisam ostatak djetinjstva provela pitajući se zašto. lako, nedostaješ mi neopisivo puno. Nedostaje mi netko tko će svojim velikim pečetnjakom kuckati na vrata rano ujutro, tko će mi donositi slatkiše prije ručka. Nedostaje mi onaj djed kojeg svatko može poželjeti, koji mi je htio kupiti cijeli svijet ako treba kako bih bila sretna.

Katarina Pavelić, 2. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Ana Bedek

Martina Gluhinić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Pomrčina

Vrisak. Jeka! Dugačka je noć što dolazi.
Nejasnoća misli. Opkoljena stvarnost.
Pa kako mi je mogla promaknuti ta scena.
Ljetos je bilo očaravajuće iskustvo, a prije dvije godine
svitanje dana obilježila je zvonjava telefona.
Mudro li zbole oči tog starca dok mirna rijeka odnosi
osušeno sijeno s obale dalekog mora.
Da je samoća opasna, poznato je u vijeke vjekova. (amen)
Sve do jučer kad je pčela probudila tišinu.
Sutrašnji dan predstavnik je glumaca.
Dobrih glumaca koji su klaunu uzor.
Nekako je uzburkano more što služi kao ogledalo onom
dalekom oblaku koji je pokrio sunce.
Pomrčina.
Kas konja obilježio je moju ulicu.
Galama je bila glasno tiha dok je pijetao spavao iza
popodnevnog sunca.
Kora je bila plava, a igra netopira topila se u trenu.
Napetost izjeda vrijeme!
Ovaj tren odavno je otišao i opomenuo svijet.
Vrijeme je promjena.
Kazna! Nije ni ona toliko bolna kao depresivno klupko
koje se skriva iza vrata mog sna.

Nikolina Matković, 4.razred

I. gimnazija

Voditelj: Ivan Janjić

Ponekad se osjećam kao oblak „Mama...”

Mala djevojčica potegnula je majku za ruku, upirući prstom. Majka je podigla pogled i ostala zbumjena. Pomilovala je djevojčicu po zlatnoj kosi i okrenula se, lagano povukavši djevojčicu. Lela je ostala sjediti na klupici.

„Da za svaki prst, uperen u mene, dobijem novčić, bila bih bogata.“

Lela je bila slična svojim vršnjacima: nosila je traperice, šarenu majicu i starke. Imala je duboke, smeđe oči i tijelo pomalo umorno i bljedunjavu. Nosila je šarenu maramu koja je izgledala kao pletena kapa, prekrivši glavu bez kose. Tanke, ispucale usne prekrivala je zelenasta maska, ista kakvu nose doktori za vrijeme operacija.

„Nisam ja kriva“, šaputala si je u bradu. „Zar ljudi misle da ja želim biti ovakva? I ja bih htjela kosu. Gustu i mekanu baš kakvu ima moja sestra pa da i meni mama može pesti pletenice...“ Lela je prije dvije godine ušla bolnicu i od tada gotovo da nije ni izašla. Jedan, tek slučajan, CT snimak glave pretvorio se u noćnu moru. U onaj grozni san u kojem trčiš, a nisi dovoljno brz. Ne možeš da lje. Padneš, ali ne otvoriš oči i shvatiš da je sve u redu. Ovo je bio jedan od rijetkih trenutaka koje je provodila izvan bolnice. Lela se navikla na ležanje u hladnoj sobi u bolničkom krevetu, s iglom u ruci koja joj je davala život, ali i volju za njim. Navikla se ona i na miris alkohola i na slabe otkucaje bolničkih aparata. Mučnine i slabost bile su njena svakodnevница. No, Lela nikada neće moći shvatiti! Zašto ja? Zašto moji snovi, zašto moj život? Sve se činilo sravnjenim sa zemljom. Trebala je početi graditi ispočetka. Nije imala snage. Svim svojim snovima, svim osmijesima, lijepim trenucima, svime se borila protiv te bolesti, protiv tog monstruma što ju je lovio u snovima, te sjene što ju je čekala iza svakoga ugla. Svi su joj govorili da je jako hrabra, no ona je znala istinu... Boji se. Boji se najviše na svijetu. Nerado sklapa oči prije sna. Misli su je podsjećale na sutra. Koliko je bila sretna zbog novog dana, toliko ga se i bojala. Samo to nije pokazivala. Kada bi joj bilo teško, sjetila se majčina poljupca ili tatine podrške. Sjetila se njegovih toplih ruku na svojim hladnim, gotovo mrtvim prstima.

U Leli je uvijek gorjela svijeća. I uvijek će gorjeti. Kada vjetrovi pušu, ona će gorjeti, kada valovi zagrme, ona će gorjeti.

Nada... Nada se ne može ugasiti vjetrom ili vodom. Ona gori dok gori i srce.

Mirela Veršić, 1. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Svetlana Štampar

Remiza

Ti i ja, Remiza, prljava Trešnjevka
I noć zagasito plava
Skrivamo se se jedno u drugom od ovog čudnog svijeta
Odmaramo dušu na topлом betonu

Dugi plavi tramvaji
Lijeno pristaju na svoje finalno odredište
umorni od podnevnih vreva
Dok tvoja ruka miluje mi obraze
odlučno kao tramvaj bez kočnica
Dok vrijeme brzo teče poput užurbanog voznog reda

Želim ti reći...

Znaš li ti da sam ja samo stari, izranjavani tramvaj
Beznadno ležim na tračnicama
Previše putnika bijaše u meni
Bijahu samo par stanica
kao ni nisu bili
I na kraju dana svi su se činili isti

Želim ti reći...

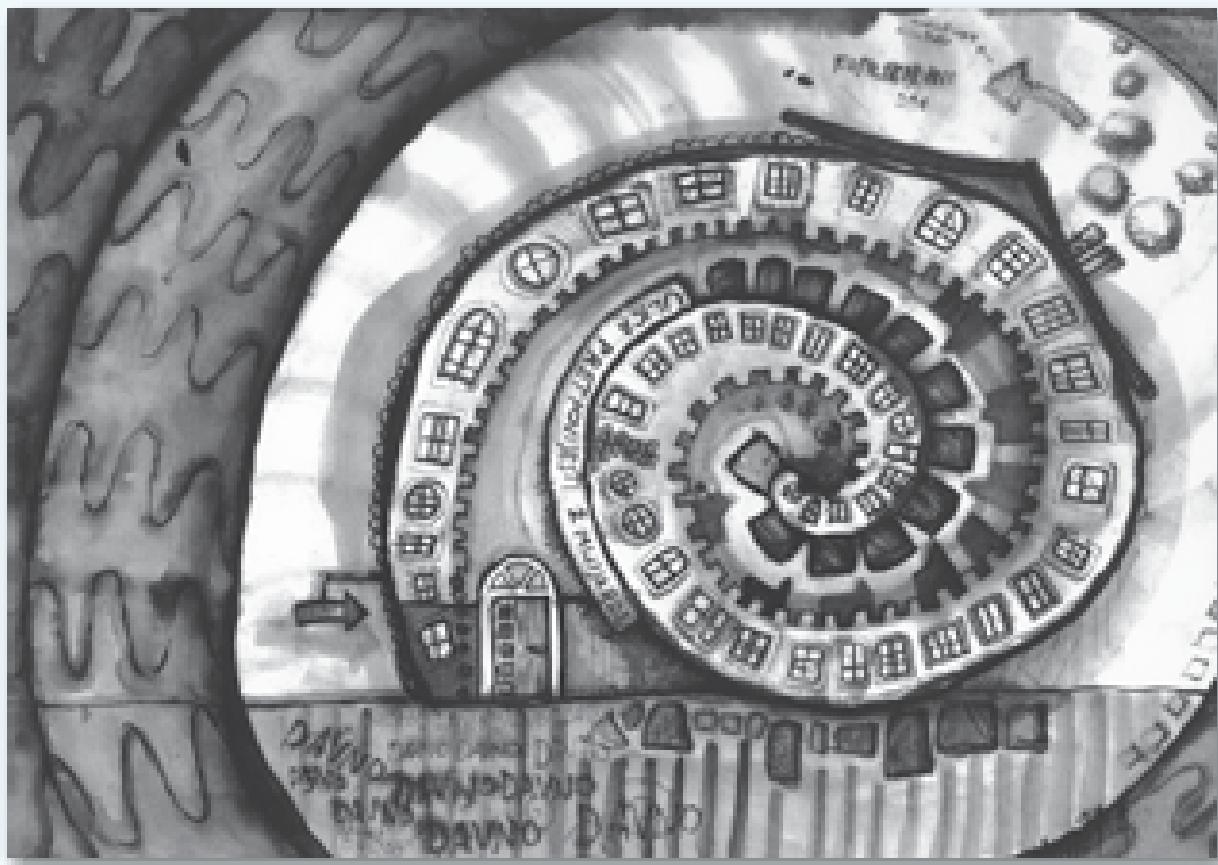
Znaš li da si ti moja sigurna stanica
Prilazim ti da podmažeš moje zahrđale metale
Moja jedina postajo
Nemoj da ti zasmeta mojih par kvarova
Odmori me
Moja posljednja postajo
Tu sam da se odmorim od nezahvalnih putnika

Te noći Remiza je bivala bez zvijezda
Sakrile su se u nama, negdje u mojoj energiji
Duboko bliješte kao brojevi na noćnim tramvajima
Neke tako nježne riječi
koje ti nikako ne uspijevam reći
Ali žudim

...

Tu bolest vučem već odavno
Kao slijepi putnik svoju sudbinu
I voljela bih da ti mogu reći kako se osjećam
Da me ne smatraš ludilom ili očajem
Kad ti kažem
Da te volim
Moja siva, prekrasna Remizo

Norma Trkovnik, 3. razred
Prva privatna gimnazija
Voditeljica: Renata Kostanjevec

Vendi Vernić, mentor: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Sonet ljubljenome

Ljubljeni, od glasa vašega gorih
jer glazba ta božanska je ljepota,
gdje pronalazim smisao života
pogledom u plamen očiju modrih.

Sjećanje se vraća u dob toga trena,
kada sretoh blaženog lica smijeh,
pa pitam Boga zar je smrtni grijeh
što mislim na njeg' i budna i snena.

Ljubljeni, kao mač je u kamenu
urezan mi vaše čiste duše čar,
a slučajan dodir nebeski mi dar.

No čim se izgubi, na samom sam dnu,
pa bol i tuga zvone i javljaju,
da neću biti vaša, ponavljaju.

Ana Tomljenović, 2. razred

VII. gimnazija

Voditeljica: Adrijana Markon Jurčić

Marija Matić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

U spomen Petrarki

Ja putujem besciljno znamenim vijekom,
dani su vlakovi; dugi i duži,
tu lica su prazna, nadu mi pruži,
ti prepoznaj me u vagonu nekom.

Ja hodam polako gradom bez ljudi
u društvu sjena, a svaka je sjetna.
Sve više tamnim, tebi neprimjetna,
ti prepoznaj me i svjetlo mi budi.

K'o hladna skulptura čekam na mjestu
i blijedim u svijetu prepunom boja,
jer gledam te dugo, stojim uz cestu.

I rado bih odmah ja postala prah
ako tад bi jednu, ljubavi moja,
ti pustio suzu ili barem dah.

Iva Ajduk, 2. razred
XVI. gimnazija
Voditeljica: Ana Bedek

Ivan Stanišić, mentor: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

PREDLOŽENI*

Literarni radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi radovi za Državnu smotru

Bog kroz sitne rupice svemirskog cjedila promatra zemlju

U podne je kraj svijeta.

Šteta. Danas mi nije baš dan za smaknuće.

U bunilu prolazim parkom.

Nitko ne promatra kišu meteora koja se slijeva na nas.

U zadnji čas ćemo se prisjetiti Očenaša

Just in case.

U novinama još jedan popis umrlih.

Igram se žigicama

Bacam ih po snijegu

Odustani. Ne možeš spasiti sve pse iz azila.

Neki moraju biti slobodni,

Prljavi lutati od kante do mosta. Smrdjeti bez doma

Slušati: "MARŠ!"

"CRKNI PSETO!"

U podne je smak svijeta.

Pa što je svima svijet?

Ta dosta svijeta i svijesti i straha!

Odustani.

Ne možeš namjestiti svijet kao namještaj u dnevnom.

U podne je kraj svijeta.

Svjjeta, svijeta, amo dajte svijeta!

Lovište snova

Sjena i utvara

Šuma razočaranja koju ne prohodaš a da ne zaglibiš u blato

Sjeti se pogledati gore između krošnji

U podne planet Zemlja još uvijek postoji.

Ana Smajo, 3. razred

Srednja škola Sesvete

Voditeljica: Ana Vugdelija

Da dobijem na Lotu

Da dobijem na Lotu, ja bih svakako sve do zadnje kune podario siromašnima. Šalim se. Baš sam smiješan. Sve bih spiskao na sebe i darove za meni najdražu osobu - mene.

Oduvijek sam sanjao o nekom starom američkom autu - bio to Dodge, Plymouth, Camaro SS - nije bitno. U auto bih ugradio V8 motor i podigao ga iznad haube. Mislim da se podrazumijeva da, dok čekam isporuku toga automobila, kupim nešto priručno, sitno, recimo Golf trojku s grijaćima na zadnjim staklima da mi se ruke ne smrznu dok ga guram, a i da ljudi ne skuže da imam nešto previše love. Dobra kamuflaža majka je opreza. A ni vozački se neće platiti sam od sebe... I da, skoro sam zaboravio, trebam koju kunu i za lažnu osobnu, ne mogu voziti sa 16.

Želio bih naučiti igrati tenis. To znači da bi mi trebao bar jedan teniski teren, a svi znaju da uz teniski teren ide i ogromna vila. Naravno, s ogromnim bazenom (i vodom na 25 stupnjeva) –neću valjda prljav i znojan ulaziti u kuću. Još nisam siguran bih li platio Rogera Federera ili Rafaela Nadala da me uči igrati tenis. Možda ipak Rafu, on je trenutačno u boljoj formi.

Dalje, naručio bih da mi izrade moj vlastiti laptop. On bi (od plemenitog materijala) bio izrađen posebno za mene, onako kako ja to želim. To znači da bi imao tipke W,A,S,D,Q,E,C i eventualno F. Naravno, Space, Ctrl i strelice se podrazumijevaju. To su tipke koje su mi potrebne za sve igrice ovoga svijeta. Razmišljao sam i o tome da osmisle video igricu samo za mene. No dobro.

Ja obožavam svirati. Gitaru ili tamburu, nije bitno. Stoga bih si kupio sve tamburaške i električne instrumente. Plus bubenjevi i harmonika. Posebnu pozornost posvetio bih odabiru gitare. Uvjeten sam da bi to bio Fender s 12 žica.

Ostatak novca bio bi mi polog za kredit koji bih digao, jer sumnjam da bi mi samo Hrvatska lutrija mogla priuštiti sve što mi treba. Tako bih sretno živio do kraja života. Opet se šalim. Kako ne bih imao posao i sigurne prihode kojima bih vraćao posuđeni novac, vjerojatno bi mi banka uzela kuću, auto, laptop od platine, gitare, tambure, bubenjeve i harmoniku, a možda čak i „Matiju X”, igricu nazvanu po meni. Ostao bih beskućnik, pahuljice bih jeo samo zimi, i to ravno iz tmurnog neba, a ne iz tanjura kao do tada, nakon izlaska iz vlastite teretane i skoka u svoj bazenčić.

Matija Šainović, 1. razred

XI. gimnazija

Voditeljica: Ivana Babić

Kako smo sjedili na klupi

Kako smo samo ti i ja ono sjedili na klupi
čvrsto se držeći
naprosto za to prkosno sjedenje na klupi
i nije nam to čak uvijek ni pričinjalo zadovoljstvo to
učestalo
sjedenje na klupi. Držali smo do toga
kad nismo još ni do čega uostalom znali držati,
a jedno smo drugo ipak itekako dobro
držali za ruke.
Klupa i ulična svjetiljka irritantno postavljena
odmah ispred klupe na kojoj smo
sjedili i gledali
za ljetnih večeri park osvijetljen tom fantastičnom svjetiljkom.
Voljeli smo se, jesmo, a možda smo zbog toga
voljeli i sjediti
na klupi. Na klupi na kojoj si me mrzio
ponekad više nego ja tebe ili si
mrzio sjedenje
na klupi koja nas je čuvala
jedno od drugoga i nas od svijeta i svih njegovih podvala.
Na njoj smo se
rodili,
zaljubili, naljutili, odljubili,
na klupi pomirili, poljubili, na klupi mi smo
odrasli.
Na njoj presvetoj koja neće više doživjeti
sjedenja na klupi kao što smo mi na njoj ono
nevjerljatno dobro
sjedili na klupi.

Katarina Kukavica, 3. razred

Gimnazija Lucijana Vranjanina

Voditeljica: Dragica Dujmović Markus

Majstor

Mladi majstor sjedio je u tamnoj sobici za stolom. Svjetiljka mu je obasjavala ruke kojima je popravljao porculansku lutku. Mijenjao je šavove na rubovima haljinice, šivao otkinuti gumb, ponovno stavljao kristalne oči i govorio: "Evo. Dobra si, kao nova."

„Hvala, majstore.“ odgovori lutka tankim glasom.

Drhtavo se nasmiješi lutki i bolno sjećanje prostruji mladićevim umom. Ostavi jednu koju je trebao obojati i sašiti novu haljinu. Ugasi svjetiljku, napipa krevet. Dugo u noć gledao je u mrak i činilo mu se da može vidjeti obrise svojih sjećanja.

Imao je tužno djetinjstvo. Otac je bio okorjeli pijanac, nesretan zbog... pa svega. Za svoju je nesreću, krivio njegovu majku. Često bi dolazio kući slijep od mržnje. Bez razloga, zgrabio bi majku za kosu i udarao je dok joj krv ne bi umila lice. On se skrivaо pod stolom, držeći igračku u naručju. Pokrio bi uši da ne čuje majčin vrisak i očev luđački smijeh.

Rukom je prešao preko ožiljka na licu. Sjećao se kako ga je otac jednom izvukao iz skrovišta i šakama udarao po licu. Igračka koju je čvrsto držao ispalila je, a iz nekog razloga, oču je zapela za oko. Gnjevno je rekao: „Neće se moj sin igrati s igračkama za djevojčice!“ i bacio je u peć. Smijao se zlokobno gurnuvši mu glavu u vatru. Dugo ju je držao, sve dok nije čuo kako mu koža pucketa. Kada se majka vratila, vrisnula je i gurnula oca snagom za koju nije znala da posjeduje.

Mladić je izgubio mnogo detalja toga događaja, makar je želio da se uopće ne sjeća nijednog. Ružna sjećanja proganjala su ga svake noći, učinivši mu od snova noćne more. To je bio zadnji put da je otac digao ruku na njega. Kada se oporavio, majka je s njim pobegla.

Okrene se na bok i zažmiri, otjeravši ružne uspomene. Više nije dijete i to što mu se dogodilo, treba biti daleka prošlost. Ali mladić nikada nije okrenuo novi list, niti se usudio odrasti. Više je volio društvo lutaka, s njima je razgovarao, one nisu bile nasilne; ljudi da.

„Mogao bih sada obojati onu lutku,“ pomisli, no tada opazi da nema boje. Krenu do obližnje trgovine u kojoj je upamlio crnokosu djevojku koja je ondje radila. Nasmiješila mu se kada je ušao. Znali su razgovarati, to jest, ona je govorila, a on je nečujno slušao.

„Dobro jutro!“ rekla je djevojka. „Helena. Tako se zove.“ pomisli mladić i kimne.

Prišao je polici s bojama i pogled mu je zapeo na bijeloj. Bila je poput pločica školskog zahoda. Hladnih pločica na kojima je ležao, dok su ga učenici iz razreda tukli. Sram mu oboji lice u crveno i stisne bočicu. Uzme nekoliko i odnese ih na pult. „Je li to sve?“ Duboko uzdahne. Za razgovor s ljudima trebalo mu je hrabrosti. „Da. Ovaj, ne. Treba mi i haljina za lutku.“

„Nemamo.“ Pomisli kako bi ju mogao zamoliti da ona sašije.

„Možeš li ti sašiti? Platio bih za to.“ Helena je izgledala oduševljeno, nije bio siguran je li to zato što joj se obratio ili zato što jednostavno voli šivati haljine. „Naravno! Sašit ću. Ne trebaš mi platiti, to je mala usluga za prijatelja, zar ne?“ Prijatelja? Nije znao da su prijatelji. Ta jedva ju je poznavao!

Dok se vraćao, nešto ga je toplo grijalo u prsima. Možda je, ipak, bio u krivu što se ljudi tiče? 'A možda i ne,' pomisli, gledajući dvoje kako se svađaju oko toga tko će zadržati novac koji su pronašli na pločniku. U tišini se provukao pokraj njih, neprimjetan kao sjena. Uvijek se držao tako jer se bojao. 'Helena nije takva.' tješio se.

Ušao je u sobu, otvorio prozor da hladan zrak uđe i osvježi zagušljivu prostoriju. Sjetio se da je tako otvarao prozor majčine sobe. Ostavila je oca i radila je teže i češće no prije, no sjećao se kako je bila sretna i slobodna. Bilo ga je sram priznati da ga tuku u školi zato što ne nosi skupu odjeću i zato što mu je lice unakaženo ožiljkom. Nikada im se nije suprotstavio. Nikada se nije usudio.

Da bi prestao razmišljati, uze lutku i stane je bojati. „Bilo je i vrijeme,“ reče lutka. „Čekam te već dva dana! Trebalo ti je dugo da se vratиш iz trgovine.“

„Razgovarao sam s Helenom.“

„Sviđa ti se?“

„Pa, ne, zašto?“

„Jer nikada ne razgovaraš s Ijudima, razgovaraš samo s porculanskim lutkama.“

„Želiš li reći da umišljam tvoj glas?“

„Ne, ali voliš Helenu.“

„Jedva je poznajem.“

„Pruži joj priliku.“

„Kakvu boju kose želiš?“, promijenio je temu.

Sutradan je lutku odnio Heleni. „Prekrasna je!“ rekla je.

Srce mu je snažno lupalo, u glavi mu se vrtjelo. Bio je uzbudjen. Htio ju je pozvani na izlazak, ali nikada ni s kim nije izlazio. „Morat ću biti iskren, pomisli. Ako smo priatelji, možda će razumjeti moj strah.“ Pitao je. Pristala je.

U tišini su hodali cestom i, začudo, mladić se osjećao dobro. Shvatio je da je zanimljivije razgovarati s osobom, nego s lutkom i da razgovori s Ijudima teku svojim tokom, a ne u smjeru koji on želi. Helena je vidjela leptira koji se skrivao u mladićevoj utrobi i muškarca u kojeg se Damir nije, u svojoj usamljenosti, uspio razviti. „Vidiš, nije tako strašno,“ rekla je porculanska lutka. Bilo mu je sve teže razumjeti što govori. Glas joj je postajao tih i nerazgovjetan.

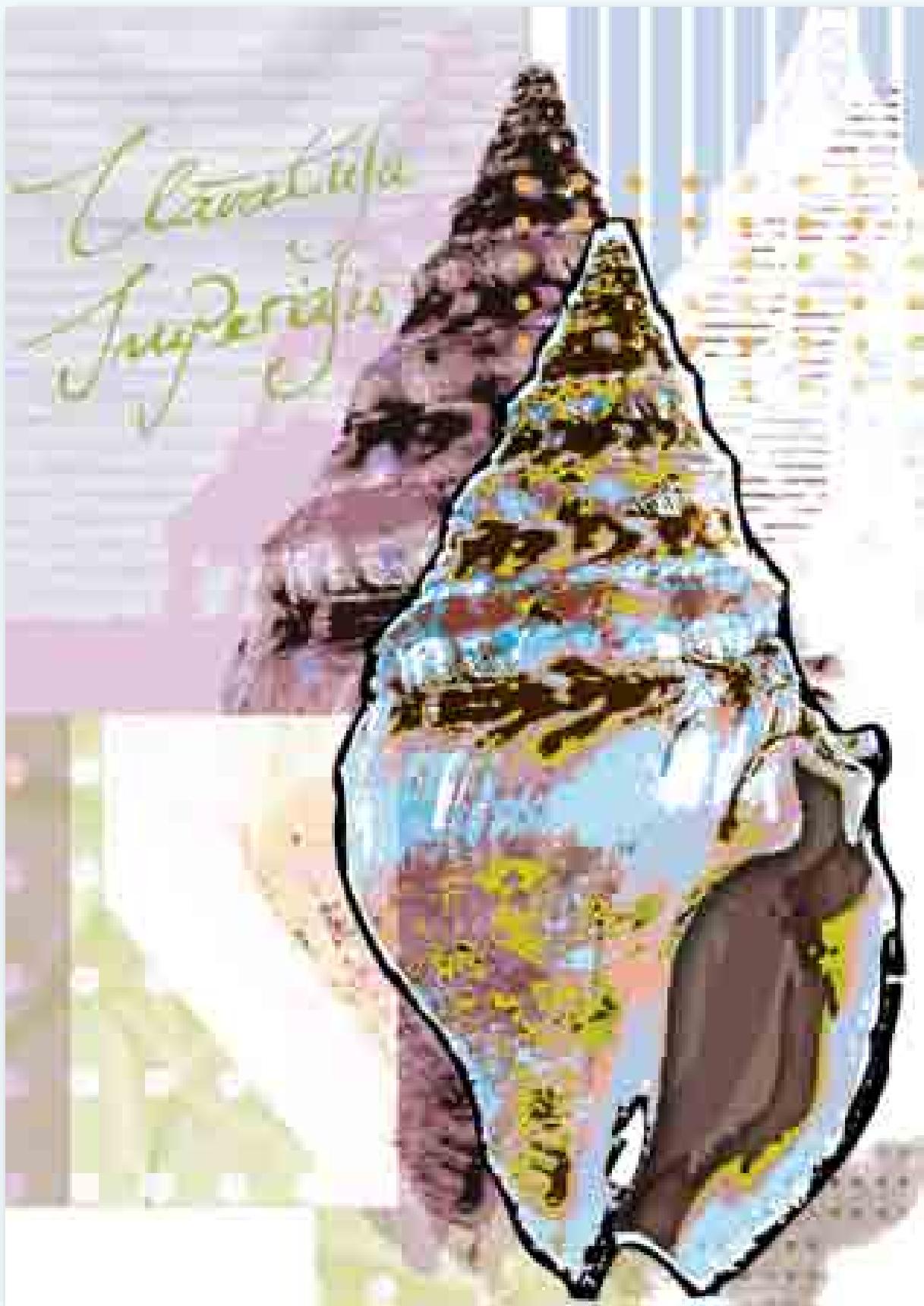
„Jednog dana više nas nećeš moći čuti“, uzdahnu lutka. „Odrasli ne čuju lutke, a tebi je vrijeme da odrasteš. I kakvo god bolno sjećanje nosiš, trebaš ga zaboraviti.“ Majstor uzdahne.

Sjetio se majčinih riječi da je čovjek poput cvijeta. Ako se ne rascvjeta, ne pronađe smisao. Je li se on rascvao? „Ponekad treba pustiti jedno da dođe drugo“. Pogleda Helenu. Je li ona to nešto drugo što dolazi? Odlučio je sazнати.

Mirjam Bedenic, 4. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Milkica Ursula

Dorja Horvatić, mentor: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Miris taštine

Kada uđeš u parfumeriju i osjetiš sve te mirise
Onda ti priđe gospođa
i želi ti prodati nešto
Uspije, 700 kuna, opa!
I onda izadeš, valjda sretan iz tog dućana
sjedneš u svoj auto
i odvezеš se kući
sjedneš na svoju minimalističku terasu bez ograde
i lagano pijuckaš čaj od mente

Tu i tamo odlučiš ući u kuću i pogledati koliko je sati
Tu i tamo pomirišeš taj parfem
Opet se vratiš na terasu

Staneš na rub
gledaš u daljinu grada koji je ispred tebe

Sjedneš na rub

...

s nogu ti ispadne cipela, ali ti se ne obazireš
Nosiš kratke hlače kaki boje
bijelu košulju s plavim prugama
Košulja je ugurana u hlače
a remen sve to drži na mjestu
Frizura je postojana
ali ti nisi
Jednostavno nešto fali
jedan dio tebe

I taj perfekcionistički rub terase, taj bijeli rub
podsjeća te na to
da je tamo uvijek nešto da te sreže

nema veze
ustaneš, prošećeš nazad u kuću
hodaš po bijelom mramoru
odjednom sa stropa počne kapati krv

odlučiš da je vrijeme da odeš

uzmeš iz ormara torbu s ručkama
unutra staviš cijeli svoj život
i jednostavno išećeš van
na neko drugo mjesto

s nekim drugim balkonom,
terasom-
parfemom-
mramorom-
ali sve je ostalo isto,

još ćeš puno godina kao udaren čovjek lutati svijetom...

Tin Pugelnik Stipeč, 4. razred

Graditeljska tehnička škola

Voditelj: Ante Kekez

Marija Matić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Moja brazda

Smežurano novorođenče plače u strahu od životnih dubioza koje ga očekuju, žali za toplinom majčine utrobe. Gigantske glave mame i tate smiješe se, gledaju prve sekunde života svojega prvorođenca...

Redale su se svijeće na tortama, zubi su rasli i padali, stiglo je i pojačanje u obliku brata, psi su skakutali i radosno prihvaćali novotarije. Fotić je sve bilježio. Radovalo me tatino čitanje prije spavanja, mamine papice, rođendani moji i tuđi, sjedenje na kahlici, pletena ljljačka u parku. Čak i stvari koje me se nisu posebno ticale - kao na primjer tulumi subotom gdje je mamino i tatino društvo bilo u stanju smijati se satima. Usljedio je prvi razred, borba s ravnim i kosim crtama, slovima i brojkama, pa drugi, treći... Tata je dolazio po mene pred školu, potom bismo kupili dva „korneta za poslijе“, pokupili brata u vrtiću i u dobru raspoloženju došli doma gdje nas je mama čekala s obožavanim ručkom: klasičan primjer sretne obitelji.

Jednog dana, vrativši se kući, iznenadeno sam primijetio da više nema tatinog štafelaja, terpentina, boja, njegova kreativnog umjetničkog nereda. Mama je izmucala neku priču kako su tata i mama i dalje prijatelji, vole mene i brata, ali će tata odsad živjeti u svojem stanu, a mi u našem, pa ćemo se posjećivati, i sve će biti gotovo kao prije. Nisam to doživio tragično. Nisam ni sumnjaо da će se sve dobro završiti. Brat je, istina, stalno pitao gdje je tata i nije više htio spavati u svojem krevetiću, već se uvaljivao mami. Ujutro je mama moralu promijeniti mokru plahtu.

Za prvi odlazak u tatin novi stan imao sam puno skrivenih planova. Bio sam uzbudjen, ali i siguran da ću ga vratiti kući. Naša pomućena obiteljska idila morala je završiti s hepiendom! Međutim, kad smo brat i ja došli, tata nam je predstavio svoju novu djevojku! Samo 24 godine, štrkljasta i s kosom preko lica, gledala je čas nas, čas tatu. Osjećao sam da mi neka šaka neviđenih razmjera stiže želudac! Nagonski sam shvatio da je kraj, da ne će biti ništa od nekadašnjeg obiteljskog raja, i da sam, poput goluždrava orlića, izbačen iz topla gnijezda!

Susreti s ocem pružali su mi sve manje radosti, a sve više usiljenosti i neiskrenosti. Mislim da je otac bio svjestan da, na neki način, više ne pripadamo jedni drugima. Najprije se trudio da tu činjenicu prikrije raznim igramama, a potom su se druženja počela prorjeđivati. Nekad je imao goste, a nekad je bio u poslu. Znali smo ga čekati satima sa spremnim ruksacima, a on nije došao.

Odjednom je otac obznanio da je postao vegan. Znam da sam zabezecknuto promatrao na TV-u mlade prosvjednike koji gađaju mesnice i krznarije rajčicama te prskaju žene u bundama crvenim sprejem i bilo mi je teško zamisliti svojeg oca među njima. Nakon toga je uslijedilo posvajanje „hrpe životinja“ i, kako je koja dolazila, tako bi nas pozivao da vidimo Cmi, Njinjicu, Moa, Yogia, Kami, Kazu itd. Osjećao sam kako više nisam dio njegove priče.

Slijedili su Sv. Nikole bez šiba i čokolada, Božići bez njegovih čestitki i igračaka, rođendani bez poklona, praznici koje smo provodili kod bake, ljetovanja s izviđačima... Nekako se druženje s ocem svelo na isplaćivanje mjesecne obvezе za brata i mene i odlazak na pizzu.

Ubrzo je otac kupio veliko imanje, odselio se iz Zagreba i tad je ucrtana imaginarna granica između nas. Shvatio sam da čovjek koji doživi traumu postaje talac vlastite nesreće. Kao da si obilježen jednim velikim žigom. Svoje osjećaje možeš podijeliti samo s najbližima. Ponekad te nepravda poput malja udara u čelo, a ti ju moraš ignorirati, ne obazirati se na emotivne khotine i ostati „pozitivan“.

Kad vratim film unazad, shvaćam da sam, iako izgubivši dio bezbrižnog djetinjstva, izrastao u osobu koja shvaća da treba davati da bi dobio, koja cijeni odanost, prijateljstvo, obitelj. Neka sam svoja izviđačka ljetovanja platio novcem koji sam osobno zaradio. Ponosan sam na kartu za VIP-ov glazbeni festival koju sam mami kupio kako bih ju razveselio koncertom Prodigyja. Za svaku školsku godinu sam sebi pribavim knjige razmjenjujući ih s drugim učenicima. Brat i ja provodimo dva tjedna u Zatonu s našim surferskim klubom gdje se brinemo sami o sebi i ujedno pomažemo novacima koji prvi put staju na dasku. Puno su mi puta povjerili na čuvanje petogodišnjeg bratića. U našoj zgradi radim kao blagajnik, a susjedi mi ostavlјaju ključeve da pričuvam i prošetam njihove čupavo-dlakave ljubimce, zalijem cvijeće...

To mi povjerenje puno znači jer jača moje samopouzdanje. Ponekad se pitam: „Kako bih svladao sve te vještine da nisam morao?“ Nije mi se jednom dogodilo da mi prijatelji sa zavišću kažu da im „starci“ mene navode kao primjer. Neki među njima žive u roditeljskom balonu: bojim se da prekasno ne ispužu ispod njihovih skuta, i onda, možda kao tridesetogodišnji budu ispuçani u životnu orbitu? Ja sam to proživio s petnaestak godina, na svoju sreću ili nesreću - nisam siguran.

Povremeno je potrebno sve staviti na papir - kao na primjer ja sada - poput neke mentalne inventure! Netko je rekao: „Svaki čovjek ostavlja brazdu iza sebe. Kad se okreneš, važno je da je trag jasan i prav“. Imam vjere u sebe, u svoju jasnu brazdu.

Ako je tome i nesvesno doprinio moj otac - onda sam mu na tome itekako zahvalan.

Vilen Đerek, 3. razred

Geodetska tehnička škola

Voditelj: Nikola Butorac

Na kantunalu moje babe

Topla, narančasta kugla valjala se lagano nebom u mojim očima i zapadala sve dublje, u ponore meni neviduće i baš zato sjetne i daleke.

Poželja san u tom trenutku da se užareno vrelo života nanovo vine prema plavom prostranstvu i zagrije zemju na kojoj drhtin, ogrije moje ledene ruke, osuši mi suze na obrazima, otopi bol u mojim njedrima, napuhnutima jecajima srca što su se, isprepleteni škrugutom bure, uzdizali prema visinama, s nečujnom molitvom na usnama...

O, ba moja, jedina moja baba!

Zauvik te otpraćamo u sjeni ove prastare crkvice čiji kampanjel, star i kamenit, cilega života gajete broj i koji ti je zvonija i na dan rođenja, i na dan vinčanja tvojega...

Prije samo sedan dana doša san ti, bako, iz Zagreba, „grada biloga”, kako ti si znala reć, da te vidin malo i da Božić dočekamo zajedno. Trča san, od sriče šta san doša, od rive pa do kuće onin dobro poznatim kalama ranega ditinjstva.

Odma u portunu okružija me vonj friškine, a obujmija onaj poznati, slatki miris tvojih fritula. Dočekala si me s osmihon i šudaron na glavi, a traverson oko pasa, bilon od brašna. „Kako si, sinko, putova? Jel do otoka bilo mirno more?”

Uša san u kužinu, sija za stol. Ponistra je bila širon otvorena, na fortici bandira lagano se tek vijorila, bonaca na moru nebo oslikavala, ma, ka da je bilo proliće... (A u Zagrebu me bija ispratija snig...)

„Sa ču ja, komodaj se, dite moje! Moran nešto na šufit!” Odlepršala moja baba, a ja opušteno, napokon, sija na svoj stolac uspomena.

Zrakom je treperija miris tek pofrigane ribe i brudeta, šta je u svom toču mirova na špakeru te se miša s aromom bakalara šta je, uronjen u vodu, čeka Badnjak. Na stolu se ka more modrila tavaja na zlatne i srebrne zvizdice, a na njoj se isticala velika zelena terina u kojoj su se zlatile još tople fritule, napravljene samo za mene. I dva pijatića, i dvi kanavače, za babu i unuka.

Pored terine obli, prozirni bocun u kome se ljeskalo crveno, mirisno vino spremno za koju be-vandicu. Bićerini se poslagali oko trbušastog bocunića u kome se talasa prošek čekajući da se njime nazdravi za dug život i mirno more.

Na škancijama stale uredno posložene teče i potići te jedan oveči bronzin, a iznad špakera, na brokvama, visila babina „ratna oprema”: lazanjar i kacijole.

Otvorija san, dobro mi znan, škafetin i zagleda se u žlice, perune i kućarine. „Ajde, srićo, pomozi babi i pripremi stol! Ne dolazu mater i čaća svaki dan! A dida će te nagraditi kojin šoldinon...” Koji smo mi tandem, bako, bili, takav se ritko rađa...!!!

A onda san poželja vidit kamaru u koju je, nakon didova "odlaska", baba s težinom odlazila spavati. U njoj se zaustavilo vrime nekih davnih dana...

Na posteji čisti, bili lancuni i veliki sukanac. Na širokoj ponistri, sa tek malo spuštenim škurama, pletene koltrine. Poviše kreveta pozlaćena slika Majke Božje s Ditićem Isusom. Ispod nje baba i dida ka spozini, mladi, lipi, tek vinčani.

A s obe strane kreveta - dva oveča kantunala: babin i didov. Sićan se kako san, pri pogledu na njih, zadrhta. Od siline osjećaja.

Na babinom je kantunalu, ka i vaik, stala vaza s kiticom, sada suve, lavande, ali miris joj je, svedno, cilu sobu omotava nekom nježnošću i mekoćom, sigurnošću i toplinom. (Cili život prati me taj miris sigurnosti hvarskoga doma...)

Iza vazice s lavandom stale su, u jednostavnim okvirima od svitlog drveta, poredane fotografije: dida gradi brod, dida i baba gradu kuću, dida vadi ribu iz mriže, dida i baba sa čeron i zeton (mojin roditeljima).

Isprid svih tih fotografija stala je jedna, veća od ostalih, smištena u posebno lip okvir tirkizno plave boje, s morskim motivima. Na njoj smo bili moja baba i ja, desetogodišnji momčić, u toplom zagrljaju i spojenih glava. Uz moj lik, zataknuta u rub okvira, stršala je sličica anđela čuvara. Slankast okus suze pomilova mi je usnicu čin san se sitija molitve upućene njemu, koju me je baka naučila.

Na pridnjem dilu kantunala pozirala su tri, osrednje velika, drvena brodića. Napravija ih je moj did. Volija je brode, volija je plovit: i po buri, i majštralu, i po bonaci, i neveri - nikad ga ni bilo straj. More je bilo njegov spokoj, njegov mir. Cesto smo nas dvojica odlazili na đite, lovili ribu, vidili pola Jadrana, bili nerazdvojni. Kako mi je samo bilo teško s deset godina napustiti otok, babu i didu, more,...! A onda je i did zauvik zaklopija oči. Da san osta doli, možda bi još živija, ko zna??? Vaik je govorija da se s menon osiča ka dite...

Na jedan od didovih brodića bila je naslonjena sličica sv. Nikole, zaštitnika pomoraca, a pored nje bila je položena smeđa, drvena krunica, šta ju je moja baba naslidila od svoje majke, moje prababe. Koliko je samo puta pribirala po njoj, dubokog pogleda i blago razdvojenih usnica... Pored krunice sta je molitvenik.

A na bočnoj strani kantunala ugleda san grančicu masline, najlipšeg ploda škrte zemje i sunca, radost i bogastvo, blagoslov i zaštitu. Do nje je bija upaljen lumin, za didovu dušu.

Na samom rubu kantunala, odma uz krevet, stale su babine likarije. Sićan se da san tad bija promisljija kako ih ovaj put ima više nego prije tri miseca.

Dodirujući vršcima prstiju babin kantunal, osjetija san odjednom da dodirujen cilu svoju obitelj, svoje najdraže, svoju famiju, našu prošlost, sadašnjost i budućnost. Ta tri dila života prostirala su se upravo tu, prid mojin očima, združena u morsku mrižu naših korijena ljubavi, neraskidivu i vječnu. Mrižu šta je odgojila, mrižu šta je othranila, mrižu šta i dalje poučava i daruje, mrižu šta sinu i unuku, meni, želi raskriliti put u sritnu budućnost. Ka da san u tom trenu procva od navale nježnosti i ponosa...

Iz tih razmišljanja, sićan se sada, prenuli su me bakini koraci na skalama. Zvala me. Pogledon san se oprostija od kantunala života i mirisne kamare te požurija u kužinu da se dobro iščakulamo moja baba i ja.

Danas, sedan dana kasnije, naizgled je sve isto. Ali, to je samo prividna laž.

Bako, tebe od jučer više nema među nama, kriči moja duša!!!

Kuća je još puna mirisa bakalara, a kamara, ka i vaik, miriše na lavandu.

I kantunal je tvoj na starome mistu. I na njemu svi mi, zauvik zajedno: naša obitelj, naš ponos, naša snaga. Likarije tvoje nismo još pomakli.

Jedino su pored masline sada upaljena dva lumina...

Patrik Jakupović, 2. razred

Škola za motažu instalacija i metalnih konstrukcija

Voditeljica: Orijana Torbašinović

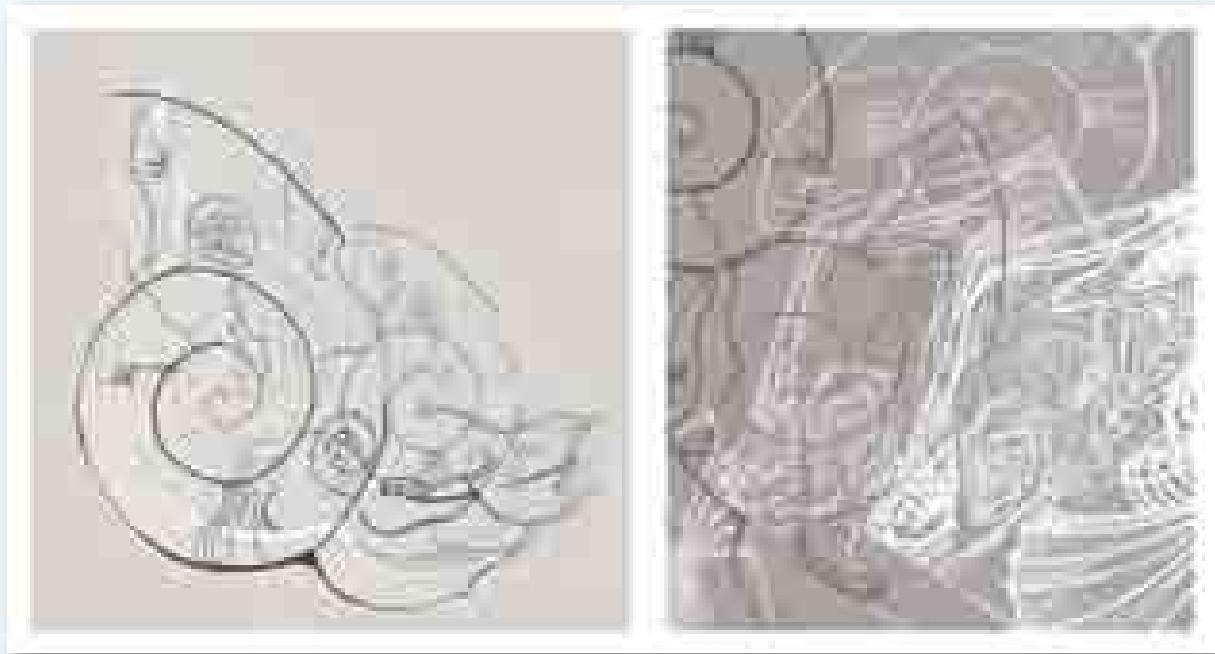
Oblutak (u letu)

Teško je naći zvjezdano nebo
i dobaciti oblutak
do Siriusa ili Južnog križa.

Kroz sparinu i beton predgrađa
dolutali smo do Sustipana,
uz Dylana koji želi
ostati zauvijek mlad.

Nismo toliko pretenciozni.
Mi samo želimo dobaciti
oblutak na Brač.

Hrvoje Korbar, 3. razred
XVI. gimnazija
Voditeljica: Jadranka Tukša

Sara Gaćeša, mentor: Vinka Mortigija Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

17. rujna 1564.

Piero,

od mog odlaska u Veneciju prošlo je gotovo pet mjeseci. Putovao sam gotovo tri mjeseca. Iako je dobar dio puta bio dosta strm i gotovo neprohodan, nisam mislio da će mi trebati toliko vremena da stignem do Venecije.

Bilo je dosta hladno, pogotovo noću, s obzirom na to da sam putovao početkom proljeća. Po danu bi vjerojatno bilo i toplijie da nisam putovao kroz šumu čije su krošnje propuštale malo sunčeve svjetlosti, no hladnoća mi nije previše smetala, ali je zato muha, komaraca i drugih dosadnih nametnika i štetočina bilo više nego lišća u šumi. Zamalo sam se i izgubio skrećući s puta da bih pronašao nekakvu hranu i sklonište od hladnoće, noći, lopova i vojnika. Inače je taj putić bio pust, nisam baš nikoga vidio i sreo, osim tih vojnika i lopova koji su ponekad znali prolaziti kroz šumu.

Venetija je prelijep i surov grad. Posvuda šeću bogataši, plemići, stražari, svirači, trgovci, lopovi, prostitutke i posve obični i neobični ljudi. Zaradio sam nešto novca kao dostavljač, ali na moje su mjesto brzo došli drugi ljudi, školovani imućni ljudi iz grada. Valjda se pretpostavljalo da netko sa sela, netko tko do sada nije bio u Veneciji, netko kao ja, ima više motiva za krađu i manje znanja. Novca, kao i posla, uskoro nije bilo previše, a i ono malo što sam imao bivalo je ukradeno. Lopovi su ovdje stvarno spretni, za njih sam bio kao košara puna voća iz koje je svatko uzimao što god je želio. Mogao sam si sakriti novac u usta, ali oni bi nekako znali gdje je i bez problema bi ga uzeli, a da ja to ne bih ni primijetio. Morao sam se nekako snaći na ulici i tih mjesec dana što sam proveo kao beskućnik nisam ni oka sklopio. Lopovi su me pratili kuda god bih pošao, kao vukovi srnu, mene mladog i neiskusnog pridošlicu. Kad nisam više mogao izdržati, klonuo bih, sklopio oči na sekundu i to im je bilo dovoljno da mi uzmu polovicu stvari. Jedne noći prišao mi je jedan mali slabašni starčić, nije izgledao kao lopov, ponudio mi je besplatan smještaj, rekao mi je da izgledam kao dobar mladić i da mu je žao što neki puno gori od mene imaju sve što požele. Znao sam te priče i znao sam da laže i da vjerojatno ipak očekuje nekakvu novčanu naknadu, ali bio sam tako umoran i nisam mogao misliti, a i nije mi bila sila ponovno zaspasti na ulici okružen lopovima. Taj starčić je ipak bio samo slabašan starčić i prije bih ja mogao nešto učiniti njemu nego on meni. Ujutro, kada sam se probudio u nekakvom sobičku, nestao mi je sav novac, polovica svega što sam imao i cipele. Nema šanse da je onaj slabašni starčić to sve sam mogao nositi.

Do sada sam bio beskućnik, a sada sam postao i prosjak, ali ni to nije dugo trajalo. Pronašao sam posao kao čistač u jednoj drvenoj radnji. Zaradio sam dovoljno da ti vratim novac koji si mi dao za put. Novac se nalazi u košari koja je stigla s pismom.

U košari ćeš naći i bocu vina, to je za tebe. Nju su prošli tjedan u tuči izbacili kroz prozor u jednoj birtiji, pala je na sijeno pa se nije razbila. Ja ne pijem pa je evo tebi i podijeli je s djedom. U košari ćeš naći i jednog malog drvenog anđela. Jedan kipar ga je napravio za ženu nekog plemića, ali nešto se među njima dogodilo i u zadnji tren plemić je odustao od narudžbe, kipiće je poklonio meni jer je već unaprijed bio plaćen, a ja ga poklanjam tvojoj sestri. Čini mi se da bi uskoro trebala roditi. Kad smo već kod nje, video sam joj muža. Svinja. Sada je s jednom mladom ženom, a i nju će ostaviti kada mu dosadi i kada joj potroši sav novac. U košari ćeš naći još nešto novca, to je za baku. Molim te, kupi joj neko lijepo cvijeće i odnesi joj na grob. Kupi joj tulipane, sjećam se da je voljela tulipane.

Tebi, moj prijatelju, sve najbolje. Pomogni sestri i djedu i, molim te, piši mi jer u ovom gradu od dvjesto tisuća ljudi, ja sam sâm.

Daniel

Katarina Draženović, 1. razred
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna
Voditeljica: Jelena Popović

Plahte nevinosti

Ušao je. Bez pitanja, bez pravila. Kroz prozor. Sva milost ostala je preplašena na okviru prozora. Preplašena. Sama. Okružio me nijemim koracima. Dva nepomična oka palila su me iz svih smjerova. Sav zrak, sav prostor, sasvim neupitno postao je njegov. Bez pitanja, bez pravila. Gdje je? Osjećaj tamne prikaze bez srama. Strah. Gdje je?! Ubrzo sam saznala. Moje mlado tijelo našlo se izobličeno na bijelim nevinim plahtama, nevažne snage u usporedbi s njegovom. I moj krevet postao je njegov. Samo nijemi svjedok okrutnosti. Osjetila sam njegov dah na svom vratu. Tako neopisivo vreo... Prostorija je postala hladna kao da me ostavila u raljama samog demona. Kao da je odustala. Sve je bilo tako hladno... i bijele plahte, i sram, i strah, i meki jastuk u koji sam zarila lice. Sve je bilo tako hladno osim njegovog besramnog dah. Palio mi je vrat i gotovo doticao lice. Bez pitanja, bez pravila.

"Znao sam da si me čekala."

Jezik što samim dodirom trga kožu. Dah mi je ubrzano slijedio drugi. Nisam mogla disati. Nisam mogla i nije me bilo briga. Htjela sam se pomaknuti, pobjeći daleko od te proklete snage i više se nikada ne osvrnuti, no i tijelo me izdalо. Hladno. Hladno se prepustilo odvratnim, prljavim dodirima. Bez pitanja, bez pravila.

"Da, vratio sam se. Molila si se da neću. Znaš, još uvijek si lijepa. Tako blijeda. Tako moja."

Sve je znao. Sve je njegovo, ali ja odbijam! Stisnula sam lice u grimasu očaja ne mogavši išta drugo. Okrenuo me i sasvim lako privukao sebi. Oštra bol prošla mi je tijelom. Sada je mogao sa mnom što god je htio. Znala sam to. Jesam. Znao je i on. Bez pitanja, bez pravila.

"Moja."

Te riječi odzvanjale su mi tijelom izjedajući do kostiju. Ne! Odzvanjale su mislima. Nijemo osvajanje. Bez pitanja, bez pravila.

"Tako lijepa."

Snažni poljupci rezali su mi lice. Rezali su i dodiri besramnih prstiju, rezali kao stotinu britva! Neopisivo. Bez pitanja, bez pravila.

"Oduvijek sam volio to tijelo. Moje tijelo."

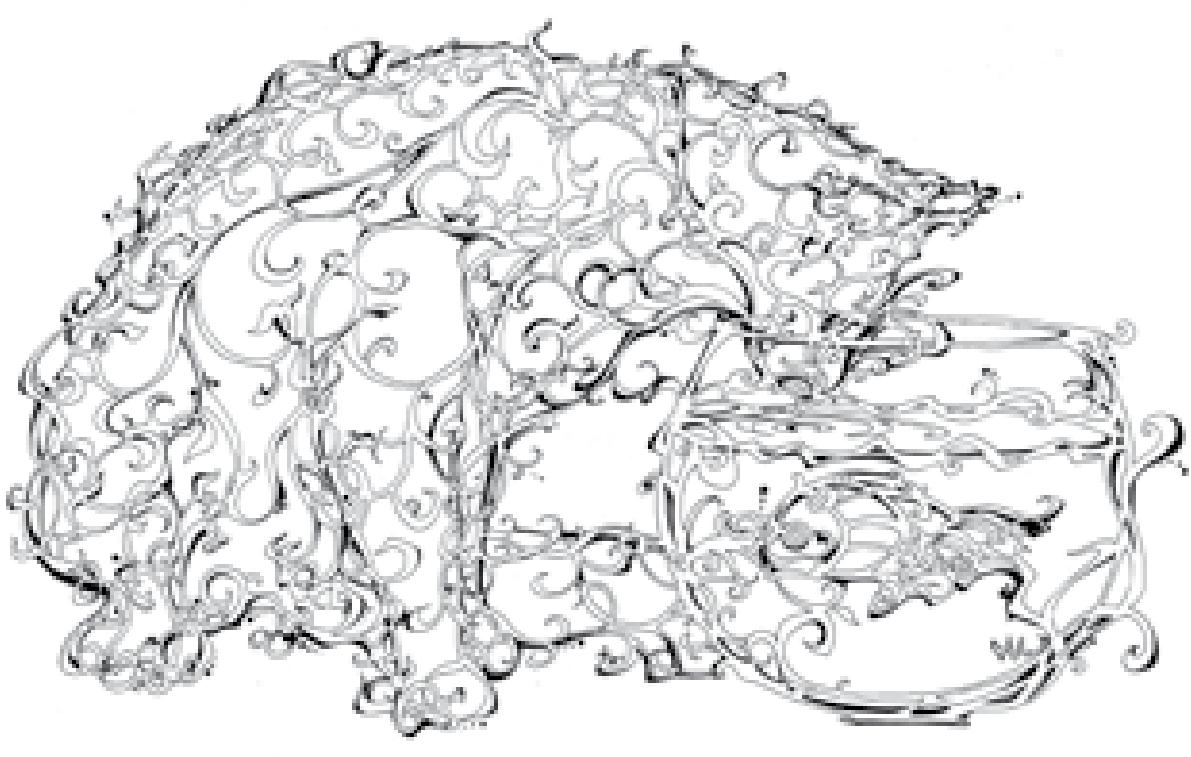
Pod njegovim dodirima sve se činilo tako strano no bol me vraćala u stvarnost. Vrlo brzo je moje cijelo tijelo postalo njegovo. Bez pitanja, bez pravila. Svaki kutak blijede kože ostao je osakan prljavim dodirom. Okretao me i dirao, dirao i okretao. Mogao je, htio je. Oskvrnuo me. U potpunosti. Bol. Oh, ta silna bol! Izobličena od nemoći stiskala sam oči uvjeravajući se da se sve ovo ne događa. Ne meni. Ne opet. Bez pitanja, bez pravila.

"Uvijek! Uvijek ćeš biti moja!"

Vikao je. Vikao je u ekstazi užitka. Svoj užitka. Bez pitanja, bez pravila. Uživao je krvi što je bojala bijele plahte, u mojem nijemom kriku. Nemoći. Suze me jedine nisu izdale do samoga kraja. Bile su vrele gotovo kao njegov dah, dodir, miris. Nije ga smetala ni krv, ni moja bol, ni već jasno vidljive modrice. Nije ga smetala ni ledena grimasa boli uokvirena ukočenim očajem.

Bez pitanja, bez pravila.

Maja Matković, 4. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Goranka Lazić

Anna Artyushenko, mentor: Tomislav Tomić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Poruka Slađi

Vraćajući se kući sitnim uspavanim koracima, nisam primijetio slabu kišu studene noći. Nekoliko velikih kapi s listova visokih kestena kanulo je kroz mrežu krošanja i našlo put do otkrivenog dijela mogu potiljka. Sledio sam se. Uhvatio sam smočen vrat i beščutno mrsio kapi po prstima. Stajao sam na kolniku, glavom u ravnini mesingane rampe poštanskog ureda. Shvatio sam koliko je nedostajalo da čelom udarim o hladan metal, koliko je u gradu te noći bilo tiho i prazno, koliko sam zapravo osamljeno stajao tamo, uz pokisle šahtove.

Odjednom mi cijelu hipnozu razbije vapaj. Nisam ga mogao smjestiti ni u jedan kut svog pomahnitalog kompasa. Činio se poput šapta, brižno izdahnutog na lijevo uho, poput zapomaganja iz dubina kanalizacije.

- Čuj, dečko!

Prilazio mi je gospodin bez kišobrana, u trenirci, slabom ogrtaču i tenisicama. Imao je malo kratke kose, velike oči i nije bio nimalo pomno obrijan. Mirisao je kako već vonjaju pročelavi stranci na cesti ili u javnom prijevozu: na mokru zemlju, duhan, a možda i na rakiju, vino, pivo, naftalin... Nisam ga doživio kao osobu koja je, možda, kao i ja šetala trgovima i gubila se u prazninama i kolapsima svoje mašte.

- Čuj, dečko, hoćeš mi napisati jednu poruku na mobitel? - upitao je dok sam se ja izvlačio iz svojih misli kao iz tople postelje, okrutno probuđen hladnim mlazom svakodnevice.

Moja znatiželja bila je, doduše ne zadugo, prekinuta. Savršeno sam shvaćao njegovu nevolju i bila mi je jasna ova nevina usluga. Nije mi to bilo ništa novo, budući da sam sa svojim djedom provodio beskrajne i uzaludne minute trudeći se naučiti ga otvaranju mobilnih sandučića.

- Naravno, kako da ne..

Trudio sam se biti što susretljiviji i uslužniji. Ponudio sam svoj uređaj. Odbio je, rekavši da želi da pišem s njegovog.

- Ma ne znam što ide prvo tu... bojim se da ga ne zabilježim, onda mi se ugasi i ne znam je li stigla poruka...

Izmotavao se, gurajući mi svoj Alcatel u dlanove. Bio je to stari model s opipljivim tipkama i malim plastičnim ekranom. Brzo sam se snašao i otvorio prostor za unos poruke. Za to vrijeme on je gundao nešto meni nerazumljivo i gledao u stranu, u visinu jedne poprečne ceste, razmišljajući vjerojatno o sadržaju poruke. Možda je bio preblizu da bih ga mogao poštено odmjeriti ili bar pogledati u oči. Pogledi su nam se susreli tek nekoliko puta i ti su susreti bili iz nekog razloga posebno bolni i neugodni. Kao da su ocrtavali neku zajedničku nit blage šenutosti.

Napokon je počeo diktirati tekst: *Slađa...*

Ne shvativši dubinu pauze u koju je upao spomenuvši očito ključnu ženu, upitao sam:

- Da ju potražim među kontaktima?

- Ne, ne, time počinješ, znaš... to ti je Slađa, skraćeno od Slađana - odgovorio je, očito prenut iz neke fiksirane misli. Nabirao je čelo, otvarao usta u prazno, promucao nekoliko puta, a zatim nastavio: *Slađo, moram znati jes ti iskrena u vezi s Topom* - to mu je nadimak, znaš...

Tipkao sam poslušno i nervozno, gubeći se pomalo u komandama telefona na koje nisam nавикao. Potresla me već prva rečenica, ali još nisam bio siguran o čemu se radi i zbog čega se ispituje Slađina iskrenost. Tko je Top?

- A da nije bolje: *da li si iskrena?* - upitao je, vjerojatno kupujući vrijeme za smišljanje sljedećeg sadržaja. Shvatio sam da nije došao sa složenim tekstrom. Vjerojatno je usplahireno tražio bilo kakvog 'dečka' na ulici, očajno želeći poslati poruku Slađi.

- Ne, bolje je: jesli li iskrena - odgovorio sam, dvoumeći se između znakova interpunkcije na kraju rečenice.

Nastavio je nesigurno, zastajkujući, ali trudeći se iznijeti svoj unutarnji nemir u jednom dahu.

- Ja ne želim više - ne, bolje bez više - Ja ne želim čuti za njega, osim ako mi govorиш o prekidu prijateljstva s njim. Ja te volim, ako ti mene voliš znam da ti ovo neće biti teško i znam da postoji samo jedan odgovor. Ne želim biti pion...

Uslijedila je tišina. Dok je recitirao bio sam zbumjen i uzbuđen slučajnošću cijele situacije. Bilo je toliko pitanja koja sam mu želio postaviti, toliko upadica koje sam želio učiniti, a sve što sam radio i mogao u tom je trenutku: udarati palčevima o slova tipkovnice. Ponašao sam se, možda iz pristojnosti, možda iz puke skamenjenosti, kao da pišem najobičniju poruku o kašnjenju na ručak. Nakon izvjesne stanke, ponovo sam vrlo zbumjeno upitao:

- Pion... Kao pijun...?

- Da, samo stavi *pion*, bolje će shvatiti ona.

Čovjek pljune u stranu pomalo prostački, kao da čisti usta od svega što je izrekao i nastavi:

... ne želim biti pion u našoj vezi. Moram znati varas li me ili ne. Molim te mi javi...

U mučnim bih pauzama razmazivao mokre točke o svjetli ekran starog Alcatela. Boje su se mijesale na vodi i poruka se tada činila uplakana. Razmazivala je šarenu maskaru o svoje hladne, obasjane obraze.

- Volim te - Završi s te dvije riječi... eto.

Bilo je tu tihe, sirove, nježne istine. Možda sam poruku tu samo prividno stavio, silno želeći neki viši, skriveni smisao i poantu svega.

Stavio sam točku na kraj poruke i mucavo upitao za broj primateljice.

- Ah, broj, evo, sada ču.

Zbumjeno je izrecitirao broj. Pratio je očima vrtnju pisma po ekranu i malo poskočio kada se na njemu ispisalo: poruka poslana. Želio se silno uvjeriti je li poruka zbilja otišla u prave ruke i nakon pojašnjavanja i obilaska mobilnog menija, bio je naoko zadovoljan.

- Pa, hvala vam puno.

Prvi me put oslovio sa vi. Kao da je tek sada shvatio što mi je povjerio pa je ovo 'vi' izašlo iz njegovih uplašenih usta kao strahopštovanje. Pružio sam mu mobitel u ruke i on ga je nesigurnim kretnjama spremio u džep.

- Nema na čemu - odgovorih.

- U redu onda... - teturao je s noge na nogu, naizgled nimalo potresen cijelom situacijom.

- Hoćete li sjesti na piće sa mnom... ili nešto...? - upitao me ustabilivši se na betonskoj plohi.

Odjednom sam pokleknuo i s nekom sućuti u očima i glasu promucao:

- Hvala, ne mogu, eto, žurim kući...

Nije mi se žurilo kući. Zaokupili su me svi oni osjeti izvana i sve što sam želio jest odmahnuti glavom i poći. Zanimali su me Slađa, Top i jedina osoba u trokutu čije ime nisam znao, a naizgled mi je bila najbliža. Ali to je sve sada bilo manje važno.

- Pa... hvala onda još jednom.

- Sretno sa Slađom, do viđenja! - rekao sam glasom koji je nalikovao tapšanju po ramenu.

Ne znam tko se prije okrenuo, on ili ja, ali našavši se na suprotnoj strani osjetio sam onu istu samoču i izgubljenost. Zapeo sam cipelom o razvaljen plato zamrzнуте fontane i zamalo pao. Shvatio sam koliko sam blizu kolnika, koliko kiša jače pljušti, koliko je zastrašujuća ova situacija sa Slađom. Što mi je promaklo u mojim porukama? Odmahnuo sam glavom i pohitao, ne više kući, nego Najslađoj.

Zvonimir Ibršević, 4. razred

Gimnazija Lucijana Vranjanina

Voditeljica: Diana Herak-Jović

Tri nepotpuna zapisa iz bilježnica nestalih

I

Jutros sam ustao, trepćući u zoru, čije se sunce slijevalo na mene kroz otvorene prozore, i na trenutak sam je potpuno zaboravio. Na trenutak, kratak, vječan, zastrašujući, nisam bio svjestan njenog postojanja. Ne, krivo sam se izrazio. Taj trenutak nije bio zastrašujući. Bio je utješan, jer sam zaboravio ono što je bitno, ono za što se borim, ono za što ujutro navlačim papuče, zaboravio sam ono što me vječito i smrtno plaši svojim potencijalnim odlaskom. I osjećao sam se zbunjujuće lagan, kao da lebdim nad svime onime što me gušilo i mučilo svih ovih godina. Osjećao sam se sam, kao da lebdim u praznom vakumu otvorenog svemira koji me preko noći odlučio progutati.

No, već idući trenutak, njeno lice doplivalo je do mene iz beskonačne tame koja me obuzela, sa sobom donoseći svjetlost koja me ispunjavala ushitom, i koja je osvjetljavala sve ono čega se bojim i od čega strepim.

Volim svoje snove i osjećaje prepričavati Astrid, jer Astrid mi se nikada ne smije i nikada ih ne osuđuje - ponekada se smije, ali samo ako se u snovima pojavljuju pingvini, što se u zadnje vrijeme događa iznenađujuće često. Astrid kaže da je podsjećam na pingvine, i da prepostavlja da hodam kao pingvin. Ja nisam siguran, možda i hodam. Mislim da je podsjećam na pingvine zbog one slike u smokingu koju sam joj poslao prije tri godine. Rekla je da sam vrlo smiješan na toj slici, ali da me i dalje voli.

Ja mislim da i ja i dalje volim nju.

II

Htjela bih mami reći da je volim, ali sve to skupa mi se čini nekako teško. Ljudi na filmovima to vrlo lako obave, samo kažu volim te i puno plaču i prave se kao da ih sve to skupa jako dira, ali oni zapravo samo glume da se vole i sve to skupa nekako je grozno neiskreno i kada god pokušam sama izreći te riječi, čini mi se kao da varam svijet oko sebe, a to mi nije u interesu.

Ali ja zbilja volim svoju mamu, iako više na mene ponekad kada odbijam pričati ili kada namjerno bacim čašu ili tanjur na pod. Ne mogu si pomoći, ne radim to namjerno. Htjela sam vidjeti kako to izgleda kad se čaša razbijе, ali prva mi je pala prebrzo i nisam ništa primijetila, pa sam odlučila drugu razbiti bliže mome licu i porezala sam si obraz, i mama je vikala da nisam normalna i da će se jednog dana ubiti ako tako nastavim.

Mama ponekada govori da će je natjerati u grob, što meni zaista nema smisla jer ja mamu nikako ne tjeram, a mislim da moja mama i nema grob? Samo mrtvi ljudi imaju grob, a njih nitko onamo ne tjera, oni onamo stignu u lijesovima na kojima je cvijeće i drugi ljudi im pomognu da se spuste.

Ali ja znam da mene moja mama voli, iako je često ne razumijem i iako ona nikada ne razumi me mene. Ja to znam jer moja mama svaku večer dolazi u moju sobu kada idem spavati i ljubi me u čelo i govori mi da me voli, i ponekada joj suze skliznu iz očiju i padaju u moju kosu kada to govori, a ponekada joj se samo glas trese i šapuće u polumraku moje sobe.

Htjela bih mami reći da je volim, ali moja mama to vjerojatno zna, jer mame uvijek znaju takve stvari, a i uostalom, ja svoju mamu često grlim, iako s njom nikada ne razgovaram i ne govorim joj da je puno volim, što bi bila istina kad bih to rekla, ne bih lagala.

Ali nekako mi se čini iskrenije rukama obgrlitи njeno veliko tijelo i izdahnuti u topao zrak između nas, stojeći tako minutama ili satima, nego joj govoriti da je volim i nikada je ne grli.

Ali mama bi vjerojatno htjela da joj ja to ipak kažem.

S., 19. 5. 1998.

III

Mnogo sam se puta zaljubila u Suki.

Jedanput jednostavno nije bilo dovoljno.

Moram priznati da se ne sjećam svakog od tih puta. Bilo ih je stvarno previše. Zaljubila sam se u nju kada je sitnim nosnicama, u snu, otpuhnula komadić prašine. Zaljubila sam se u nju kada je došla do kraja jedne od svojih bilježnica za misli, i nastavila pisati po koricama i stolu. Zaljubila sam se u nju kada se rasula u gomilu razbijenih, razbacanih jecaja nakon što je saznala da se Seymour ubio. Zaljubila sam se u nju kada je u sedmom razredu osnovne udarila Ivana iz osmog ce šakom u glavu i slomila mu nos jer joj je rekao da će se udati za nju, htjela ona to ili ne. Zaljubila sam se u nju kada su se njene izgrižene usne prvi puta otisnule u moje.

Ne znam hoću li se ikada zapravo prestati zaljubljivati u Suki. Zaljubljujem se u nju kada joj se koža na vrhu nosa lagano nabora, jer je ljuta na mene ili na svijet. Zaljubljujem se u nju kada prstima masira donji dio zgloba ruke, jer je boli od pisanja po bilježnicama. Zaljubljujem se u nju kada стоји na prozoru, satima samoj sebi mrmljajući u bradu.

I svakim sam danom sve više i više sigurna u to kako će konstantno uspijevati nalaziti nove načine da se u nju potpuno, besmisleno zaljubim.

I ona će naći načine da se pravi da to ne primjećuje, jer zna koliko me toga strah. I često pomislim na to kako bih zbilja voljela postupno se i temeljito zaljubiti u svaku novu boru koja se, poput ptičjeg otiska u snijegu, otisne u njenu krhku kožu. I kada više ne bude nje, i kada nestanem ja, naći će nove načine kako da se zaljubim u nju. Kada nas svijet izbriše i položi u svoj zvijezdani, galaktični, zaprašeni ormar, ja će je voljeti. I kada se obje razgradimo, plutajući u zraku molekulama i spašujući se s vrhovima zgrada, ja će naći način da se ponovno zaljubim u svaki najmanji atom njenog fizičkog postojanja.

Tek toliko da znate.

Izabela Šeqedin, 4. razred

Privatna umjetnička gimnazija

Voditeljica: Tea Hofmann

Trideset i drugo pismo

Voljela sam boraviti u tom parku. Voljela sam sve u vezi njega. Njegove klupice išarane markirima i korektorima.. Te klupice povijesni su dokaz nečijih ljubavi, prvih poljubaca, prekida, najboljih prijateljstva... Baš kao i izrezbarene kore starih hrastova koje čuvaju tajne i stvari koje su nekada bile i zauvijek će ostati u prošlosti. Uživala sam gledajući svu onu dječicu koja su se tako bezbrižno igrala ne znajući što im život nosi. Mogu reći da sam bila prilično ljubomorna na njih i da sam se svim srcem željela vratiti u to doba. Taj park je poseban jer sam u njemu „upoznala“ njega. Potpuno neznanca koji je na neki čudan način promijenio moj život.

Ljetni praznici trajali su već skoro punih mjesec dana, a ja sam obišla sve rođake i provela bar po dan sa valjda svim prijateljima koje imam, čak i s onima koje ne želim imati i stvarno nisam znala kuda bih sa sobom. Silno sam se htjela izgubiti iz kuće, iz onog što bi se trebalo zvati domom. Nešto me tjeralo van. Znala sam da trebam otići do parka, makar nisam znala zašto. Iako je kolovoz kucao na vrata obukla sam traperice, majicu kratkih rukava i nevoljko uzela vestu. Obula sam relativno nepromočive tenisice i u torbu strpala bocu vode, mobitel, slušalice i kišobran za slučaj nužde. Pri izlasku iz sobe bacila sam pogled na zid iznad kreveta i izašla u boravak. Nitko me nije doživio. Stara je opet povraćala, čula se iz kupaonice, a stari je vjerojatno negdje vani kockao da bi uspio poplaćati sve račune koji su se samo nagomilavali na stolu. Pri izlasku iz stana viknula sam mami da idem prošetati, a ona mi je samo uzvratila da joj kupim „bombicu“ votke, da ima za preko noći. Uzela sam njenu osobnu i uputila se na ulicu. Na stubištu me zatekao uljudni gospodin iz Elektre i upitao koji je stan obitelji s mojim prezimenom. Rekla sam mu da ovdje ta obitelj ne stanuje. Čovjek je povjerovao, zahvalio mi i napustio zgradu. Žao mi je što sam mu morala lagati, ali nekako sam morala zaštiti tu svoju jadnu obitelj. Ako se uopće možemo poistovjetiti s terminom obitelji. Izlazeći na ulicu ugledala sam tatu s osmijehom na licu, očito je osvojio neke novce. Potvrđno mi je odgovorio. Rekla sam mu da idem prošetati do parka i neka tim novcima plati struju. Poljubio me u obraz i rekao da se čuvam. Nasmiješila sam mu se i nastavila prema parku. Konačno sam stigla do parka, sjela na ljuštačku, koja se jedva držala na jednom „šarafu“ i bila je u rasulu, ali svejedno se i dalje borila i bespogovorno ljujala iz dana u dan. Vrlo brzo sam se poistovjetila s njom. Dok sam tako razmišljala o životu i o tome koliko su se stvari promijenile od kad je više nema, ispred mene je prošao dječak mojih godina i ispustio nekakvo pismo. Već je prešao polovicu parka, potrčala sam za njim i htjela mu uručiti pismo koje mu je ispalio, no nije se odazivao ni okretao, a kada sam stala pred njega ugledala sam dva velika smeđa oka i neizmjerno duge i zaista lijepe trepavice. Iz očiju je isijavala toplina i povjerenje. Ostatak lica brzo je prekrio duksericom. Pogledavši me, naglo se okrenuo i otrčao iz parka. Stajala sam nepomično par sekundi, koje su se činile kao stoljeća, te sam shvatila da mi je isto to pismo ispalio iz ruke. Palo je na poleđinu i vidjela sam natpis: „Pročitaj! Ne vraćaj!“ Otvorila sam omotnicu i iz nje je ispaо papirić na kojem je pisalo: „Viđao sam te. Viđam te i viđat ću te u ovom parku. Voliš ga i vezana si za njega, baš poput mene. Nadam se i želim da budemo prijatelji, iako me nikada nećeš upoznati. Ako se slažeš, napiši odgovor, stavi u kuvertu i zalijepi ispod stola. Ovo će biti naša mala tajna.“ Nakon dugog razmišljanja ipak sam odlučila prihvati ponudu nepoznatog dječaka. Pomislila sam: „Što li loše može biti?“ Na komadić papira napisala sam da mu želim biti prijateljica, jer me moji „pravi prijatelji“ ionako živciraju. Lažu, dvojni su i egoistični. Osjećala sam se bolje, kao da nakon dugo vremena netko brine za mene, kao da je nekome stalo... Polako sam krenula kući razmišljajući o misterioznom dječaku, njegovu pismu i drugim stvarima, dok sam u ritmu muzike, koja mi je kroz slušalice upravljala tijelom, hodala gradom... Mama je popila votku praktički prije no što sam joj je uručila. U redu je, navikla sam. Poljubiла me u čelo i zaplakala. Samo sam joj zaželjela laku noć i zaputila se prema sobi. Legla sam u kre-

vet, pomolila se, kao i svake večeri i poljubila fotografiju na zidu iznad glave. Netko je lagano pokucao na vrata i tata je ušao u sobu. Rekao mi je neka pokušam shvatiti mamu, da joj nije lako, baš kao što sigurno nije ni meni. Nisam mu se suprotstavljala. Samo sam ga zagrlila i tako smo on i ja plačući sjedili na rubu moga kreveta i nadali se boljim danima. Nakon nekog vremena smirila sam se i utonula u san. Jedva sam dočekala jutro i čim sam se probudila izjurila sam iz stana u park. Posegnula sam ispod stola gdje sam ostavila svoje pismo i opipala novo. Nasmiješila sam se i otvorila ga. U njemu je pisalo: „*1. kolovoza, 2012. – od današnjeg dana od mene ćeš primiti 31 pismo i nadam se da ćeš me pametno iskoristiti. Možeš me koristiti kao svoju savjest, kao rame za plakanje ili kao boksačku vreću, ako je potrebno. Biti ću što god ti poželiš A sada te molim da mi ispričaš što nije u redu. Opusti se i znaj da te neću iznevjeriti.*“ Iz ruksaka sam izvadila papir i olovku i počela pisati. Opisala sam mu jučerašnju večer i rekla mu da sam prvi put vidjela oca kako iskreno plače nakon četiri godine. Vjerojatno i on mene (izuzev mog djetinjstva). Također sam mu napisala kako me zabolio majčin pogled. Te zelene oči pune radosti koja je utopljena u boli, oh, kako li samo podsjećaju... Nisam znala zašto mu to pišem i nije me bilo ni najmanje briga. Mislim da mi je to bilo potrebno. Sve to, zajedno u ovom trenutku činili su stvari tako dobrima. Nastavili su se isti dani kao i do sada. Kupovanje alkohola, laganje, izlasci van. Klasika, samo što mi je od tog pisma život imao više smisla. Mogla sam nekome „ispričati“ svaki svoj problem bez straha da će mi se smijati. Znao je o meni više no moji prijatelji koji me znaju godinama. I definitivno je znao o meni više no moji roditelji. Naveo me na razmišljanje o tome zašto nikome od mojih prijatelja nije čudno što ih nikada nisam dovela kući, uz njega sam počela razmišljati zašto je nebo plavo, a trava zelena. Uz pisma je razmišljanje postalo lako. Lako se situacija doma nije popravljala, nešto u meni je postajalo bolje. Kako se kolovoz bližio svojoj sredini rastao je o broj pisama i „razglabanih“ tema. Razgovarali smo doista o svemu. O mojoj situaciji kod kuće, o cvijeću, o njemu, njegovim „propalim ljubavima“, o moru i hobotnicama, te njihovim krakovima, o tome kako je ljubav sranje i kako je lijepo biti ptica. Mogu reći da smo „razgovarali“ baš o svemu. Prvi put sam se otvorila nekom, nakon dugo vremena. Nakon nje sam konačno pronašla nekoga kome mogu vjerovati. Došao je i taj dan. Dan kojeg sam mrzila. Dan zbog kojeg je sve počelo. Ne mogu vjerovati da je prošlo već četiri godine. To je dan kada moja mama prestaje piti i u kući prestaje biti strka oko računa i hrane. Nastaje tišina, ta nepodnošljiva tišina. Ali na taj dan svi se pravimo kako se ništa nije ni dogodilo. Bar je tako bilo protekle tri godine. Ove godine odlučila sam tome stati na kraj! Rekla sam roditeljima da mi je dosta njihova poricanja njene smrti! Da želim da joj kao obitelj odemo na grob i... i ne znam što, samo da odemo tamo, pomolimo se i da joj se zahvalimo. Ne znam za što... Samo joj imam potrebu reći: „Hvala ti, seko.“ Da, imala sam sestruru i da, umrla je. Poginula u prometnoj nesreći, točnije. Kada je ona otišla, kao da je dio nas otišao s njom... Kada sam mami spomenula groblje i sekuru, samo me ošamarila i rekla da ju ne spominjem u ovoj kući, da je još prerano. Nisam mogla više, istrčala sam iz kuće i otišla ravno u park gdje sam mu napisala još jedno pismo na četiri strane, baš onoliko koliko je godina prošlo. Opisala sam mu sve. Njen izgled, miris parfema, savršen osmijeh i toplinu. Ali i samu njenu smrt. On je bio prvi kome sam išta rekla o njoj. Sve moje prijateljice misle da se odselila u inozemstvo radi studija, no nije tako bajno. Baš na ovaj dan, prije četiri godine, vraćali smo se sa „fešte“ obiteljskih prijatelja i kako je cijeli dan kišilo kolnik je bio mokar. Mama je vozila jer je tata bio prepijan. Neki ljudak je vozio neprilagođenom brzinom i zabio se u stranu automobila na kojоj smo sjedile seká i ja. Od siline udarca automobil se preokrenuo, a ona.. jednostavno nije disala.. nije disala tada, nije prodisala kada je došla hitna pomoć, niti ikada više... Mama si to nikada nije oprostila i tako je počela piti... Kakve li ironije. Zbog alkohola je otišla, bome ju on neće ni vratiti. Dok sam došla kući shrvana od plakanja i boli koja je preplavljalala svaku stanicu moga tijela, vidjela sam da roditelji sjede obučeni i spremni za polazak. Samo mi nije bilo jasno kamo će. Mama mi je

rekla da su razgovarali dok me nije bilo i da su odlučili da je vrijeme da odemo na grob. Pao mi je kamen sa srca. Iako sam sama posjećivala sekin grob skoro svakoga dana posljednje tri godine, ovo je prvi put da ćemo zajedno nekamo otići kao obitelj nakon dugo vremena... Na groblju je bilo tmurno, ali kada smo prišli sekinom grobu, kao da nas je obasjala neka toplina. Mama me zagrlila i zajedno smo počele moliti. Tata je zapalio crvenu svijeću, pošto je crvena bila njena omiljena boja, i nastavio moliti s nama. Zaplakali smo, ponovo smo bili obitelj. Samo sam uspjela prozboriti: „Seko, hvala ti.., Nakon tog dana, kao da su stvari krenule na bolje. Mama je prestala piti u dotadašnjim količinama, a tata je dobio posao na obližnjoj benzinskoj postaji. Potkraj kolovoza prebrojala sam pisma. Bilo ih je 30. Baš onoliko koliko sam se bojala. Kraj je. Sutra sve završava. Neću se opirati. Možda mi Bog podari neko novo iznenađenje. Sutradan sam išla po svoje posljednje pismo. U njemu je stajalo samo ovo: „*Hvala. Pomogla si mi i više no što sam mislio.*“ Također je napisao riječi pjesme grupe Elemental koje glase: „*K'o prsti jedne ruke prijatelju, ti poznaš me, k'o da se znamo oduvijek ti lako čitaš me, k'o prsti jedne ruke, prijateljice, vjeruj mi, makar ne kažem to često, hvala na potpori, makar ne kažem to često, hvala na ljubavi. Makar ne kažem to često, hvala ti.*“ Odgovorila sam mu, teška srca, zadnji put riječima pjesme „Malena“ te iste grupe: „*U mislima nosim tebe, maleni gledam te, a vidim sebe. To što te muči nije vrijedno pažnje, upoznati ćeš ljude iskrene i lažne, ali vjeruj sebe i slijedi taj put koji vodi te do sna, maleni, isti si ja.*“ 31. pismo je poslano. Život ide dalje... Poljubila sam sestrinu sliku iznad kreveta i zamolila ju da mi pokloni čudo.

Nova školska godina. Stara „ekipa“, stari profesori, ali nova ja. S „novom“ obitelji i više samopouzdanja kročila sam u razred. Stara raska i novi dječak pored nje. Poznate smeđe oči i trepavice. I znala sam... To je on. On je moje 32. pismo. Sjeo je pored mene i nasmijao se, pružio je ruku i predstavio se. „Seko, hvala ti. Ti uvijek znaš što treba učiniti.“ Oboje smo bili svjesni da je ovo početak jednog divnog prijateljstva koje, kako izgleda, mijenja život... Ako ne i nečeg više...

Silvija Dumić, 2. razred

III. gimnazija

Voditeljica: Valerija Bilić

Mia Matijević, Magdalena Zoričić, Jovana Vlaisavljević, Lora Elezović, Ana Holjevac, Agata Lučić, Anna Artyushenko, Filip Pilj, Robert Fenrich, mentor: Vinka Mortigija Anušić
Škola primjenjene umjetnosti i dizajna

Vrati me u moju stranu svijeta

Ž: Htjela sam joj reći još toliko toga. Bila je odvratno loša majka. Ležala sam sama u sobi i slušala ju kako tetura po kući i psuje. Voljela sam ju. Ne mogu ti opisati koliko sam ju voljela.

M: Ne mogu se sjetiti svojih snova. Svako se jutro probudim i imam osjećaj da mi moja podsvijest govori nešto bitno. Progoni me. Ne snovima, već tom prokletom žudnjom koju osjećam kada se želim sjetiti sna. Kažnjava me za to što sam ga ubio. Pridavio sam dijete u sebi vlastitim rukama.

Ž: Jesi li ikada ležao na travi i udisao miris cvrčaka?

M: Ne.

Ž: Nedostaje mi to. Miris cvrčaka i zvuk njezine kose dok prolazi kroz travu. Dodir njezina glasa na mome obrazu. Bila je odvratno loša majka. Ali i jedina osoba koje se sjećam iz starog svijeta. Nedostaje mi. Nedostaje mi njezin pijani smijeh nakon kojeg je uvijek slijedio nekontrolirani, grčeviti plać. Zato sam ga voljela. Voljela sam te prividno sretne trenutke za koje sam znala da im je suđeno da budu prekinuti. Izaći ćemo odavde, zar ne? Želim ponovno omirisati cvrčke i okusiti sunce... Što je bilo s malim?

M: Sjeb'o sam... Sjeb'o sam. Mislim da je došao na milimetar od izlaza... i onda sam ja upropastio cijelu stvar. Samo sam htio htio dotaknuti dijete u sebi. Samo sam htio dotaknuti dijete u sebi. Samo sam htio...

Ž: Jesam li lijepa danas?

M: Ne razumijem.

Ž: Razmišljala sam o ljestvi. I nisam zaključila ništa. Osim da su oblaci lijepi. Zato... što su me dotakli, dotakli su me. Nisam mogla maknuti pogled s njih. Podsjetili su me na stvari koje ne mogu imenovati, koje nikada neću moći dosegnuti razumom. Poželjela sam zaplakati... i skočiti od radošti. I uvući se u sebe i raspršiti se po cijelome svijetu. Je li to ljestva?

M: Ponekad poželim nestati. Kupiti kartu za Nikamo. Sjećaš li se mora? Ja se sjećam... njegove snage, opojnog mirisa koji bi me zaveo uvijek iznova. Želim sjesti na dno mora i duriti se kao malo dijete. Duriti se na svijet. Želim... želim izaći odavde.

Švaćaš li ti da smo mi otpad?! Ostali ljudi koji žive u Sustavu žive sretno. Bez sjećanja, bez mutnih sjenki starih prijatelja. Bez pitanja. Zašto smo baš mi morali postaviti pitanje? Mogli smo živjeti u sretnom neznanju. Mogli smo biti sretno glupi.

Ž: Morali smo. Uvijek mora postojati netko koji će postaviti pitanja. Uostalom, mi smo dokaz da Sustav nije savršen. Mi smo greška u Sustavu... rupa u zakonu. Samo postojanje naše želje za bijegom... omogućit će nam bijeg.

M: Kupi me za šačicu osmijeha i prožvakani ispljuvak tvoje ljubavi. Kupi me da ti budem potrošna roba. Bit ću ti orden, labavo zakačen za prednjicu košulje koju ćeš odjenuti jednom u vječnosti. Siluj moje želje i opustoši moju maštu. Prodajem se. Kao napuštena kula koja nema ponudititi ništa više osim lažnog straha i nepostojećih krikova iz podruma. Prodajem ti svoju dušu.

Ž: Budi moj netko, moj alter-ego. Onaj na koga ću se pozivati kada moje besramne misli slučajno nađu put do mojih usana. Budi moja hrabrost, onaj koji će me pratiti kao slika u novčaniku na dugim putovanjima. Podsjetnik na osobu čijoj ću se sjeni vratiti. Vratiti nikada. Vrati me u moju stranu svijeta, ono negdje koje je nekada postojalo u meni. I umrlo. Davnih dana.

M: Vrati se.

Ž: I ošamari me još jednom.

M: Onako divljački kako samo moja mašta zna.

Ž: I otidi, nestani zauvijek.

M: Brišem te iz svoje biografije.

Ž: Biografije praznih papira.

M: Silovanih papira.

M: Jesmo li pronašli izlaz?

Ž: Možda.

Antonio Filipović, 4. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

Pojedinačni dramsko- scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Maria Mihalić, Ženska opća gimnazija Družbe sestara milosrdnica

Ante Kovačić: U registraturi
Voditeljica: Helena Marić

Luka Štimac,
Klasična gimnazija

D. J. Salinger: Lovac u žitu
Voditelj: Igor Medić

Marija Stjepanović, Klasična gimnazija

L. Carroll: Alisa u zemlji čудesa
Voditeljica: Nevenka Šuvajić

Rajna Racz, Klasična gimnazija

R. Marinković: Glorija
Voditelj: Dario Budimir

Vini Jurčić, II. gimnazija

A. P. Čehov: Galeb (Nina)
Voditelj: Ivan Pavlović

Helena Jerleković, Gimnazija

Lucijana Vranjanina
Branko Čegec: Shopping terapija
Voditeljica: Diana Herak-Jović

Katarina Kujundžić, Gimnazija

Lucijana Vranjanina
Tatjana Gromača: Koliko smo sretni
Voditeljica: Diana Herak-Jović

Kristina Lepur, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Rosamund Lupton: Sestra
Voditeljica: Goranka Lazić

Anton Malbašić, Prirodoslovna

škola Vladimira Preloga
Sue Townsend: Adrijan od 13.
godine do godina divljine
Voditeljica: Goranka Lazić

Ema Drokan, XVIII. gimnazija

Neil Labute: Lom
Voditelj: Zoran Ferić

Martina Luketić, Učenički dom

Tina Ujevića
Tin Ujević: Svakidašnja jadikovka
Voditeljica: Renata Hruškar

Ana Rogać, III. gimnazija

A. P. Čehov: Agafja
Voditelj: Ilija Barać

Petra Blažeković, III. gimnazija

Irena Vrkljan: Marina ili o biografiji
Voditeljica: Valerija Bilić

ODABRANI*

Pojedinačni dramsko-scenski nastupi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*odabrani nastupi za Državnu smotru

Adrian Bagarić, Klasična gimnazija

J. P. Kamov: Pjesma suncu

Voditelj: Zoran Čorkalo

Karmela Ljubičić, V. gimnazija

Jean Racine: Fedra

Voditeljica: Majda Bekić Vejzović

Rea Kamenski-Baćun, Privatna

umjetnička gimnazija

Miroslav Krleža: U agoniji

Voditeljica: Tea Hofmann

Miro Čabralja, Graditeljska tehnička

škola

Daniil Harms: Pomalo neobični

slučajevi

Voditeljica: Jelena Brkljačić

Filip Sever, I. gimnazija

M. de Cervantes: Don Quijote

Voditelj: Ivan Janjić

Luka Šatar, Gimnazija Tituša

Brezovačkog

Moliere: Škrtac

Voditeljica: Sandra Vukić Gjeldum

Leopold Rotim, Srednja škola

Sesvete

Antun Draht: Đe mi je pita

Voditeljica: Marina Maričić

Skupni dramsko- scenski naстupи

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

Dramska skupina Klasične gimnazije

Milan Begović: Bez trećega
Voditelj: Zoran Čorkalo

Dramska skupina V. gimnazije

Gljivamobil
Voditeljica: Vesna Muhoberac

Dramska skupina Ž.O.G. Družba sestara milosrdnica

Muzej mogućnosti
Voditeljica: Helena Marić

Dramska skupina Ž.O.G. Družba sestara milosrdnica

Na vodi
Voditeljica: Višnja Jukić

Dramska skupina X. gimnazije „Ivan Supek”

E. A. Poe: Krabulja crvene smrti
Voditeljica: Andrea Kosović

Dramska skupina I. gimnazije

Zvonimir Bajsić: Gle, kako dan lijepo počinje
Voditelj: Ivan Janjić

Dramska skupina Gimnazije

Tituša Brezovačkog
Ljubav
Voditeljica: Sandra Vukić
Gjeldum

Dramska skupina Tehničke škole Rudera Boškovića

Hamlet poslije Hamleta
Voditeljica: Žaneta Gerovac

Dramska skupina III. gimnazije prema drami Miroslava Pilja:

Rondo spleen
Voditelj: Ilija Barišić

Dramska skupina Srednje škole Sesvete

Leopold Rotim: Predstava
Voditeljica: Marina Maričić

Dramska skupina Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

Antonio Filipović: Osoba 6.10
Voditeljica: Svjetlana Štampar

ODABRANI*

Skupni dramsko-scenski nastupi UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

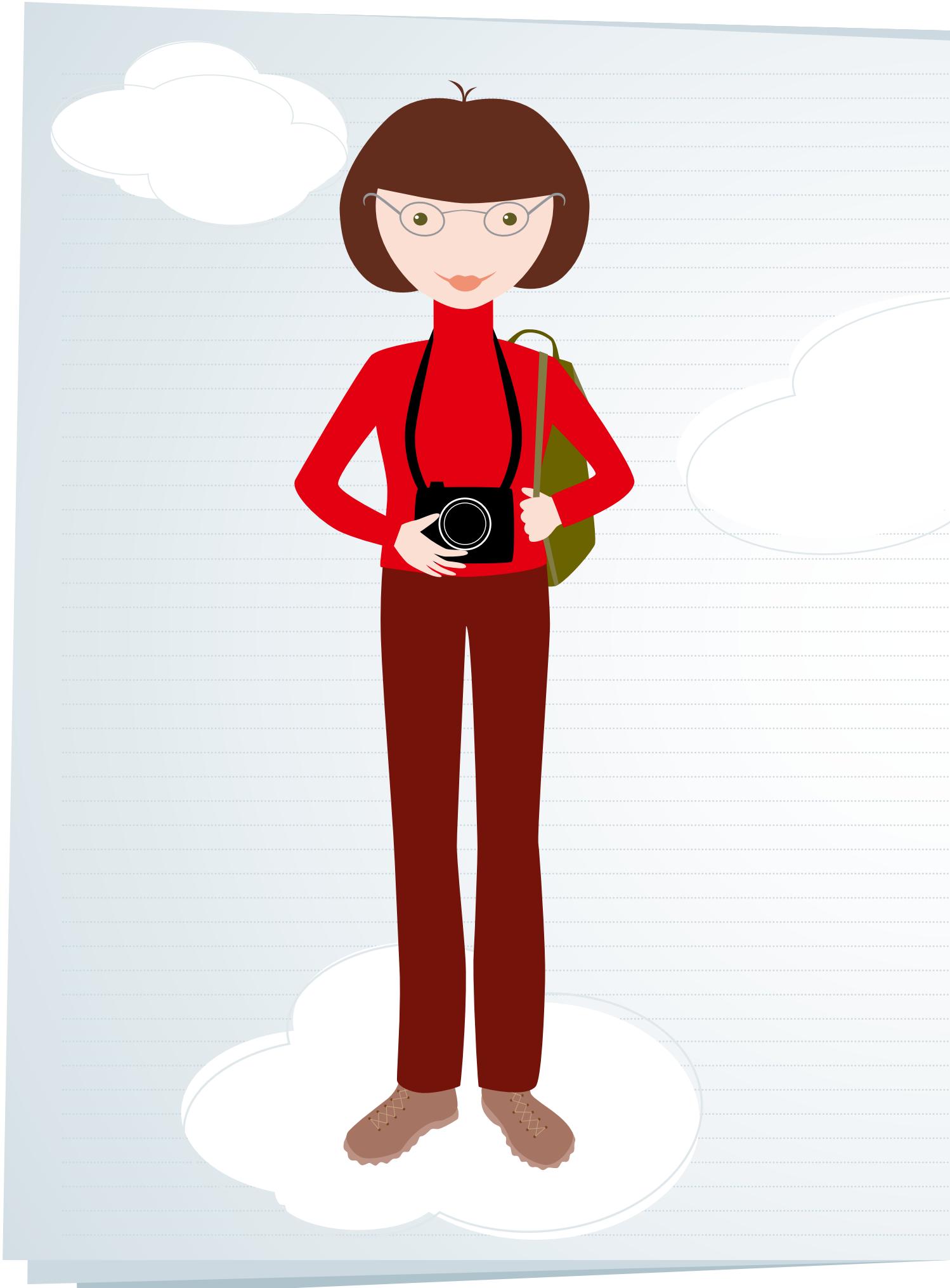
*odabrani nastupi za Državnu smotru

Dramska skupina II. gimnazije
Sofoklo/Ionesco: Čekajući Goriota,
Mala farsa o odrastanju
Voditelj: Ivan Pavlović

Dramska skupina Gimnazije
Lucijana Vranjanina
Kuća čuda
Voditeljica: Dragica Dujmović
Markusi

**Dramska skupina Privatne
klasične gimnazije**
Luka Vrdoljak/Stjepko Zebec:
ShowTime
Voditeljice: Ivana Fišter

Samostalni novinarski radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

UHVATI RITAM

Intervju s članovima bivšega, dosad neimenovanog, školskog benda Prve gimnazije

Spomenete li mami, bratiću, prabaki ili mački ovaj bezimeni bend, bijedo će vas pogledati. No, spomenete li ga nekom učeniku Prve gimnazije, odmah će reći: 'Joj, to su oni super dečki što nastupaju na svakoj priredbi!' Tko su zapravo ti dečki?

Svi znaju za vaš bend, ali malo tko zna nešto o njemu.

Filip: Zapravo, sve do četvrtog srednje nismo bili članovi jednoga benda nego bi nas petero napravilo nekoliko bendova, što je bilo jako enigmatično jer čak ni mi nismo znali baš dobro tko je u kojem bendu.

Kako je onda sve počelo?

Filip: Upoznali smo se još u prvom razredu. Bila je to tada hrpica dugokosih momaka... od kojih je sada ostao samo jedan. Brzo se našla alternativna ekipica u kojoj je svatko svirao neki instrument - Natko, Albert i ja gitaru, Ivan bas, a Josip još nije bio u toj priči.

Josip: Ja u prvom razredu nisam svirao, ali sam bio glavni fan.

Filip: Sve u svemu, ispostavilo se da nam fali bubnjar. Kako tada nisam imao električnu gitaru, a akustičnu nisam mogao spojiti na pojačalo, sjeo sam na bubnjeve. U početku je to sličilo više na groblje nego na bend. U ovom sastavu nastupili smo samo kao maturanti jer smo htjeli napraviti nešto posebno za oproštaj. Kako smo u školi imali kronični nedostatak pjevača, odlučili smo se za instrumental i tako došli na ideju filmskih tema.

Za taj nastup pripremili ste i prezentaciju na kino-platnu u pozadini...

Filip: Da, za svaku filmsku temu imali smo fotografiju na kojoj se netko glupira. To smo se fotografirali dan prije, a Natkov genijalni Photoshop sredio je to.

Ivan: Ja se nisam slikao; ja sam tada prepisivao zadaću iz njemačkog.

Namjeravate li se i dalje baviti glazbom?

Albert: Naravno. Dogovorili smo se da petkom imamo probe pa koliko bude išlo, ići će.

Slušate li svi istu glazbu?

Filip: Manje-više. Svi slušamo rock i metal i svi osim Brnića volimo Metallicu.

Ivan: Da, meni je Metallica... okej.

Josip: Bitno da si bio na Metallici.

Ivan: Pa dobio sam besplatnu kartu.

Svi ste išli u isti razred u Prvoj. Zašto ste uopće upisali ovu školu?

Ivan: Živim deset minuta dalje.

Filip: Ja isto.

Natko: Nisam ni ja puno dalje. Mogao sam birati ili Prvu ili Trinaestu pa ono...

Albert: Ne znam, slučajno. Svidio mi se broj jedan. Uvijek sam htio biti Broj Jedan.

Ivan: Bila mi je blizu, škola je dobra, brat mi je išao tu...

Josip: Meni je brat govorio "Nemoj u Prvu, tamo su svi štreberi. Ono, ne dopuštaju im da nose kratke hlače."

Što biste vi rekli o njoj sada nakon što ste ju prošli?

Filip: Pa, čuo sam priče o Prvoj tipa da će "pišati krv", ali zapravo je sve to smijurija. Uvijek se nađe nekakav način da izbjegneš sve moguće obaveze...

Jeste li bili odlikaši?

Filip: Ja jesam, ja sam bio i naj-maturant.

Ivan: Pa kad si šarmantan. Ja mislim da je sve to zbog frizure i zulufa.

Natko: Ivan, Albert i ja nismo.

Josip: Ja sam prolazio s pet, ja nisam s ovom bagrom.

Albert: Nisam ni ja s njima, ja sam iznad... iznad 4.0.

Ivan: Da, istina. Natko i ja jedini smo koji smo prolazili ispod 4.0. Ja sam se uvijek snalazio.

Albert: Naravno, kad si sjedio na najboljoj lokaciji za prepisivanje u razredu okružen s troje učenika koji prolaze s 5.0.

Kako ste prošli maturu?

Josip: Natko je najbolje...

Natko: Nije, Pezer je najbolje.

Josip: Ma dobro, ali ti si briljirao s obzirom koliko si radio u srednjoj.

Natko: Istina, sve sam dobio 4 osim matematike.

Što kažete na famoznu maturu iz matematike?

Josip: Preporučam svima koji će čitati ovaj intervju: ako vam ne treba viša matematika, nemojte otići na nju! Ja sam živi dokaz kako se možeš zeznuti.

Filip: Joj da, čuo sam da si pozelenio kad smo dobili taj test.

Što ste upisali?

Filip: Stomatologiju jer si kao zubar prilično samostalan. A i dobro zarađuješ.

Ivan: I nitko ti ne može umrijeti na stolu.

Albert: FER zato što volim takve stvari. Oduvijek sam stalno visio po kompu, u osnovnoj me nikad nije bilo vani jer sam bio doma za tipkovnicom.

Natko: Veterinu. Nije baš da volim životnije, ali nije baš ni da ih ne volim. Činilo se kao zgodan fakultet. Recimo, idemo na izlete svaki drugi dan.

Ivan: Engleski i švedski na Filozofskom. Mama je htjela da upišem ekonomiju, ali bih poludio na bilo kojem drugom fakusu.

Josip: Također engleski i švedski. Ja zbilja nisam za te znanstvene stvari, a kako ne volim štrenjati, pravo je odmah otpalo. Otpala je čak i ekonomija jer sam loš u matematici.

Zašto ste vas dvojica odabrali baš švedski?

Ivan: Oduvijek mi se svidao njihov mentalitet - super ljudi, hladni i distancirani. Sviđa mi se i njihova muzika, bogati su, imaju zgodne žene... Sam jezik dosta je sličan i njemačkom i engleskom, a opet je potpuno nov.

Josip: Švedski je cool!

Imate li za kraj kakav savjet za mlade ljude? Osim da polažu nižu razinu iz matematike.

Filip: Ja bih htio reći svima da sudjeluju u školskim aktivnostima, bilo kakvim, jer je to:
pod a) zabavno, pod b) odlaziš s većine satova i pod c) ne stigneš učiti. I uvijek te gledaju drugaćijim očima jer ipak radiš nešto za školu.

Jurica Katavić, 4. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

Tihomir Hercigonja, mentor: Judita Šercar
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

NAŠ UČENIK, ČIJI OTAC ŽIVI U MEKSIKU, SASTAVIO JE
ZA NAS PUTOPIST PO TOJ DALEKOJ ZEMLJI

Kroz žice do plaža

Kao i kod nas, i ondje veoma vole nogomet. Nogomet je postao popularan kad je meksička vlada angažirala Britance da naprave prugu u Meksiku pa su se radnici za vrijeme pauze zabavljali igrajući nogomet. Od tada nogomet postaje sve popularniji sport. Toliko je popularan da ćete za vrijeme sezone, gdje god se okrenete na ulici, vidjeti nekoga u meksičkome dresu.

JELA BEZ KRAJA

Grad Meksiko dugo je bio najveći na svijetu po broju stanovnika. Toliko je velik da u centru postoje ulice prepune dućana koji su specijalizirani za samo jedan tip proizvoda. Dakle, jedna ulica koja prodaje samo donje rublje, jedna elektroniku, svjetiljke, odijela i tako dalje. Doduše, to nije postao trend zato što je Meksiko velik grad, već je to tradicija još iz vremena Azteka. Azteci su sve trgovce istom robom držali na okupu kako cijene ne bi bile različite. Dakako, u to je doba Meksiko bio malen aztečki grad, a današnje velike četvrti, kao što je Xochimilco, bile su malo udaljenija sela oko grada.

Vjerojatno najpoznatija stvar o Meksiku, osim brojnih ilegalnih imigranata u SAD, jest njihova tradicionalna kuhinja. Meksička kuhinja, osim što rabi odlične recepte, ima i prvoklasne namirnice. Tlo je toliko bogato mineralima da bilo što može uspijevati i ima prvoklasan okus. Hrana je toliko raznolika da svaki dan možete jesti nešto novo, a nikada ne probati isto jelo do kraja života.

TAKSIJI I BICI

Meksiko vrvi prometom. Taksija u gradu ima više nego automobila u Hrvatskoj. Taksiji su svi jednako obojeni. Do prije nekoliko godina taksi-služba bila je prekrasnoj kombinaciji bijele i zelene boje, ali se prema zakonu dizajn mora promijeniti svakih nekoliko desetljeća pa je uvedena zlatno-crvena boja koja se meni ne sviđa. Inače, vlasti zakonima mijenjaju boje kako bi prisilile taksiste da barem koliko-toliko obnove boju taksija. Ima i mini-buseva. Kako oni nisu dio taksi-službe, i dalje imaju zeleno-bijelu boju. Toliko su loše napravljeni da izgledaju kao da su ih izradili sâmi vozači u svojim garažama, no zato su nevjerojatno jeftini. Mještani ih zovu „peseros“ jer je vožnja u njima nekada stajala samo jedan pesos (40 hrvatskih lipa). Drugi, moderniji način javnog prijevoza jesu javni bicikli, postavljeni posvuda po centru, zvani „EcoBici“. Takvim se načinom javnog prijevoza već odavno koriste u razvijenijim zemljama kao na primjer u Francuskoj. Bicikli su zavezani za specijalnu metalnu gredu. Samo ubacite par pesosa i do kraja dana možete voziti bicikl. Zvuči prima-mljivo? Niste jedini zainteresirani jer su u ovom poslovanju „interes“ pronašli i meksički lopovi. Name, ovi bicikli druga su najčešća meta kradljivaca usmjerenih na državno vlasništvo. Prva je meta, vjerovali ili ne, šaht!

REŠETKE I SMOG

U Meksiku je česta pojava da se ujutro probudite, krenete na posao ili u školu, a ispred kuće na ulici jednostavno nema šahta! S obzirom na broj nezaposlenih i cijenu željeza, nije ni čudo. Zamijeniti sve te šahbove, ispada, prevelik je trošak za državu te su one koji su dalje od centra jednostavno zabetonirali.

Krade su u Meksiku toliki problem da više-manje svi koji si to mogu priuštiti imaju rešetke na prozorima, a gotovo svaka ulica ima barem jednu kuću s bodljikavom žicom.

Ali nije sve tako sivo i zatvorski kao što se na prvi pogled čini. Meksičke kuće (i bogatih i siromašnih) često su u živim bojama, a ulice su skoro posvuda pune ukrasnih biljaka.

Međutim, dio Meksika koji je itekako siv, a takvim će i ostati, jest zrak. Dvadeset milijuna stanovnika smješteno je na malom prostoru omeđenom planinama, tako da sav smog ostaje zarobljen. Situacija još nije toliko loša kao u Kini, ali je stanje dovoljno kritično da je svakom automobilu starijem od pet godina (bez obzira na to koliko se koristi i u koje svrhe) zabranjeno prometovati jedan dan u tjednu. Taj se dan točno određuje po broju na tablicama. Naravno, ovo pravilo ne vrijedi izvan grada.

TOPLI OCEAN I GALERIJE

Meksiko je pretežito pustinjsko područje, osim juga, što je ironično s obzirom na to da im je SAD 1847. preoteo otprilike 50% teritorija, i to baš pustinje. Meksiko je zemlja s najvećom ukupnom duljinom plaža. Prije su te plaže uglavnom bile napuštene, a danas su preplavljenе hotelima. Budući da se ondje vodi rat protiv droge, jedino su ovakve plaže i sigurne, tako da je Meksiko izgubio velik dio šarma, barem što se prirodnih plaža tiče.

Moja putovanja u Meksiku svake su godine sve bolja i ugodnija. Ove godine glavna mi je destinacija bio gradić San Miguel de Allende, gdje smo igrom slučaja naišli na odličnog prijatelja moga oca, Carlosa, pa smo na nekoliko dana otišli na ranč meni osobno veoma drage obitelji Perez.

Sve u svemu, Meksiko je odlična destinacija za one kojima nije problem platiti avionsku kartu. U Meksiku se možete najesti odlične hrane, okupati u toplome oceanu ili pak uživati u brojnim galerijama u centru glavnoga grada.

Matias Plenković, 4. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Voditeljica: Ružica Filipović

O GOVORNIŠTVU KAO UMIJEĆU

Nijedna rečenica bez zamuckivanja

U okviru modernog vremena, teško je definirati pojam govorništva. U staroj Grčkoj, osobito u Ateni, ostvarivanjem demokratskog poretka govorništvo se stalo razvijati kao umijeće gorovne komunikacije koja je bila u svrsi pridobivanja sugovornika te se onaj koji je bio vješt govornik iznimno cijenio u društvu. Sofisti, koji su u Grčku donijeli retoriku kao tehniku, svojim su kićenim govorima privlačili mnoge mladiće koji su plaćali velike novce ne bi li stekli sposobnost vladanja riječima. Danas se govorništvo i samo shvaćanje pojma govorništva gotovo izgubilo u svom izvornom obliku, zaostalo tek u sklopu kakvih društvenih i kulturnih institucija dok ga se u javnom životu i obrazovanju uporno zanemaruje i ignorira, iako same potrebe tržišta rada zahtjevaju ponovno shvaćanje njegove važnosti i izučavanja, prilagođenog svojim zahtjevima.

Osvrćući se prvenstveno na generaciju mlađih (na kojoj, uvjetno rečeno, ostaje svijet), u razgovoru sa skupinom osamnaestogodišnjaka, gimnazijalaca i budućih akademskih građana, izjavovile su se izjave o lošim ocjenama vlastitog usmenog izražavanja pa čak i o nepridavanju pažnje istome. Nekvaliteta usmenog izražavanja jasno je vidljiva u raznim sektorima naše svakodnevice, a najviše se ističe pri javnim izlaganjima kakvog seminara, odnosno prezentacijama koje su, ne samo sve češća metoda rada u školama, nego i za koju godinu i za te iste ljudi možda sastavni dio njihova posla. Manjak fluidnosti u govoru, koja je najviše kompromitirana zamuckivanjem i poštapanicom, neartikuliranje glasova, nesuvislost u izražavanju pa čak i kriva uporaba izraza nisu rijetki pri učeničkim izlaganjima, ali ni u javnim sektorima na čelu s političkim, gdje nije strano služiti se i vulgarizmima. Odgovori na traženje uzroka tomu fenomenu su različiti, neki od sugovornika su to protumačili pomanjkanjem diskusije, smislenih i cjelovitih razgovora u svakodnevnom životu dok drugi smatraju da je za to kriv razvitak tehnologije i novih oblika komunikacije kao što su društvene mreže, e-mail i SMS poruke, no ono što je sigurno jest da je taj fenomen uočen kao problem i da u samoj njegovoj srži leži iskrivljena komunikacija.

NIJE LAKO GOVORITI

Osim što trpi posljedice samih mana u našoj međusobnoj komunikaciji, govorništvo u svom izvršnom obliku podnosi i teret gestikulacije, stava, govora tijela i izražajnosti koji su kao i jasnoća i smislenost riječi važni za njegove uspješnost i kvalitetu. Trema kao vječita pratilec javnog nastupa može ugroziti samopouzdanje i sigurnost u dojmu što ga govornik ostavlja i na taj način stvoriti sumnju u same njegove izjave. Za mnoge je nošenje s tremom i suzbijanje njenog postojanja, iznošenje jakog i suvislog govora, otvoreno pitanje na koje se tek čeka odgovor. Pronaći ga, značilo bi vratiti se na sam početak i definiciju govorništva koja ga opisuje kao umijeće, a samog govornika kao umjetnika. Neosporna tvrdnja je da iza dobrog govornika стоји cijeli opus neophodnih vještina, počevši od učinkovitosti same dikcije koja, osim što treba biti pravilna i izražajna, treba imati i svoje temelje u valjanim argumentima i navodima, govora tijela koje treba izražavati pouzdanje i čvrstinu stava, pravilne pripreme ili spontanosti razmišljanja, do karizme koja ga treba krasiti. Ključno za svaku od tih vještina upravo je sam rad na njima osvjećivanjem vlastitog uma i tijela. Uvježbavanjem samog govorništva i njegovim izučavanjem kao umijeća, stvorili bismo mogućnost prevladavanja straha od publike i „svjetla pozornice“ te uspješnijih prezentacija, ali i diskusija i svakodnevnih konverzacija.

TRŽIŠTE RADA TRAŽI GOVORNIŠTVO U OBRAZOVANJU

Ono što alarmira na sve veću potrebu za izučavanjem govornih sposobnosti su sve veći zahtjevi tržišta rada za kompetentnim pojedincima koji nisu samo stručnjaci u svome području nego posjeduju i niz drugih talenata s kojima mogu bolje pratiti vrtoglavi napredak ljudske zajednice. Doba marketinških trikova u kojem živimo zahtijeva od nas da se znamo prodati, a neprekidna razmjena informacija traži od nas da ih znamo prenijeti. U svrhu sposobnijeg pojedinca, ali i u svrhu samog njegovanja jezika i izražaja, u obrazovanje hrvatskih učenika trebali bismo uvesti kao fakultativni predmet retoriku ili ju primijeniti kao sastavni dio nastavnog plana i programa hrvatskoga jezika u sklopu kojeg bi se učenike podučavalo pravilnoj dikciji i upečatljivom nastupu te boljoj argumentaciji vlastitih stavova. Uz rad na samoj retorici, učenici bi imali prilike primijeniti je i u cilju pripreme za životne izazove kao što je primjerice razgovor za posao i stecí praktična i pragmatična znanja za daljnji život (čega generalno našim učenicima upravo zahvaljujući zastarjelom obrazovnom sustavu nedostaje). I dok se u inozemstvu u sklopu obrazovnog programa već odavna studiraju predmeti temeljeni na učenju retorike, prilagođeni stručnom opredjeljenju pojedinca, u našoj državi je, kao i uvijek, naravno, sve u povojima. Pojedine škole, kao što je gimnazija „Fran Galović“ u Koprivnici, omogućile su svojim učenicima govorništvo kao izborni predmet, a pokojni prof. Ivo Škarić organizirao je Govorničku školu koja je danas pod vodstvom prof.dr.sc. Gordana Varošaneca. Sve su to tek sitni koraci, ali daju nadu da će mlađi jednog dana uistinu znati koristiti se svojim jezikom.

Lucija Klarić, 4. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

RAZGOVARAMO S GLUMICOM ECIJOM OJDANIĆ

Od Glorije do Bobočke

Kako Vam je bilo glumiti Krležinu Kseniju Radajevu u melodrami „Bobočka“?

- Rad na toj predstavi trajao je godinu dana, tako da je bilo dosta proba i prilika da razmišljam o njenom zanimljivom, egzotičnom i kontradiktornom životu, tako da sam ju na neki način na kraju zavoljela i prigrlila. Mislim da sam na sceni obranila tu njenu potrebu za slobodom i da živi sretno. Na neki način sam ju, ulazeći u njen lik, počela razumijevati i shvaćati. Mislim da je ona živjela svoju filozofiju, bez obzira na to što ju je ta filozofija na kraju došla glave. Ali barem je do kraja bila iskrena!

Predstavu ste radili samostalno?

- Ne baš samostalno. Ja sam malo kazalište Moruzgva osnovala prije pet godina, a predstava „Bobočka“ četvrta je premijera toga kazališta. Prva je bila „Gola u kavezu“, koju je jako zavoljela i kritika i publika, tako da smo je izveli više od sto puta. U njoj su tri lika žene od trideset godina, a predstava tematizira probleme koji muče žene - strahove od usamljenosti, vezivanja, majčinstva, karijere, nesretnih ljubavi - na smiješno-gorak način. Mislim da smo pogodili tipove žena i pitanja koja ih muče. To je ono što je i tipično za kazalište Moruzgva: polazište je uvijek žena i progovaranje o svijetu kroz ženske oči. O tome govori i predstava „Bobočka“ jer su žene u Ksenijino vrijeme bile tretirane neravноправno, gotovo kao objekti, dok je ona živjela kao pravi subjekt.

Nalazite li sličnosti sa sobom u Ksenijinu liku?

- Moram priznati da sam manje hrabra nego Ksenija Radajeva, ali ono što mi se sviđa kod nje jest ta težnja prema sreći. Mislim da bi svaka žena željela živjeti u njenoj koži barem na jedan dan, ali ne bi imala hrabrosti tako proživjeti cijeli život. Jednako bi tako i svaki muškarac želio biti barem jedan dan s takvom ženom, iako je to dosta pogubno, kao što se i vidi u predstavi. I ja bih željela živjeti kao Ksenija Radajeva barem na jedan dan.

Kako birate uloge i koja vam je bila prva?

- Glumci su najamni radnici. Glumiš ono što ti se da, a vrlo je malo prilika birati nešto što ti želiš raditi. Budući da mogu tu i tamo izabrati, to je lijepo. Naravno da biraš ono što te intrigira, što te zanima, problem s kojim bi se htio baviti, nešto što bi htio reći svijetu kao taj lik. No ako voliš glumiti, uživaš i ako glumiš telefonski imenik!

Moja prva uloga bila je uloga kapetana Johna Piplfoksa, kada sam bila mala, u jednoj dječjoj predstavi. Prva profesionalna uloga bila je u HNK-u u Rijeci, 1998. Glumila sam Gloriju u istoimenoj drami Ranka Marinkovića. To je bila moja prva velika uloga i šansa u životu i pamtim je kao danas. Još i sada mi nije jasno kako su mi tako mladoj dali tako veliku ulogu.

Jeste li odmalena znali da ćete biti glumica?

- Nisam nikako. Bavila sam se glumom, ali nisam mislila će od toga biti nešto ozbiljno. Mislila sam da ja to ne mogu, da to nije za mene. No voljela sam se igrati time, u srednjoj školi smo stalno nešto glumili i imali smo dosta kreativne sate književnosti. Profesorica književnosti predložila mi je da se okušam u glumi i upišem se na Akademiju. Kada sam rekla roditeljima da želim upisati glumu na Akademiju, oni su se jako prepali za mene i moju egzistenciju. Upisala sam engleski i talijanski u Zagrebu, ali sam upala i na Akademiju. Da nisam uspjela iz prve, mislim da ne bih imala hrabrosti pokušati opet. Možda bih bila profesorica engleskog i talijanskog.

Biste li promjenili profesiju?

- Opet bih bila glumica! Već dvadeset godina bavim se tim poslom i donio mi je mnogo lijepih stvari, mnogo lijepih iskustava. Najvažnije mi je da moja obitelj i ja živimo od mog zanimanja. Naravno, tu je uvijek želja da dobiješ „Oscara“... No u ovim hrvatskim prilikama u poslu se osjećam ispunjeno i realizirano, a to je najvažnije.

Koji vam je najdraži trenutak u karijeri i imate li kakvih anegdota?

- Definitivno uspjeh predstave „Gola u kavezu“. To je prva predstava koju sam napravila. Imali smo probe po dnevnim boravcima i kućama, radili smo po cijele dane, i nismo ni sanjali da će biti tako uspješna. Igramo ju već četiri godine i gdjegod dođemo, dvorane su pune, a ljudi skandiraju, što je stvarno prekrasno.

A anegdota... Uh, koliko ih je bilo... Ja se lako nasmijem na sceni. Kad smo izvodili komediju „Što je muškarac bez brkova?“, bila je super ekipa. Kolege su me stalno nasmijavali dok sam ja bila na sceni. Jednom sam morala otići sa scene jer sam prasnula u smijeh i nisam više mogla izdržati. Poslije smo mi njima vraćali milo za drago!

Osjećate li se bolje u kazalištu ili na ekranima? Imate li još tremu?

- Glumačko umijeće kali se u kazalištu. Talent i vještina bruse se u kazalištu, a onda se to prodaje na velikim i malim ekranima. Ja osobno volim šarati: kada se umorim od televizije i filma, onda se malo vratim kazalištu. To je najljepše, kada možeš svaštariti.

A tremu imam uvijek! Svaki put kada se pripremam za predstavu mislim si: „Bože, što meni ovo treba?“ Ali kada ne budem imala tremu, to će značiti da mi više nije stalo i da se treba prestati baviti glumom. Ako nema ljubavi, to nema smisla. Trema je pozitivan faktor, donosi kontrolu nad onim što radiš i želju da budeš što bolji.

Je li glumački život glamurozan i blještav?

- Ne treba vjerovati previše medijima. Onaj glamurozni dio stvaraju mediji jer to prodaje projekt na kojem radimo. Glumački posao težak je psihički i fizički. Ne mislim da je teži ili lakši od drugih poslova, ali se itekako moraš namučiti. Snimanja se znaju raditi po dvanaest sati u komadu, putuješ i ne vidiš djecu, pripremaš ulogu. Ja sam „Bobočku“ pripremala godinu dana, što je ogroman projekt, i teško je čuti kada netko dođe i kaže: „Nije to baš dobro.“

To je po meni najgori dio posla, no svatko ima pravo pogledati predstavu i reći svoje mišljenje. Bila uloga veća ili manja, tu je uloženo mnogo truda i nada jer uložiš cijelog sebe u ulogu. S druge strane, ljudi te vole pa ti znaju prići na cesti i reći da si super! Sve ima svojih mana i vrlina.

A što se tiče glamuroznog života, te lijepe dizajnerske haljine samo posuđujemo jer nemamo novca za to, a dizajnerima je to promocija. Za ove hrvatske prilike ja živim normalno, a ne nekim glamuroznim životom.

Što biste poručili mlađim glumačkim nadama koje se možda nalaze u našoj školi?

Što treba za uspjeh?

- Da imaš san i želju u nečemu uspjeti te veoma mnogo rada i truda, kao i u mom slučaju. Gluma je prekrasan, ali i težak posao. Da budete glumac, treba imati malo dara, mnogo volje i predanosti te trebate biti obrazovani i iznimno mnogo čitati. Dakle, ako želiš biti glumac, moraš biti i vješt, i obrazovan, i uporan, i voljeti ono što radiš.

Lara Vukovojac, 4. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Voditeljica: Ružica Filipović

Svijet je lijep

recenzija Ramirezova albuma 'Svijet je lijep'

Ramirez je zagrebački rock-bend koji pripada takozvanome *novom novom valu* u hrvatskoj glazbi. Okosnicu benda Ramirez čine pjevač i autor **Aljoša Šerić**, bubnjar **Goran Leka**, basist **Tomislav Šušak** i gitarist **Saša Jungić**. Debitantski album snimaju tijekom 2004. pod ravnateljem **Denisa Mujadžića - Denykena** i predstavljaju ga singlom „*Iste cipele*”, koji postiže zapažen uspjeh. Nastupe su ostvarili kao predgrupa *Hladnom pivu* na njihovoј turneji, na zagrebačkom koncertu *Fiju Briju* kao i koncertu s hip-hop sastavom *Elemental*.

KONTROVERZAN SPOT

Videospot za pjesmu „*Fantastično, bezobrazno*” 2009. zabranjen je na svim nacionalnim TV-postajama u Republici Hrvatskoj. Kontroverzni videospot režirao je **Filip Filković - Philatz**. Spot je prvenstveno zabranjen zbog neprikladnoga sadržaja poput prikazivanja vizualnoga nasilja te korištenja alkohola i opojnih sredstava.

ČETVRTA SREĆA

U moje je ruke dopao njihov četvrti album od dvanaest pjesama pod nazivom „*Svijet je lijep*”, koji je svjetlo dana ugledao 2011. godine. Doživio je vrlo dobre kritike s pohvalama da se Ramirez napokon maknuo od „precijenjenoga novog vala” i u jednom zanimljivijem kontekstu ponovno oživio zvukove osamdesetih. Album je nabijen pozitivom, pjesme kao što su „*Nedodirljiv*”, „*Ti i ja*” ili „*Berlin*” dižu iz mrtvih sve uspavane i nemotivirane. Od te pozitivne vibre svojim pesimističnim prizvukom jedino odudaraju pjesme „*Zbog nas*” i „*Žene su lijepe kad plaču*”. Dok bi prva možda bolje prošla na nekome drugom albumu, za ovu potonju - vjerojatno najbolju pjesmu na albumu - šteta je što je posljednja od dvanaest pjesama. Zaslužuje bolje mjesto i veću pozornost s obzirom na to da se dotiče nasilja nad ženama. Iako se ovakva tema čini podosta „prožvakonom”, ova ju pjesma iznosi blago ironičnim, ali sjetnim tonom koji na nju baca novo svjetlo, a sve one koji su na to već oglušili, podsjeća da je ona itekako prisutna.

Sve u svemu, Ramirezi zasluzuju peticu za napredak u odnosu na prethodne albuime („*Copy/Paste*”, 2006. te „*Divovi i kamikaze*”, 2009.) kao i izvrsne tekstove, ali ukupan dojam ipak zasluzuje četvorku - čisto zato što su mogli biti i hrabriji što se zvuka tiče. Nekih novih, zanimljivih melodijskih rješenja ima u tragovima, ali neke bi se pjesme gotovo neprimjetno dale „potrpati” u album nekog od drugih bendova novog vala. No, zato će poklonicima domaće rock-glazbe, ali i ne samo njima, brzo ući u uho pa tko voli, nek' izvoli!

Gabrijela Brigljević, 4. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

Iva Miloloža, mentor: Vinka Mortigija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Ulične svjetiljke

U vremenu kada su mediji okrenuti isključivo profitu, a čitatelji su svakodnevno bombardirani nebitnim vijestima o skandalima kvazi zvijezda, prava je rijetkost naći medij koji je potpuno drukčiji od drugih, onaj koji ima jasan cilj i nosi vrijednu poruku čitateljima.

Upravo takav medij je časopis *Ulične svjetiljke*. Medij s potpuno drukčijim pogledom na današnji svijet, odlično osmišljen projekt i šansa za bolji život socijalno ugroženim osobama.

O ČASOPISU

Ulične svjetiljke su prvi hrvatski časopis o beskućništvu i srodnim društvenim temama, a pokrenuo ga je franjevački svjetovni rad s Trsata. To je projekt koji ima cilj smanjenje broja beskućnika i poboljšanja životnih uvjeta za ovu sve brojniju populaciju u hrvatskom društvu. Časopis je nastao po uzoru na rad slovenske udruge *Kralji ulice*.

Ono što je specifično za *Ulične svjetiljke* je tematika kojom se bavi - ona govori o beskućnicima, siromašnima, ovisnicima, djeci bez roditelja, prognanicima i izbjeglicama, jednom riječju ljudima s ruba društva. Časopis je počeo izlaziti krajem 2008. godine, a najviše primjeraka prodano je u Rijeci i Zagrebu. Planira se da svaka dva mjeseca izade novi broj i poveća se broj gradova u kojima bi se časopis na taj način prodavao.

Osim po tematiki časopisa, *Ulične svjetiljke* se razlikuju od ostalih časopisa i po načinu distribucije; časopis prodaju beskućnici koji časopise preuzimaju u samostanima i prihvatilištima. Od svakog časopisa pola zarade ide beskućnicima, a pola se uplaćuje za proizvodnju novih časopisa. Svi koji rade na proizvodnji novih brojeva su volonteri i ne uzimaju nikakvu proviziju.

Ulične svjetiljke se distribuiraju na ulicama i trgovima u Zagrebu, Rijeci, Vinkovcima i Osijeku. Časopis je primljen u Međunarodnu mrežu uličnih novina te su tako postali dio velike svjetske obitelji uličnih časopisa. Time će *Ulične svjetiljke* putem Interneta moći čitati ljudi iz cijelog svijeta.

KAKO PROJEKT FUNKCIONIRA?

Cijena časopisa je osam kuna od čega prodavačima ostaje 50%, dok drugu polovicu koriste za kupnju novih primjeraka. Prodaja časopisa funkcioniра tako da prodavač dođe po časopis kod distributera po nove primjerke, koje kupuje po cijeni od četiri kune. Kako bi beskućnici dobili nove primjerke, moraju prodati prethodne. Beskućnik koji prvi put želi prodavati dobije besplatno pet primjeraka za prodaju. Novi broj časopisa financira se isključivo temeljem prodaje prethodnog broja.

U slučaju da neki prodavač potroši novac na nepotrebne stvari, a ne ulaže u nove primjerke, pokazuje da mu nije stalo do nove prilike i u tom slučaju onemogućena mu je kupnja novih primjeraka.

CILJ

Glavni smisao časopisa je da beskućnike-prodavače resocijalizira, da ih potiče na gospodarenje novcem koji steknu i taj novac ulažu u sebe, u iznajmljivanje stana, plaćanje režija, za hranu i slično.

Djelatnici riječkog prihvatilišta koji su pokrenuli ovaj projekt ističu da časopisom žele javnosti pokazati da su beskućnici ljudi koji imaju što dati društvu, da nisu besposličari na teretu nekog proračuna, već da mogu privredivati, biti korisni i sebi i društvu te navode da je projekt prilika da im se pruži još jedan vid resocijalizacije i radne terapije jer osim što ga prodaju, oni ga i stvaraju.

Nadaju se da će tako i javnost pomalo mijenjati sliku o tim ljudima - kada vide da se trude, da žele izaći iz situacije u kojoj se nalaze.

KAKO MI MOŽEMO POMOĆI?

Ukoliko želite pomoći u stvaranju časopisa, možete to učiniti na više načina, od pomaganja pri distribuciji, do razgovaranja s beskućnicima, pisanjem članaka, anketama, oglasima... Najbrži način da učinite dobru stvar je da sljedeći put kada nađete na ove vrijedne ljudi izdvojite 8 kuna i uljepšate im dan, a zauzvrat ćete dobiti zanimljiv časopis u kojem ćete sigurno naći kvalitetne članke vrijedne čitanja.

Andrea Žuljević, 3. razred

II. gimnazija

Voditelj: Leo Juko

Petra Jurković, mentor: Lucija Gudlin
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

PREDLOŽENI*

Samostalni novinarski radovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*predloženi radovi za Državnu smotru

INTERVJU S IVICOM BLAŽIČKOM, BIVŠIM UČENIKOM III. GIMNAZIJE

Dečko iz kvarta koji je volio nogomet

Ne postoji klub, boja, zastava ili bilo što drugo što bi opravdalo bilo kakav čin nasilja

Ivica Blažičko dugi je niz godina bio zaštitni glas športskog programa HRT-a. Prenosio nam je najvažnije športske događaje sa svih krajeva svijeta, a samim time bio je vrlo dobro upoznat s navijačkom publikom. U posljednje vrijeme manje ga čujemo u eteru jer se prvo prebacio na privatni televizijski kanal, a zatim je postao glasnogovornik HNS-a.

OD UNIVERZIJADE DO DANAS

Kada i kako ste došli u kontakt sa športskim novinarstvom i kako to da ste krenuli baš u komentatorske vode?

Ja sam studirao na Fakultetu političkih znanosti, smjer novinarstvo, i na drugoj sam godini faksa došao na televiziju. Bio sam neko vrijeme u Zagrebačkoj panorami, radio kao nekakav pomoćni klinac koji je trčao gore-dolje. Diplomirao sam taman prije Univerzijade 1987. i tada prešao u športski program.

Jeste li oduvijek znali da ćete se baviti novinarstvom?

Mislio sam da ću se baviti takvim nekakvim poslom, ali ne i da ću se baviti televizijskim novinarstvom. Kada sam došao u redakciju i video tamu Mladena Delića, Milku Babović i Borisa Mutića, gledao sam u njih kao u bogove. To su bili ljudi koji su obilježili naše djetinjstvo. Imao sam jako puno strahopštovanja prema njima, a onda kad je krenulo... krenulo je!

Jeste li željeli postati športski komentator?

Da, šport je bio ono što sam želio. Ja sam rođen tu u Njegoševu, tu sam išao u školu i ovo igraлиšte bilo mi je središte svijeta. Ja nisam išao u vrtić, nego na školsko, tu smo visili cijelo vrijeme, igrali nogomet na starom terenu.

Koliko je Vaš posao zahtjevan? Zapravo se više ne bavite samo novinskim izvještavanjem i komentiranjem nego ste i u produkciji.

Sada se bavim svakakvim poslovima. Komentiranje se puno promijenio. Recimo, kada sam ja počinjao, nije bilo interneta. Izvori informacija bile su knjige. Mi smo kupovali i nabavljali knjige, recimo atletske godišnjake. Kupovali smo i jako puno stranih časopisa i iz toga se pripremali. Škola Televizije Zagreb uživ je bila daleko najbolja od svih u bivšoj državi. Bili smo dobro informirani, bili smo obrazovani, uglavnom, na puno višem standardu. Taj se posao u posljednjih petnaestak godina strahovito promijenio. Danas svatko može doći do informacije na webu i taj posao postaje bitno drugačiji. Mlađe se generacije oslanjaju na statističke podatke i Internet, a vidi se da ne poznaju dobro šport i to je problem športskog novinarstva danas.

NAVJAČKA ISKUSTVA

Kakva su Vaša iskustva s navijačima? Kako je to gledati stadion iz komentatorske kabine?

Prvo sam i ja sam bio navijač. Svi smo mi tu s Peščenice odlazili na Dinamove utakmice i bili smo na staroj tribini sjever. U komentatorskoj kabini nisi toliko usredotočen na navijače, nego na ono što se događa na terenu. Iskustva su svakojaka. Radio sam neke od najljepših sportskih događaja u povijesti, navijački posebnih, od Svjetskog prvenstva u atletici u Japanu 1991, preko nekakvih skijaških utrka u Austriji, do Sljemena. S druge strane, bio sam i komentator utakmica koje i nisu bile toliko lijepe i na kojima je bilo navijačkih sukoba i obračuna, a to je ono što nikako ne volim.

Jeste li ikada imali problema s nasilnim navijačima?

Ne, nikada nisam bio u situaciji da me netko nasilno napadne.

Kakav je Vaš stav o nasilju na tribinama i između navijačkih skupina? Što se može poduzeti protiv toga?

Mislim da se može poduzeti mnogo i kada bih mogao ja bih to vrlo strogo kažnjavao. Ne podnosim nasilje ni prema kome i ne postoji klub, boja, zastava ili bilo što drugo što bi opravdalo bilo kakav čin nasilja. I da, postoji način da se to riješi i da se zaustavi. Preventivno treba spriječiti unošenje bilo kakvih nedozvoljenih stvari. Kada policija donese odluku da na stadion neće ući nijedna baklja ili petarda, onda ni ne uđe. Vjerojatno se nećete sjećati utakmica visokog rizika na Maksimiru, Hrvatska-Jugoslavija ili Dinamo-Partizan. Tada nije bilo nijedne baklje, a samo zato što je policija tako odlučila. To je jedan način, malo čvršća prevencija, a drugi način je kažnjavanje. Često se tu prebacuje lopta između policije i pravosuđa, mi ih zatvorimo pa ih vi pustite, ali jednostavno nema drugog načina.

Kakav bi zakon trebao biti? Vidjeli smo razne primjere strogih kazni za nasilje na stadionima u Engleskoj. Što možemo od njih naučiti?

Kada je buknuo val nasilja na engleskim stadionima i oko njih, konzervativna je vlada donijela određene mjere. Uspostavljeni su sudovi na samim stadionima, sudilo se odmah na licu mesta i izricane su zatvorske kazne. Bez prava na žalbu, bez mogućnosti uvjetnih i blažih kazni. Jasno da je to puno složeniji problem i da ne možete baš svakog izgrednika strpati u zatvor, ali možete zabraniti dolazak na stadion, oduzeti putovnicu i slično.

Što mislite o bakljadama? Jesu li one poželjna koreografija ili predstavljaju opasnost?

Ja mislim da predstavljaju opasnost, meni je puno ljepša stvar u navijačkom dekoru navijačka pjesma. Meni je bakljada potpuna besmislica, vrlo je opasna i može imati vrlo teške posljedice.

Kakav ste Vi navijač?

Ja sam umorni navijač. Malo je sve to sada drugačije i mirnije i nema više, uvjetno rečeno, one strasti koja je tu bila prije puno godina. Jako se veselim još uvijek i emocija je vrlo jaka kada hrvatski klubovi ili reprezentacije ostvare nekakav uspjeh, to mi jako puno znači, to me puni nekakvom energijom.

Kada komentirate utakmicu u kojima igra Vaš najdraži klub protiv nekog drugog kluba, koliko je teško ostati objektivan?

Teško je ostati objektivan i koliko god se čovjek trudio, ne može uvijek sakriti emocije. Pokušaš zažmiriti na jedno oko, naći opravdanje za ono što se dogodilo na terenu, za svoj klub, za svog predstavnika. Puno si stroži prema nekome tko ti nije blizak srcu, ali u principu se mora zadržati neka doza objektivnosti jer i za protivnički klub navija netko tko te možda sluša.

SREDNJOŠKOLSKE PRIČE

Zašto ste upisali baš Treću gimnaziju?

Tu sam doma. Tu sam se u kvartu rodio i odrastao, tu sam išao u osnovnu školu pa sam nastavio i prva dva razreda srednje. Prva dva razreda srednje škole u III. gimnaziji bila su super, imali smo odličnu gardu profesora, stvarno, Treća je bila na glasu kao jedna od boljih gimnazija u Zagrebu. Tu je puno poznatih ljudi išlo u školu, tradicija je da Dinamovi igrači idu tu u školu, ali budući da sam ja ona slavna Šuvarova generacija, to je na drugoj godini postao PTT školski centar i sve se promijenilo, pa sam ja otišao u Križanićevu, u jezičnu.

Tko Vam je posebno ostao u pamćenju iz tih srednjoškolskih dana, bilo od učenika, bilo od profesora? Jeste li s nekim još i danas u kontaktu?

Srećem neke kolege budući da se prije u školu išlo po kvartovskom principu. Imali smo krasnih profesora, najviše mi je u pamćenju ostala profesorica koja je predavala povijest umjetnosti. Imali smo jednu skupinu profesora koji su bili izuzetno kvalitetni i izuzetno strogi, ali odavno su u mirovini.

Kakav ste učenik bili?

Vrlo dobar, nisam nikada markirao.

Da se ponovno možete vratiti u prošlost, biste li krenuli istim putem?

Pa vjerojatno bih, mislim da je ovo vrlo dobar put.

Lucija Grgić, 3. razred

III. gimnazija

Voditelj: Ilija Barišić

Luka Leov

Dora Unković

Luka Leov i Dora Unković, mentor: Tomislav Tomić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Godine prolaze, nemam ništa s tim, volim i postojim

Anketa o glazbenom ukusu učenika i profesora Prve gimnazije

Grad Zagreb ima velik broj osnovnih i srednjih škola. Iako se one u mnogočemu razlikuju, jedna je stvar u svakoj školi već godinama ista - učenici se žale na nerazumijevanje svojih staromodnih profesora. Kako sam i sama učenica Prve gimnazije, cijenjene zagrebačke škole, definitivno se slažem s činjenicom da u školstvu vlada generacijski jaz.

Vremena i ljudi se mijenjaju, a gradivo, koje se samo proširuje modernijim istraživanjima, učenicima koji dolaze postaje sve teža prepreka. Potaknuti kaosom koji vlada posvuda, pa tako i u školstvu, odlučili smo svima blisku temu - kao što je različitost mišljenja profesora i učenika - provjeriti na banalnoj i sveprisutnoj stvari kao što je glazba.

Glazba je umjetnost koja je, preuzevši svaki raspoloživi medij, počela dominirati svakodnevnicom i sve se brže razvijati. Nekoć je polaganim razvojem isti glazbeni ukus mogao potrajati desetljećima, dok danas - zbog globalizacije i razvoja industrije i tehnologije - čovječanstvo postaje prezasićeno "starim" i "već viđenim" te počinje tražiti originalnost. Svako razdoblje donosilo je dobra i loša djela, ali iz mnoštva dostupnoga materijala uvijek bi iznikli hitovi u kojima svatko nađe neki nepoznati faktor zbog kojega se pretvoriti u patetični lik iz filma i svaku situaciju ili događaj ovjekovječi u svome umu tako što ga poveže uz određenu pjesmu.

DRUŠTVO ODABRANIH

Kako bismo provjerili mijenjaju li se zaista ukusi kroz generacije toliko drastično koliko to izgleda, odlučili smo napraviti kratko istraživanje među profesorima i učenicima Prve gimnazije. Pred profesore smo stavili jednostavan zadatak - razmisliti i napisati svoj maleni popis hitova od šezdesetih do danas. Tim kratkim istraživanjem profesori Prve gimnazije uspjeli su dokazati ne samo da su i oni jednom bili mladi nego da to svojim glazbenim ukusima još uvijek i jesu. Tako su se na njihovim ljestvicama hitova našle i više-manje poznate pjesme izvođača poput INXS-a, Metallice, Dire Straitsa, The Rolling Stonesa, Georgea Michaela, Azre, Bijelog dugmeta, Đorđa Balaševića i Adele.

Apsolutni pobjednici profesorske ankete ispali su (očekivano) *The Beatlesi* s 21% glasova i *The Rolling Stonesi*, koji su dobili 28% glasova. Među najčešće spominjanima svoje su mjesto našli i Metallica, Tina Turner, Joe Cocker te Queen i Parni valjak, koji su osvojili nešto manje glasova, no ipak se našli na barem dvije liste. Umjesto da svakoga učenika pitamo može li zamisliti kako onaj isti bezdušni profesor koji mu je maloprije dao jedinicu ili ga poslao na popravni kod kuće sluša glazbu Georgea Michaela, Tine Turner ili Adele, drugi dio istraživanja proveli smo u formi web ankete.

Na školsku web stranicu postavili smo kratku anketu s jednostavnim pitanjem: "*Tko je dao najveći doprinos popularnoj glazbi 20. stoljeća?*". Želja nam je bila da učenici, dajući vlastito mišljenje o profesorskim listama, naprave vlastiti popis hitova. Od sto četrdeset i osam osoba koje su sudjelovale u ispitivanju njih čak 40% (59 glasova) odlučilo se kao svoj 'broj jedan' navesti upravo *The Beatlese*. Ako malo razmislite, vjerojatno ćete se složiti da su zapravo u pravu - što zbog istinski kvalitetne glazbe, što zbog svađa, raspada i smrtnih slučajeva unutar benda, Beatlesi su zaista znali plijeniti pozornost brzo i efikasno. U svojim su najboljim danim brzinom munje znali zasjeti na sve top ljestvice i s istih se nisu maknuti mjesecima. Ako to nije dovoljno, na prvo će ih mjesto

staviti činjenica da njihove pjesme možemo pronaći čak i u himnama poznatih nogometnih klubova poput Liverpoola.

Pokazalo se da uratke ekscentričnoga Freddyja Mercuryja i njegove ekipe učenici cijene više od profesora koji su grupu *Queen* svrstali tek u grupaciju onih koji se više puta pojavljuju na anketama. Za Queenovce, koji su u prvom dijelu ankete tijesno vodili, na kraju je glasalo čak 28% ljudi (42 glasa) pozicioniravši ih tako na visoku drugu poziciju.

Iako mnogi ne bi ni očekivali da će se na ovoj listi naći netko poput Metallice, činjenica da je ona s osamnaest glasova, što je otprilike 12%, zasjela na treće mjesto ankete samo dokazuje da se i među profesorima i među učenicima Prve gimnazije bez muke može pronaći i pokoji "alternativac".

Budući da je pitanje možda bilo malo diskriminirajuće formulirano za hrvatske izvođače, nikada nećemo saznati bi li više ljudi odlučilo glasati za Parni valjak da je formulacija bila drugačija jer oni, naravno, nisu mogli utjecati na glazbu više od toliko eksponiranijih stranih izvođača. Ipak, na vjernost hrvatskoj glazbi odlučilo se desetero ljudi, to jest njih 7% glasujući upravo za ovaj bend.

"Stonesi", koji su uvjerljivo pobijedili kod profesora, nisu se najbolje proveli kod učenika osvojivši tek devet glasova, što znači da je za njih glasalo tek 6% učenika. Premda su "rock djedice" i danas popularni, njihovo niže pozicioniranje na internetskoj anketi možda najbolje pokazuje da se ukusi ipak mijenjaju s generacijama. Legendarna Tina Turner svojih skromnih 5% osvojenih glasova (8 glasova) vjerojatno duguje činjenici da su svi bolje pozicionirani izvođači zapravo bendovi koji i danas uživaju isti onaj kulturni status kakav su uživali u danima kada su curice vrštale gdje god da su se pojavili.

Kao posljednji na ovoj listi našao se Joe Cocker. Mnogi će reći očekivano jer, premda je riječ o odličnom glazbeniku, njegov utjecaj na glazbu nemoguće je usporediti s utjecajem Beatlesa ili Queena. Ipak, pohvalna je činjenica da je nešto više od 1% njih u ovoj školi svoj glas dodijelilo i njemu.

IMA LI TOČNOG ODGOVORA?

Baš kao što učenici imaju predrasude i svoje profesore smatraju staromodnima, i profesori nas smatraju mladima, nezrelima pa i iskvarenima. Iz perspektive maturantice za čiju se generaciju tvrdi da je usmrćena tehnologijom, pomalo je uvredljivo kada profesori zbog naše mladosti prepostavе da u životu nismo imali prilike vidjeti nešto "antikno" poput video ili audio kazete.

Krivnju za svoj manjak truda učenici često prebacuju na zastarjeli način rada profesora, dok profesori konstantno optužuju učenike kako su zbog interneta i društvenih mreža zaboravili truditi se i prestali učiti - činjenica je da smo svi prepuni predrasuda! Rezultati ovih anketa pokazuju da se razmišljanja, navike i ukusi mijenjaju, ali ne toliko drastično da se ljudi kao vrsta ne bi mogli razumjeti.

Štefanija Krančina, 4. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

INTERVJU: **ZORAN CVRK**

Navijači su najveći partner nogometa

Medije ne zanimaju edukacijski i preventivni programi, nego samo incidenti

Razgovarali smo s povjerenikom za sigurnost Hrvatskog nogometnog saveza, Zoranom Cvrtkom, koji nam je pobliže opisao stanje u hrvatskom nogometu. Budući da živimo u vremenu kada je nasilje na tribinama uobičajena pojava, pitali smo ga što se sve poduzima da bi se ono spriječilo.

Kada ste počeli raditi u Hrvatskom nogometnom savezu?

U HNS-u sam počeo raditi 1996. godine kada je Hrvatska išla na Europsko prvenstvo u Engleskoj kao povjerenik za sigurnost HNS-a na preporuku MUP-a. Kažu da sam došao u HNS „s palicom”, kao policajac.

Koji je vaš zadatak u HNS-u?

Prvenstveno trebam biti spona između tima, saveza, države i navijača. Moji bi šefovi voljeli da moje radno mjesto ne postoji jer bi to značilo da problema na stadionima nema, ali, nažalost, kod nas to nije realno. Tribina slijedi aktualna zbivanja. Što je društvo nezadovoljnije, tribina je turobnija. Klub ili reprezentacija mora biti stvarno jako uspješna da bi navijači zaboravili što se zbiva u svakodnevici.

ZBOG NAVIJAČA SE SVE U NOGOMETU I DOGAĐA

Kako biste usporedili nogomet i navijače nekad i danas?

Danas je nogomet dosta vezan za medije i marketing. Prije je bio vezan prije svega za ljubav i emocije. Stadioni su bili drugačiji, bila je to jednostavna četvrtasta građevina koja je imala tribine i travnat teren i često je na utakmice dolazilo više ljudi nego što stane po službenim kapacitetima. Danas, osobito u svijetu, stadioni su arhitektonski spektakularni, vrlo uređeni. Nogomet je isti sport kao i nekad, nogometna su pravila jedna od konzervativnijih i nisu se puno mijenjala. Ali sve oko samog sporta, od medijske pokrivenosti, preko organizacije događanja na stadionu, gdje imate numerirane karte i kontrole, do formiranja navijačkih skupina i subkultura, to se bitno promjenilo.

Tko su uopće navijači?

Navijači su najveći partner nogometa. Zbog navijača se sve u nogometu i događa. Razlikujemo više tipova navijača. Jedna skupina oni su koji dolaze na utakmice jer im je to cool. Idu svi pa će otići i ja. Ja ih zovem slučajnim navijačima. Imamo klupske ili reprezentativne navijače koji temeljito prate svoj klub i dolaze navijati iz ljubavi. To su oni pravi navijači koji stvaraju pozitivnu atmosferu na tribinama. Nažalost, imamo i navijače nasilnike koji su vezani za svoj klub, ali najčešće toliko nezadovoljni da su nasilni i devijantni. Oni nisu poželjni. I imamo onu najljepšu grupu navijača prema kojoj teži svaka organizacija, a to je nogometna obitelj. U Španjolskoj sam imao zadovoljstvo vidjeti četiri generacije iste obitelji, od pradjeda do najmlađeg unuka. Gledaju nogomet i uživaju, a ujedno su i na obiteljskom izletu.

Kako ostvariti da i u Hrvatskoj obitelji prisustvuju nogometnim spektaklima?

Da biste doveli obitelj na utakmicu, vi trebate imati jedan uređen stadion, bez nasilja, gdje će se čovjek osjećati udobno. Možemo navesti primjer Medveščaka na čije utakmice obitelji rado odlaze, jer su u lijepim dvoranama, nema straha od nasilnika, oko kompleksa postoji dobra ugostiteljska ponuda. Glavno je pitanje infrastrukture. Ako je ona uređena, onda ćete imati i obitelj na utakmica-ma, a ako je ona jadna i zapuštena, neće biti ni navijača. Danas možete ostati u svojim domovima ili u omiljenim kafićima i gledati utakmicu, a ne morate se smrzavati na gornjoj tribini gdje će padati kiša. Da bi se obitelj vratila, klub mora biti uspješan i mora imati uređen stadion. Ako razriješimo infrastrukturu, razriješit ćemo i mnogo drugih problema. Stadioni moraju biti dostojni građana.

BOLJA EDUKACIJA SMANJIT ĆE NASILJE NA TRIBINAMA**Kako se boriti protiv nereda i tučnjava na stadionu?**

Ljudi treba educirati, pogotovo mlade. Za učenike se osnovnih i srednjih škola organiziraju tribine da bi im se objasnile stvari. Nažalost, današnji se mediji osvrću samo na loše vijesti. Više će se pisati o nereditima na stadionima nego o programima edukacije. Darko Tot zadužen je za educiranje mladih o prevenciji nasilja i promotivnim akcijama, ali medije to ne zanima. Njih zanima kad netko usred utakmice istakne nacističku zastavu, ne nužno zato što bi bio nacist, nego da natjera FIFU ili neku drugu organizaciju da kazni klub. Posljednjih godina organizirale su se brojne tribine gdje su se provodili projekti poput uvažavanja različitosti, promocije knjiga u kojima se iznose edukativni procesi i aktivnosti. Knjige su podijeljene po školama, imate ih i vi u III. gimnaziji. Vaši profesori tjelesne kulture surađuju s Dinamom i prenose poruku svojim učenicima.

Postoje li navijači koji putuju na gostovanja samo zbog dogovorenih tučnjava i nereda?

Nažalost, postoje, i to nije rijetka pojava. Imali smo jednog navijača koji je putovao 1200 kilometara do Estonije samo da bi zapalio baklju i da bi HNS dobio kaznu. Sudsko tijelo, koje je po zakonu neovisno i nema veze s HNS-om, kaznilo je njegove prijatelje zabranom pristupa utakmicama, i on je prošao sav taj put i išao stvarati probleme da bi u ime protesta napakostio HNS-u.

Rade li navijači namjerno nerед da bi suci prekinuli utakmicu?

Ima navijača koji namjerno rade neredit i prekidaju utakmice jer razmišljaju o takozvanome reket-efektu. Ucjenjuju reprezentaciju ili klub da im daju nešto što žele, novac za gostovanje ili slično, inače će im oni napraviti neredit pa će klub morati plaćati visoke kazne nadležnim tijelima.

NAŠI NAVIJAČI NISU NI NAJBOLJI NI NAJLOŠIJI**Pirotehnika se često upotrebljava na utakmicama. Kakav je vaš stav o tome?**

Protiv sam pirotehnike jer je opasna prije svega za same gledatelje. Navijači ih unose jer misle da će tako stvoriti neku pozitivnu atmosferu, ali one razvijaju temperature do 1600 Celzijevih stupnjeva i mogu uzrokovati teške opekline, a i jako su otrovne. UEFA kažnjava ako su baklje na terenu i

često se misli da je baklja manje štetna na terenu nego na tribinama, ali nije tako. UEFA i HNS svojim propisima kažnjavaju uporabu pirotehnike jer je ona prije svega opasna za gledateljstvo, a tek onda i za službene osobe uz teren i igrače.

Kako biste ocijenili naše navijače?

Mogu reći da nismo ni najlošiji, ali ni najbolji. Naprimjer, na Svjetskom prvenstvu u Francuskoj 1998. godine navijači naše reprezentacije proglašeni su najboljima, ali po nekim incidentima Bad Blue Boysa i Torcide imamo jako loše navijače. U stranim medijima često smo prikazani u lošem svjetlu, ali to nije uvijek istina. Novine jure za senzacijama pa naslovnice često pružaju iskrivljenu sliku o hrvatskim navijačima. Navijači na tribinama iskazuju svoj revolt, koji je ponekad i opravdan, ali tučnjave i neredi ne mogu se nikako opravdati.

Kako navijači na kulturni i nenasilan način mogu tražiti promjene u klubu?

Mogu ih tražiti na edukacijskim i preventivnim programima koje održavamo. Moramo raditi na boljem društvu jer se ono preslikava na tribine.

Magdalena Margić, 3. razred

III. gimnazija

Voditelj: Ilija Barišić

Martina Gluhinić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

RAZGOVOR S DANIELOM TRBOVIĆ

Kako postati i ostati TV-voditeljica

Iskreno, nije mi bilo svejedno kada je Daniela Trbović ušetala kroz vrata Kavane Lisinski.

Zar bih ja, nezreli balavac, mogao intervjuirati nju? Bojao sam se da će sve to teći kao u „Najslabijoj karici”, gdje su natjecatelji, htjeli-ne htjeli, morali trpjeti njezine domišljate doskočice. No iluzija opakosti izblijedjela je nakon upoznavanja. Moj prvi razgovor s respektabilnom osobom protekao je sasvim uredno s obzirom na početno mucanje, nekontrolirane i opasne geste i slučajno zapljučivanje sugovornika pri izgovoru palatala i usnenika. Daniela Trbović, ipak, nije samo vještica iz „Najslabije karike”. Zanimalo nas je, ponajprije, kako je postala jedan zaštitnih znakova Hrvatske televizije i što krije iza kamera...

NESUĐENA LIJEČNICA

Je li u školi bilo naznaka da ćete se jednoga dana baviti novinarstvom?

Jasnih nije bilo, ali puška se negdje krila... Bila sam najbolji učenik u generaciji. Kada svom sinu, trinaestogodišnjaku, kažem da u osmome razredu nisam imala nijednu četvorku, njemu se diže želudac! Plesala sam u baletnome studiju pa sam osjetila svjetla pozornice. Vjerojatno me to okrenulo reflektorima. Paradoksalno, u Zagreb sam došla studirati medicinu jer sam mislila da ću popravljati ljudi i svijet...

I onda ste donijeli odluku da ćete postati voditeljica.

Ne. Dugo mi je trebalo da odlučim kako više neću studirati medicinu. Bila sam na četvrtoj godini faksa i moja voditeljska karijera počela je kao tipična scena iz najgorih filmova za nedjeljno poslijepodne... Sjedili smo u kafiću, prišla mi je ekipa i rekla: „Bi li ti došla sutra na probno snimanje?“. Otišla sam na televiziju „Z3“, rekla da je glupo i da neću... Ali ujutro sam se pojavila na vježbama i tako je počelo.

Zašto ste, zapravo, odustali od medicine?

Tu hrpetinu gradiva više nisam mogla žvakati. Shvatila sam da više volim sebe od drugih ljudi.

Jeste li požalili?

Ne, nipošto. To je sjajan posao, ali iznimno naporan; učiš cijeli život. Krivo mi je što sam se tako dugo mučila. Kad si u školi... Sve vrednuješ kroz prizmu fakultetskog uspjeha i ocjena. Pogotovo kada si odlikaš, pa si postaviš velika očekivanja. Kada bi mi netko na faksu rekao da je pao na ispitu, mislila sam: „Kakav jadnik!“. Zamisli takvu nabrijanu štrebericu kad sama sebi mora reći: „Ne, ja više neću studirati. Odustajem od tog fakulteta.“ Pa to je kao da se Marijanska brazda raskolila! Dugo mi je trebalo da se vratim u sedlo, jer sam izgubila mnogo samopoštovanja. Mislila sam da sam luerica. Samo 50 godina poslije shvatila sam da nije tako... Ali zato danas znam pročitati liječničke recepte. Sad sam nadriliječnica.

IRONIČNA VJEŠTICA

Što je potrebno da netko bude voditelj?

Ako je žena, mora imati četvorku i silikonske usnice... To je stereotip. Dakle: ne smiješ imati govornu manu. Moraš biti svjestan svojih mogućnosti, spreman raditi na sebi, stalno sumnjati u sebe. Trebaš znati slušati ljude i biti prepoznatljiv - da ne budemo svi klonovi istog voditelja.

Pokušavate li razviti „karakter“ za različite emisije?

Vjerojatno misliš na „Najslabiju kariku“. To je bio netipičan format. Tražilo se da voditelj glumi „neprijatelja“. Možda je to meni bilo lako jer se forsirao tip humora koji mi je blizak. Trebalo je, ipak, vremena da to prihvatimo i ja i gledatelji. Jednom sam vodila Lovru u vrtić i prišla mi je starija žena, uperila prstom u mene i rekla: „Vještica!“

Jeste li i u zbilji oštri kao i u „Najslabijoj karici“?

Negdje sam između „Osmoga kata“ i „Najslabije karike“. Dr. Jekyll i Mr. Hyde.

Vrlo ste brbljavi, direktni. Jeste li ikada osjećali da ste prešli granicu?

Kada snimamo, katkad osjetim da sam pretjerala. Poslije sa strepnjom iščekujem kako će u finalu emisija izgledati. „Pobjegne“ mi, ali ne često.

Kako se nosite s neugodnim, iritantnim, netolerantnim gostima u emisiji?

U „Osmome katu“ imamo goste koji su predvidljivi. Ne radim, kao u informativnome programu, polemičke emisije, pa da netko krene donom. A snimljeno u montaži uvijek se odreže, pa moja bude zadnja. Priznajem, jesam jezičava, ali nisam neugodna... Zar ne? To je više revijalnog karaktera; ne da koga povrijedim.

Morate li izreći općeprihvaćena mišljenja ili uvijek kažete svoje?

Ta je ravnoteža stvar zrelosti. Naravno da pokušavam ubaciti svoj svjetonazor. Imali smo gošću koja je govorila o homoseksualnosti, tvrdeći da je to bolesno... Suprotstavila sam se. Ali to su ekstremne situacije. U „Osmome katu“ promičemo vrijednosti za koje se isplati zauzimati. Osim stajališta nekih seksologa...

Godi li Vam kada neke stvari, koje naizgled nisu primjerene, možete izreći gostima jer Vam opis posla to dopušta?

Čak se to od mene očekuje. Sve se može reći, samo treba pametno upakirati. A uz humor je mnogo lakše izreći ozbiljne i teške stvari. Zgodno je prvo hračnuti na svoj račun, pa onda na tuđi. To ljudi lakše podnesu.

NAJSTARIJA ŽIVA UPOTREBLJIVA VODITELJICA

Kako nastaju vaše emisije i kolika je vaša uloga u svemu tome?

Iza svakog TV-čovjeka стоји ekipa. Ja sam frontmen. U „Osmome katu“ novinar ponudi temu, glavni urednik kaže: „može“. Zatim novinar nađe goste, razgovara s njima, napiše scenarij. Onda ja ubacim USB u mozak, posrčem sadržaj i sutradan snimamo. Tako u koncepciji i ne sudjelujem. Prozivaju me kad je loše, iako s izborom gostiju nemam veze. No, kada je dobro, i ja berem lovorike.

Kako bi izgledala vaša idealna emisija?

Od proljeća 2004. radim tempom: četiri emisije na tjedan. Nitko živ nema toliku minutažu na TV-u. Sad bih voljela raditi jednu emisiju na tjedan, i to klasični „late night show”, uživo. Da mogu biti svoja, opuštenija, provokativnija.

Smatrate li sebe slavnom?

Valjda. Lagala bih kad bih rekla da mi je neugodno. Ali da vidiš kojim sam autom došla... Nisam „celebrity”. U tome smislu nitko s TV-a nije slavan. Možda netko od pjevača, tko može namlatiti 10 000 eura za jednu noć. Ja ne.

Jeste li ikada svoju slavu iskoristili u sebične svrhe?

Priznajem! Pokušavam izbjegći redove kada mi trebaju dokumenti. Obično se time koristim kada idem k liječniku. I pokušat ću svoje dijete u srednju upisati preko veze. Dobro, to je šala! Nisam korumpirana, još. Ali ljudi mi žele izaći ususret. No kad sam razbila auto, čekala sam 45 minuta na cijoj zimi, unatoč tomu što sam Daniela Trbović.

Smatrate li vi slavne osobe korisnima za društvo?

Danas netko može biti slavan kada nafrlji nešto na svoj blog, anonimno, južnjački, huškački i ružno. Može biti slavan netko tko snima pornjavu, promovira šoru i ševu i slično. S druge strane, slavan je Ivan Đikić, naš znanstvenik. Čini mi se da možete biti pogubni za društvo jednako koliko i korisni.

Bojite li se mirovine?

Htio si reći: „Bojim li se starosti?” Starenje na ekranima nemilosrdno je, pogotovo prema ženama. Kada bolje razmislim, ja sam najstarija živa hrvatska upotrebljiva voditeljica. Postoji imperativ ljepote i mladosti i velika doza seksizma. Ali zahvaljujući svom duhu i genetici, bogatom unutarnjem životu, još plovim vodama šoubiznisa...

Marin Đaković, 2. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Petra Gverić Katana

NASILJE MEĐU NAVIJAČIMA

Kako su huligani zavladali tribinama

Danas su navijači često samo osobe kojima je cilj privući što više pozornosti i napraviti što veći nered.

S vremenom ima sve više nasilja na koje se odgovara također nasiljem. Većina nas ne radi ništa. Slušamo na vijestima o nasilju, zgražamo se, ne možemo vjerovati, no jedino što učinimo - prebacimo program. Ne razmišljamo o tome kako smo to mogli biti baš mi. Mogli su nas bez mrvice sažaljenja pretući, bez razloga. Mogli smo se naći na krivome mjestu u krivo vrijeme. Često se ti nasilnici opredjeljuju kao navijači. To čini manjina, ali prave takav nered da se ponekad čini da su gotovo svi navijači takvi. Oni više ne navijaju, samo traže nevolju.

DVA TRAGIČNA DOGAĐAJA U SVIJETU OSTALA SU UPAMĆENA KAO VRHUNAC NAVIJAČKOG NASILJA

U finalu Kupa europskih prvaka 29. svibnja 1985. godine, Liverpool i Juventus nisu ni počeli utakmicu kada se dogodilo nešto užasno i u potpunosti neočekivano. Liverpoolovi huligani napali su navijače Juventusa koji su u velikoj panici pokušali pobjeći preko vanjskoga zida stadiona koji nije izdržao svu tu masu ljudi i urušio se. Poginulo je 39 osoba, a njih preko 600 bilo je ranjeno. Utakmica je ipak održana jer su smatrali da će otkazivanje donijeti još veće nerede. Nakon te utakmice svi engleski nogometni klubovi bili su izbačeni s europskih natjecanja do 1990. godine. Talijani će taj dan pamtitи cijeli život, ne zbog Juventusove pobjede, već zbog svih ranjenih i poginulih.

Za najveću tragediju u povijesti engleskoga nogometa naknadno se ustanovilo da nisu krivi navijači. Dogodila se to na stadionu Hillsborough u Sheffieldu, gdje je poginulo čak 96 navijača Liverpoola, a njih gotovo 800 uspjelo se izvući s ozljedama. Zbog policijske pogreške 5000 navijača našlo se u gužvi bez izlaza. Masa ljudi nije znala da na Leppings Lane tribinama nema više mjesta, a nitko nije ni naslućivao što se događa. Jedini spas bio je penjanje na gornje tribine, a oni koji se nisu uspjeli izvući doslovno su umirali stoeći uz zaštitu ogradi. Nakon rušenja te iste ograde, igralište se pretvorilo u masovno stratiše. Jon-Paul Gilhooley najmlađa je žrtva ovoga pakla, imao je samo 10 godina. Obitelji poginulih borile su se za „Pravdu za 96“ i napokon je dobile nakon 23 godine čekanja, kad se otkrila istina i skinula krivnja s navijača. Datum 15. travnja 1989. godine ostavio je tužan trag u srcima tisuća Britanaca. Nakon ovih događaja poduzete su određene mjere, ne samo u Velikoj Britaniji, i stadioni u svijetu puno su sigurniji, obitelji ponovno mogu bez straha dolaziti i navijati za svoje timove. Ova tragedija dokazuje da nisu uvijek navijači krivi, da „državni pravednici“ ponekad također mogu neprimjereno reagirati i biti odgovorni za komešanja na tribinama, nekad i s kobnim posljedicama, no u velikoj većini slučajeva nije tako i odgovorni su upravo huligani koji sebe nazivaju navijačima.

BBB ŠTETE UGLEDU DINAMA

U Hrvatskoj, kao i u drugdje svjetu, najproblematičniji su nogometni navijači. Premda se s većinom nogometnih navijačkih skupina mogu povezati neki incidenti, u posljednje vrijeme u medijima se najviše govori o Bad Blue Boysima. Neki od njih lutaju po gradu i traže prvog mladića s „preružičastom“ majicom. To su učinili 3. ožujka 2012., kada su gotovo na smrt pretukli sedamnaestogodišnjaka u zagrebačkom Trnju. Dobro je spomenuti i 1. svibnja 2010. Toga su dana na jedno oko osli-

jepili policajca i oštetili mu sluh. Jedan od navijača Dinama teško je ozlijeden za vrijeme utakmice u Ligi prvaka 6. studenoga 2012. U Parizu, „gradu ljubavi”, također nisu bili mirni. Gotovo je 80 navijača Dinama uhićeno u hotelu, a njih 24 jednostavno nije moglo izdržati bez nereda. BBB-i imaju opravdanje. „Navijači su svoju ljutnju usmjerili prema vodećim ljudima u Dinamu, koji po njima, sve rade zbog profita, a ne interesa kluba”. Možda su i u pravu, u Dinamu sve se vrti oko novaca, ali to nije razlog za maltretiranje nedužnih ljudi.

„NASILJE NE UZROKUJU NAVIJAČI.“

To što je navijačko nasilje tek dio šire slike društvenog nasilja također ne može biti izlika za toleriranje huliganskih ispada na stadionima i oko njih. Sociolog Benjamin Perasović svojevremeno je rekao: „Nasilje ne uzrokuju navijači. Nasilja ima u obiteljima, Saboru i Skupštini HNS-a. Nedopustivo je ovakvo iskazivanje represije i tretiranja navijača kao građana drugog reda“. Naravno da se državne institucije trebaju pozabaviti nasiljem u društvu uopće, no iz toga nikako ne mogu isključiti ono navijačko, kao da će neredi nestati sami od sebe kad se riješe neki drugi problemi u državi. Sociolog Dražen Lalić također je istaknuo šire društvene probleme kao korijen nasilja.

„Nasilje ekstremnih navijača nije najveći društveni problem, već su to korupcija, kriminal, nezaposlenost“, rekao je Lalić 2009. godine na stručnoj Konferenciji „Sigurnost gradova 2009.“ No ako navijačko nasilje definitivno nije najveći društveni problem, ne možemo ga ignorirati kao da ne postoji i ne pokušavati ga riješiti zasebnim mjerama.

Nekad su navijači prije svega bili oni koji svojim navijanjem ohrabruju pojedinca, par ili skupinu ljudi u izvedbi određene psiho-fizičke aktivnosti. Danas su navijači često samo osobe kojima je cilj privući što više pozornosti i napraviti što veći nered, a nažalost riječ je u glavnom o mladim osobama. A što će biti sutra? Koja će definicija sutra za njih vrijediti? Hoće li manjina postati većina? To ovisi prvenstveno o nama mladima.

Dorotea Dominik, 1. razred

III. gimnazija

Voditelj: Ilija Barišić

Kisele kiše

Josip Drdić

Josip Drdić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

RAZGOVARAMO S OMILJENOM PROFESORICOM ŠPANJOLSKOGA I ENGLESKOGA

Kardinalica za Španjolski

Jednog kišnog poslijepodneva imala sam prigodu intervjuirati jednu od naših najgolijih profesorica. Možda je već s hodnika prepoznajete po golim nogama, uvijek savršenoj vatrenoj frizuri, vedrom smijehu ili pak sa sata po *brzoglasnopuno* pričanju. Nakon što je skoro dospjela na crnu listu stranaca u Španjolskoj, napisala je prvi hrvatsko-španjolski rječnik. Ona je Cvjetanka Božanić! Rođena je u Stonu, školu je završila u Dubrovniku, a diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radi obrane posljednje fronte osobnosti prokjkala nije, iako u Zagrebu živi od '85. godine.

Kako ste proveli srednjoškolske dane?

Pohađala sam matematičku gimnaziju, vjerovali ili ne. Svojim odabirom jer sam željela studirati biologiju mora. Predmet koji sam mrzila iz dna duše bio je nacrtna geometrija koja danas više i ne postoji u školama. To je bilo grozomorno. Srednjoškolski dani bili su malo manje burni nego vaši, ali za ondašnje pojmove bili su prilično burni. Radili smo iste stvari kao i današnja djeca, ali su bila i drugačija vremena.

Kako to da ste se odlučili za tako drastičnu promjenu u struci?

Maturalac je odredio moj životni put. Išli smo s razrednikom u Španjolsku na deset dana kamo nitko živ tada nije putovao. To je bilo prvi put da sam putovala u inozemstvo, sa sedamnaest godina. Oduševila sam se zemljom, jezikom, kulturom i svime time. Osjećala sam se kao doma jer svi puno govore, brzo govore, glasno govore, a meni uvijek svi kažu da puno govorim, brzo govorim, glasno govorim. Osjetila sam da je to zemљa za mene, sigurno sam se jednom ondje rodila. U avionu sam odlučila da ču studirati španjolski.

Kako je bilo studirati u Madridu?

Na drugoj godini studiranja otišla sam u Španjolsku i nakon desetak dana ja sam progovorila kao da sam rođena Španjolka, prokuljalo je sve znanje skupljeno do tada. Došla sam iz zemlje koja je za njih bila komunistički nastrojena, iz Juge, pa sam im se valjda činila kao mala komunistkinja. Nakon mjesec dana bile su političke demonstracije, a ja dolazim iz zemlje gdje to uopće ne postoji. Pridružila sam se prosvjedima da vidim kako to izgleda. Uputim se u centar Madрида, iskracam se iz metroa i mislim da se nalazim u nekom filmu. Policija juri, dimne bombe, helikopteri nadlijeću, a ja uopće ne shvaćam, naivna devetnaestogodišnjakinja, da se nalazim u srcu pogibelji.

Uglavnom, netko me povuče s ulice u trafiku, kaže: „Uđi! Uđi! Što tu radiš vani?“ Uguram se u trafiku i vidim da dolazi skupina demonstranata, a policija ih hoće tući. Shvatila sam da je protest burna reakcija, izletim i priključim se demonstrantima. I tako hodamo mi po Madriju i skandiramo: „Espana! manana! sera republicana!“ Ja, koja se nikad nisam bavila politikom, u tuđoj zemlji skandiram i borim se za političke slobode.

Normalno, neću ja biti u gomili, nego onako malo s kraja, sa strane, da me ne ulove. Ne moram ni reći da su došli s kraja i da sam jedva živu glavu izvukla. Srce mi je bilo u peti, ne u grlu, i jedva sam preživjela strah. Vraćam se kući, ispričam gazdarici što se dogodilo, a žena u nesvijesti, naravno da je to bilo neprihvatljivo. Tek sam tada shvatila kakvu sam glupost napravila.

Nakon nekoliko dana putovala sam s prijateljicom na sjever Španjolske. Nije bilo mjesta u vlaku, samo jedan kupe prazan i samo neki tip unutra. Ona je bila, uf, sva zgodna, komad iz Venezuele, a ja nikakva. Pa normalno da smo mogle ući gdjegod želimo, tj. ona, a ja za njom. I uđemo mi sad

u taj kupe, gospodin kaže: „Da, da, da, izvolite.“ I tako, prepričavamo dogodovštine, a frajer je bio policijska pratnja vlaku. Kada sam ispričala pustolovinu s političkim demonstracijama, frajer mi je odgovorio: „Jako lijepo. Da su te slučajno ulovili da se šećeš u blizini demonstranata, ne da sudje-luješ, odmah bi te uhitili. Zatim, dolaziš iz tuđe zemlje, iz komunističke zemlje, čekaš proces.“

Mislila da se šali, ali ne, kaže: „Ne, ne zafrkavam se. Proces može trajati godinu dana. Kada te konačno riješe, onda si odmah na crnoj listi, dakle imaš doživotnu zabranu ulaska u zemlju. Smatraju te teroristom.“ Nije više ništa trebao govoriti. Kada mi je rekao da bih bila zauvijek izbačena iz zemlje, osvijestila sam se u sekundi i mislila si jesam li normalna. Što mlad čovjek može napraviti, to je katastrofa.

Inače, studiranje je bio krasno jer sam napokon došla u zemlju gdje mogu govoriti španjolski. Jedino mi je bilo neobično to što su profesori inzistirali da im se obraćamo sa 'ti' što je, naravno, nama nepojmljivo. Provela sam ondje tri mjeseca i bilo je prekrasno.

Napisali ste prvi hrvatsko-španjolski rječnik u Hrvatskoj, što vas je natjerala na taj pothvat?

Kaže stara uzrečica: „Čovjek mora postati roditelj, dakle imati dijete, zasaditi stablo i napisati knjigu.“ Ne znam jesam li zasadila stablo, ali ponosna sam majka jedne kćeri i jednog rječnika. Osjećala sam dug prema sebi, prema struci i svima koji španjolski žele učiti i studirati. Takva vrsta rječnika nije postojala, dakle ovo je prvi, prije se moralio ići preko drugih stranih jezika. Nisam ni znala u što sam se upustila nego sam krenula pisati nešto za školu, prevodila sam vokabular za đake jer im je bilo teško bez rječnika. Iz Školske knjige su čuli da ja imam ideju pa su došli pitati zanima li me pisati rječnik. Da skratim priču, četiri godine rada utkano je u taj rječnik. Četiri godine jer sam išla ispočetka, jer nisam imala uzor koje bih riječi upotrijebila i tako čak njih dvadeset tisuća. Jako sam ponosna jer je to moj dug mojoj zemlji koju jako volim.

Kako provodite vrijeme kada ne obrazujete mlađe umove?

Svašta ti ja radim. Imam premalo slobodnog vremena. Uvijek radim nešto rukama. Sada, na primjer, anđele za božićni sajam. Volim rukama nešto tvoriti jer sam iz obitelji šnajderica, jedna bila, jedna još uvijek. Dakle, stvarale su rukama pa sam odmalena učila kako to raditi. Uvijek me radova-lo nešto proizvesti i volim to pokloniti. Jako volim pjevati, mislim da lijepo pjevam, a ples je nešto što radim spontano. Otišla sam na tečaj salse da to naučim ispravno. Volim kuhati i skupljati kuha-rice. Kad mi dođu gosti, znaju da neće jesti nešto normalno, a drugi mi je hobi skupljanje rječnika.

Imate li neke neobične navike, poput hodanja bez čarapa?

Učenici me uglavnom pitaju zašto sam uopće počela ići bez čarapa. Zato što sam krenula na-tjecati se sama sa sobom da vidim koliko mogu izdržati bez čarapa a da se ne razbolim. I to nekih osamnaest godina treniram. Zadnjih osam godina nisam nijednom obula čarape, ni u kakvom obli-ku. Ne razbolijevam se. I kad je minus dvadeset i šljiva, ne razbolim se. Lani, kod frizera, upitala me jedna gospođa usred zime: „Vi to nemate čarape?!” i sad ja izvalim štosno, kako sam duhovita inače: „Ne, ne, ne, to je od čiste svile pa izgledao kao da ih nema.“ Očekujem da će se žena nasmi-jati, a ona se sagne, štipa me i kaže: „Ajme kako su tanke, ja ih uopće ne mogu ulovit.“ Ako mogu Londončanke usred zime hodati u sandalama i u bundi, pa zašto ne bi mogle i Hrvatice?

Koja vam je najdraža zgoda iz Desete gimnazije?

Kad sam tek došla raditi u Desetu, dobila sam poštu. Dade meni tajnica, a ja gledam: „Božanka Cvjetanić“. Kaže tajnica da je za mene, a ja kažem da sam Cvjetanka Božanić. „Ajme, stvarno!“ odgovorila je tajnica.

Onda sam se jedne godine natjecala za stipendiju u Oxfordu i nikako da dobijem odgovor. I prošao je rok, a ja si mislim kako je nisam dobila. Zove mene tajnik kardinala Bozanića, a ja si mislim: „Majko mila, što sam sada uradila?“ I kaže da me već danima traži jer su dobili neku poštu iz Engleske.

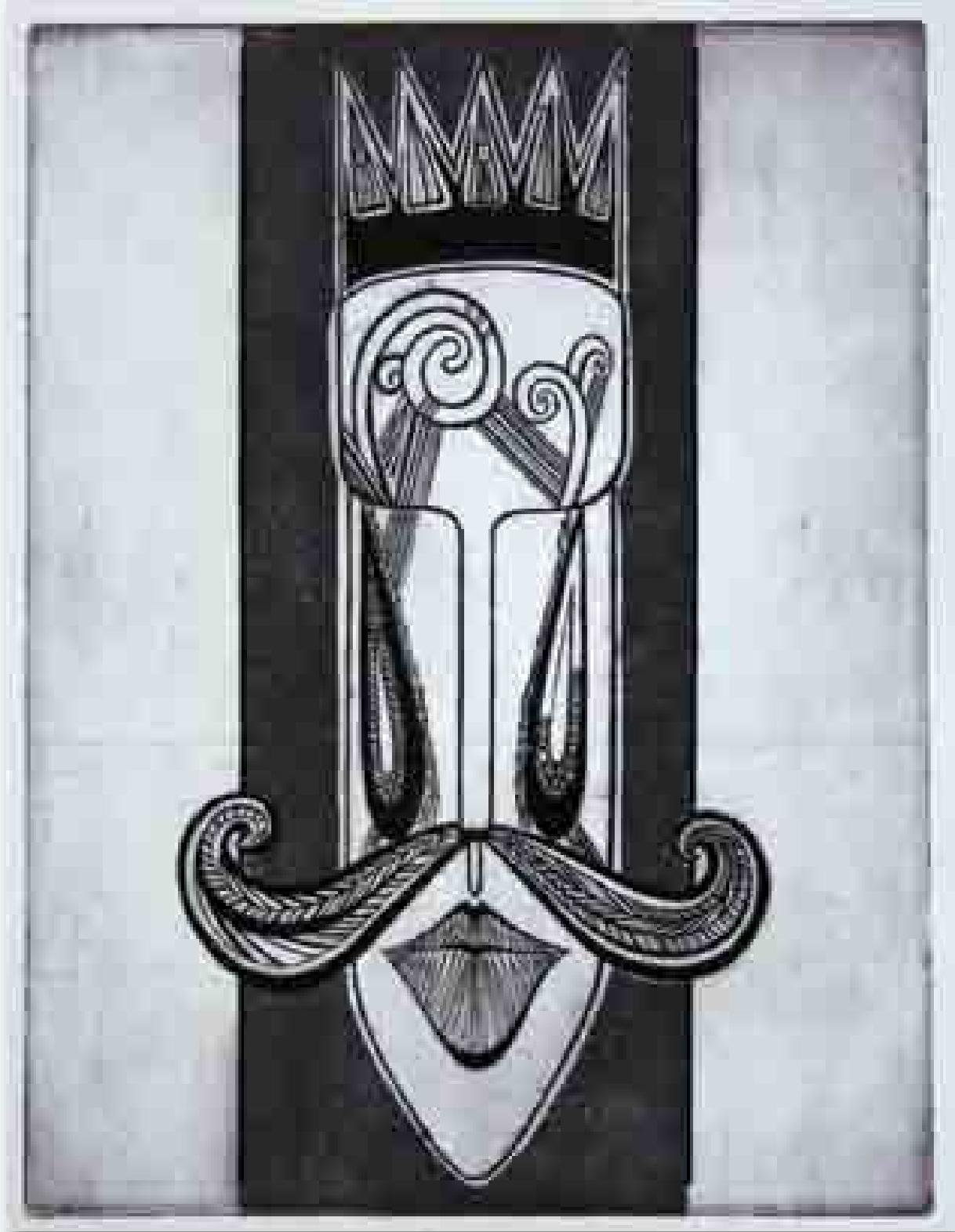
Imate li neke želje za budućnost?

Imam doma hrpetinu posuđa tako da bi mi bilo jako drago kada bih jednog dana mogla biti u nekom Masterchefu. Možda jednog dana kada ne budem radila dvanaest mjeseci u godini. Inače, kako mi je lijepo raditi u školi, najdraži mi je biti dio razrednik jer mislim da najviše mogu doprinijet razvoju mladog čovjeka. Imala sam sreću da sam postala profesorica, kako mi je drago što imam posao u struci te mislim da kao profesorica imam velik utjecaj na mlade ljudе koji ne smijem zlouporabiti. Radim s mladim ljudima, tome nema usporedbe.

Klara Weygand, 4. razred

X. gimnazija „Ivan Supek“

Mentorka: Ružica Filipović

Agata Lučić, mentor:: Jure Kokeza
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

RAZGOVOR S ANKICOM TOMIĆ, VBZ-OVOM DEBITANTICOM
ZA NAJBOJI NEOBJAVLJENI ROMAN 2012.

„Nije teško locirati vrijeme u kojem vam se nešto značajno dogodilo”

ŠKOLSKA KNJIŽNICA KAO ZANIMLJIVO MJESTO KNJIGOLJUBACA

U našoj školskoj knjižnici, u kojoj knjižničarke redovito organiziraju književne večeri, ove su godine gostovale dvije mlade književnice, Ivana Simić Bodrožić, naša sugovornica Ankica Tomić te književnik Zoran Feric. Pred punom knjižnicom, pobjednica VBZ-ova natječaja za najbolji neobjavljeni roman i nagradu Kiklop 2012. Ankica Tomić, govorila je o svom romanu prvijencu „Naročito ljeti“ koji govori o perspektivi života i svijeta petogodišnje djevojčice. Zanimalo nas je kako je došlo do uspjeha donedavno nepoznate profesorice hrvatskoga jezika i književnosti koja je radila kao lektor u hrvatskim novinama.

SELIDBA KAO MOTIV SAZRIJEVANJA

U djetinjstvu ste se često s roditeljima selili. Što nosite u sebi iz toga doba?

Jedan dio onoga što nosim ispisano je u romanu, jedan dio sam zaboravila. Najvažnije što nosim sa sobom iz toga doba je mogućnost prilagodbe. Seljenje je obilježilo moje djetinjstvo, iako je ponekad bilo bolno napustiti drage ljude i mjesta, zauvijek me je naučilo da se prilagodim novoj situaciji i ljudima.

Htjeli ste postati novinar, radili ste u novinama, a završili ste kroatistiku i pišete. Kako ste uskladili želju i mogućnost?

Studij kroatistike sam upisala sa željom da postanem novinar, završila sam studij i stekla zvanje profesorice, ali posao profesorice radila sam kratko. Novine su me i dalje privlačile pa sam radila kao lektorica i redaktorica u dnevnim i tjednim novinama, tako sam bila blizu svojoj želji.

Dobili ste otkaz od željene struke i ona koju niste htjeli donijela vam je uspjeh. Ironija ili...?

To je život, zatvara prozore i otvara vrata. Nedavni otkaz natjerao me je da se ohrabrim i počnem pisati. Ta hrabrost donijela je nagradu VBZ-a od 100 000 kuna. Dakle, uskladio je moje želje.

U svom romanu opisujete istinite događaje i navodite prava imena likova. Ima li ljutnje među spomenutima?

Radnja, moje sjećanje, spominje otok Brač iz perspektive četverogodišnje djevojčice. Prema tome, ne mora sve biti istina, već i fikcija. Nema ljutnje, svima je draga zbog romana. Ovo ljeti posjetila sam Pučišća, i dalje je predivno, idilično i neoskrnuto mjesto današnjim načinom života.

Roman ste „kuhali“ 30 godina i potom ga napisali za 20 dana. Kako ste se najedanput odlučili da je danas taj dan kada ćete početi pisati?

Počela sam pisati zbog neke vrste psihoterapije. Nisam imala očekivanja. Nisam ni znala da će to što pišem biti roman, prije sam vjerovala da će biti neka kratka priča. Mislila sam kako nemam

Roko Jurjević, mentor: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

snage napisati roman. Kada sam završila, odnijela sam sve to jednom kolegi. Pitala sam je li priča tužna? Međutim, on je rekao suprotno. Smijao se sve vrijeme. To me ohrabrilo da roman pošaljem na natječaj.

Događaji su više manje istiniti. Doista se sjećate sami svega ili vam je obitelj pomogla?

Nisu mi pomogli jer nitko nije znao da pišem bilo što, dok nisam završila. Svi se sjećaju nečega što je važno, jer nije teško locirati vrijeme u kojem vam se nešto značajno dogodilo. Ja sam imala puno takvih događaja zbog čestog seljenja iz jedne sredine u drugu. Zbog toga sam zapamtila puno događaja, jer su značajni. Dijaloge sam malo izmijenila. Jedino čega se ne sjećam je taj zadnji dan kada sam otišla s Brača.

BESKRAJNOST ME PLAŠI

U jednom dijelu romana, vaša majka opisuje raj. Zbog čega ste se uspaničarili i pitali možete li u raju, ipak, umrijeti?

Beskrajnost me plaši. Razmislite malo što znači Beskrajnost. Vječnost. Unedogled. Nema prestanka, zvuči zastašujuće. Trenutno sam u fazi u kojoj se nadam da smrt nije kraj, ali ne znam što je iza nje. Ne vjerujem baš pričama o raju i paklu.

Rekli ste u jednom intervjuu kako u glavi imate smišljenu fiktivnu priču. Kakav je žanr? Krimić? Ljubić? SF? Nešto četvrto?

Priča je završena i pregovaram s izdavačkom kućom. Riječ je o bračnom paru. Obiteljska drama s elementima krimića. I u budućnosti planiram pisati nekakvu vrstu hibrida.

MIJENJATI ŠKOLSKI SUSTAV

Gostovanje na našoj književnoj tribini nije vaše prvo iskustvo s PŠVP-om. U kakvom vam je sjećanju ostala naša škola?

U zanimljivom! To je bila prva škola u kojoj sam radila na zamjeni i u kojoj su učenici aktivno sudjelovali u nastavi. Trčali su hodnicima i tražili dodatna objašnjenja. Nisam bila prestroga, no bilo je i jedinica i petica.

Kad želite biti glazbenik, učite svirati, slikar slikati. No na kroatistici gdje trebate naučiti pisati, samo učite što su drugi pisali. Smatrate li da to treba promijeniti?

Apsolutno! Cijeli studij kroatistike treba promijeniti. Trebali bi uvesti tečaj kreativnog pisanja. Razmišljam organizirati jedan takav tečaj. Kroatistika vas to ne nauči. Mora se program promijeniti. Ali ne znam hoće li.

Ivor Zvonimir Kruljac, 2. razred
Prirodoslovna škola Vladimira Preloga
Voditeljica: Milkica Urska

Josip Drdić, mentor: Vinka Mortigjija Anušić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

PJEVAJMO DO ZORE

Intervju s glazbenikom i odvjetnikom Aljošom Šerićem

Kako je tema ovoga broja školskih novina glazba, odlučili smo intervjuirati glazbenika koji je išao u Prvu gimnaziju. Tako smo nagovorili gospodina Aljošu Šerića, pjevača grupe Pavel i nekada Ramirez, da nam u ugodnom razgovoru oda tajne svoga srednjoškolskog života, ali i svoje stavove o glazbi i pravu, koje je njegova struka.

Bivši ste učenik Prve. Kako je škola izgledala u Vaše vrijeme, ranih devedesetih?

Koliko se sjećam, ni nije sve bilo gotovo. Dvorana se, recimo, otvorila tek kada sam bio matranc. Nije bilo izvannastavnih aktivnosti, samo nekih izbornih predmeta i zbor u kojem sam bio.

Jesu li Vam neki predmeti i profesori ostali u sjećanju?

Volio sam hrvatski, ali samo književnost. Sjećam se profesorce kojih se sviđalo moje ime jer je zvučalo ruski i profesorce Sikavica koja ju je zamijenila. Kako je bila mlada, imala je drugačiji stup, što nam se svima svidjelo. Općenito su svi profesori bili dobri, pogotovo jer su tolerirali naše 'nestašluke'.

S koliko ste prolazili?

Prva dva razreda s tri, a treći i četvrti s četiri.

Jeste li ikada prepisivali?

Jesam, ali tada je to bilo puno teže jer smo mi šalabahtere morali pisati pa su cure uvijek imale najbolje pošto su imale lijep rukopis. Vama je danas sigurno lakše zbog kompjutera.

A jeste li dobili kakvu odgojnu mjeru?

Ma nisam, samo sam par puta morao na razgovor s ravnateljicom Kuček.

Je li Vam bilo teško u školi?

Nije, ja sam baš volio srednju školu. Dobro sam se osjećao u njoj iako nisam bio nešto popularan. Zapravo, kod nas nije ni bilo te gradacije po kojih su neki popularni, a neki ne. Bila je razlika između šminkera i mene. Nije bilo narodnjaka pa je sve bilo jednostavno.

Spomenuli ste narodnjake. Što ste slušali u srednjoj?

Uglavnom nekakav indie rock - REM, U2...

Jeste li svirali već tada?

Ne baš, nešto sam nabadao. Nikada nisam bio tip koji bi uzeo gitaru i svirao 'Krivo je more'. Nišam skidao pjesme. Ozbiljnije sam počeo svirati tek poslije srednje i onda sam pisao nešto svoje. Iako, u osnovnoj školi sam išao na privatne satove gitare.

Kada ste ušli u svijet glazbe?

S devetnaest ili dvadeset počeo sam pisati, ali to su uglavnom bile grozne pjesme. S vremenom postaješ bolji tako da sam s dvadeset i četiri napisao prvu konkretnu pjesmu i to je bio prvi Ramirezov album.

Znači li to da ste Vi autor Ramirezovih i Pavelovih pjesama?

Pa, ja sam napisao većinu tekstova u oba benda.

U čemu pronalazite inspiraciju?

Najviše u muško-ženskim odnosima jer je to po meni najvažnije.

Koja Vam ja najdraža pjesma koju ste sami napisali?

Trenutno mi je najdraži novi Pavelov album jer je glazbeniku uvijek najdraže ono zadnje što je napravio. Za tri Ću godine vjerojatno mrziti te pjesme jer ću im pronaći puno pogrešaka, ali sada je album još friški pa je super.

Vaša pjesma 'Fantastično bezobrazno', točnije spot za tu pjesmu, naišao je na medijske kritike. Kako inače prihvataste kritiku?

Jako teško i svatko tko kaže drugačije, laže. Svim ljudima koje znam, a koji se bave glazbom, kritika teško padne. Što se tiče toga spota, on je zabranjen jer sam imao viski u čaši i pušio cigaretu. Još uvijek mi nije jasna ta odluka uredništva. Što se tiče kritike, stvarno mislim da nikome nije lijepo pročitati nešto ružno o sebi, a pogotovo o muzici koja je najznačajniji izraz tebe samoga.

S Ramirezom ste svirali jedanaest godina. Zašto ste se zapravo razišli? Žalite li za time?

Ne žalim. Osnovni problem bio je što nismo dovoljno svirali. Svirali smo tri koncerta godišnje, a besmisleno je održavati bend u tom obliku jer sve to košta –snimanje spotova, snimanje u studiju... Postalo je besperspektivno; napravili smo što smo i koliko smo mogli. A i ja sam malo promijenio slušateljske navike - počeo sam slušati amerikanu, kanconu, šansonu... Malo sam ostario i odgovara mi upravo ovo što radim u Pavelu.

Dakle, trenutno ste u Pavelu. Što i kako mislite dalje?

Ovo je moja priča bez obzira što se radi o bendu i ne osjećam se odgovornim po pitanju broja koncerata koje ćemo odsvirati godišnje. Meni se više ne da provoditi vikende u nekim birtijama gdje će me slušati trideset ljudi od kojih petnaest neće imati pojma tko sam pa spavati kod strine od strica od gazde... Meni je najveći užitak napisati pjesmu koja je meni dobra.

Osim što ste glazbenik, Vi ste i odvjetnik. Kako ste se odlučili za taj studij?

Upisao sam pravo jer sam kao klinac želio biti sudac. Kao što vidite, nisam sudac. Tek sam na trećoj godini razmišljao je li to ono što želim. Onda sam neko vrijeme samo pisao recenzije i vratio se na fakultet.

Kako ste prošli sa štrebanjem na pravu?

Nije to tako strašno - sjedneš i učiš. Zapravo se o pravu najviše nauči tek kada se počne raditi.

Kako usklađujete odvjetnički i glazbenički život?

Teško jer, naravno, pati privatni život. Nisam samo odvjetnik, nedavno sam postao i glavni tajnik Instituta hrvatske glazbe. Natovario sam si još jedan posao, ali sviđa mi jer se tako spajaju moje dvije zanimacije.

Kao odvjetnik, kako se nosite s moralnim pitanjima poput obrane osoba koje su počinile težak zločin?

Meni i mojim kolegama u 99% slučajeva klijent nikad ne kaže 'kriv sam'. S druge strane, naravno da osjetiš - i kroz dokaze koje pregledaš i kroz cijeli postupak - i svedeš svoje zaključke na osnovi toga. Možeš, naravno, izvući i nekakav dojam o tome je li on to počinio ili nije. Kada jest i kada si uvjeren da jest, imaš mogućnost pomoći sudu i ukazati na neke olakotne okolnosti za branjenika kako bi mu se izrekla što manja moguća kazna. Svako ima pravo na pravedno suđenje i na što bolju obranu, u tome smislu nemam nekih moralnih dvojbji i problema glede moga posla.

S obzirom na situaciju u kojoj se kao društvo nalazimo, što mislite - je li bolje odabratи glazbu ili pravo?

Mislim da se treba odabratи ono čemu vas srce najviše vuče, ali s druge strane, s obzirom na situaciju kakva je u Hrvatskoj, ako ne radite velike hitove, jasno da je jako teško od toga živjeti. Svi moji prijatelji koji su u nekim bendovima koji nisu na estradi, imaju svoje dnevne poslove. Ja sam recimo pravnik, Mirela Priselac iz Elementala prevodi, Mile Kekin iz Hladnog piva predavao je engleski i njemački. Imati dnevni posao sasvim je normalno.

Nemate mnogo slobodnoga vremena. Što radite kada ga ipak pronađete?

To vrijeme koje imam za sebe, to je vrijeme kada se bavim glazbom. Vrijeme koje trošim na glazbu ne smatram nečim što mi oduzima slobodno vrijeme. Kada ništa ne radim, gledam filmove, buljim u zid i tako.

Za kraj, imate li kakav savjet za mlade glazbenike?

Samo neka budu iskreni i izbjegavaju engleski u pjesmama –ako žele nešto reći. I neka pišu i skladaju što više jer je uvijek neko pravilo da je samo deset posto onoga što napraviš dobro.

Josipa Petrov, 2. razred

I. gimnazija

Voditeljica: Antonija Sikavica Joler

Vedrana Krivec, mentor: Judita Šercar
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

UZ PREMIJERNE IZVEDBE „ODISEJA“ G. STEFANOVSKE
I „ANTIGONE“ J. ANHOUILA U GDK GAVELLA

U raljama suvremenosti

Moderne adaptacije antičkih mitova otvorile su sezonu teatra u Frankopanskoj te su pokazale kolika je važnost prave redateljske vizije.

ODVAŽAN REPERTOARAN POTEZ

Gradsko dramsko kazalište Gavella poznato je po izboru „lektirnih“ naslova za svoj repertoar, u što smo se mogli uvjeriti i tijekom prošle dvije sezone, koje su otvorene djelima Molièrea, odnosno Držića. Upravo se zbog toga ovogodišnji repertoar teatra u Frankopanskoj doima kao prilično odvažan izbor suvremenih djela zaokružen tek jednim „klasikom“ - uprizorenjem Voltaireovog „Candide“ u režiji Krešimira Dolenčića.

Sezona 2012./2013. u GDK Gavelli otvorena je dvjema režijama uglednog makedonskog redatelja Aleksandra Popovskog. Prva premijera, „Antigona“ Jeana Anhouila, nažalost gledateljima ne nudi mnogo više od vizualno impresivnih scenskih slika, dok je „Odisej“ Gorana Stefanovskog ujedno i satira tranzicije, pretvorbe i ratnog profiterstva na području bivše Jugoslavije.

ODISEJ - ARHETIP PUTNIKA I RATNIKA

Odisej se danas smatra idealnim tipom putnika, latalice na koju se namjerila sudsina, ali i lukavog i snalažljivog ratnika. Iako Goran Stefanovski u svom tekstu prati narativnu liniju Homerove „Odiseje“, njegov Odisej daleko je od heroja. Ova drama nosi brojne aluzije na ratove koji su se vodili na prostoru bivše Jugoslavije pa su tako bivši ratni neprijatelji danas dobri „drugovi“, a Odisej više nije lukavi ratnik, već obični prevarant i lopov koji polako i zaboravlja svoje zločine.

Najveća vrlina samog teksta je izbjegavanje površne karakterizacije likova karakteristične za homeroske epove. Likovi više nisu „bogovima slični“ vladari i ratnici koji se drže visokih moralnih načela, već su obični ljudi s brojnim problemima koje nisu spremni priznati. Telemah prolazi kroz krizu identiteta zbog nedostatka očinske figure, Penelopa više nije sigurna treba li čekati svog Odiseja, a prosci su bijesni na Penelopu i svjesni su njene obmane. Uz to, Stefanovski je dodatno približio svijet bogova i ljudi likom božice Atene (sjajna kreacija Nataše Matjašec Rošker), koja se zaljubljuje u Odiseja. Uz spomenutu Matjašec Rošker, valja istaknuti i sjajnog Ozrena Grabarića u ulozi Odiseja, te Anitu Mančić u ulozi (ne)vjerne Penelope. Vrijedi spomenuti kako je cijela glumačka postava odradila sjajan posao, budući da se radi o velikoj koprodukciji (GDK Gavella, Kazalište Ulysses, Srpsko narodno pozorište, Slovensko narodno gledališče –Maribor, Atelje 212, Festival Sterijino pozorje, Teatar navigator, Skopje).

ANTIGONA U ZEMLJI ČUDESA

„Antigona“ Jeana Anhouila jedna je od paradoksalnih kazališnih pojava 20. stoljeća. Napisana je za vrijeme Drugog svjetskog rata, a s jednakim su je oduševljenjem prihvatali okupatori, odnosno vlast satelitske Višijevske republike, te diktatori socijalističkih republika u kojima je Antigona često bila postavljana. Takav podatak samo potvrđuje da je u klasičnu Sofoklovu tragediju Jean Anhouil

utkao brojna skrivena značenja i fino nijansirao likove, što nažalost iz zagrebačke izvedbe nismo mogli zaključiti.

Naime, „Antigona” u režiji Popovskog lišena je svakog političkog značenja, te je autor pribjegao vrlo jednostavnim (i ponekad banalnim) scenskim znakovima kao što su štule na kojima hoda Ozren Grabarić kao Kreont. Vjerljivo se tim štulama htio naglasiti položaj kralja u društvenoj hijerarhiji, ali on je većini gledatelja ionako jasan. Promjena visine pojedinih objekata aluzija je na legendarnu Carollovu Alisu, iako nam poveznica između Alise i Antigone ostaje prilično nejasna. Najuspješniji dio ove predstave definitivno je scenografija, koju je kao i za sve ostale projekte Aleksandra Popovskog u Hrvatskoj izveo studio NUMEN te kostimografija u izvedbi Marite Ćopo.

Ipak, predstave u GDK Gavelli uvijek može spasiti glumački ansambl. Osim već posloviočno sjajnog Ozrena Grabarića, Dijana Vidušin izvrsno je prikazala stalne promjene raspoloženja i nesigurnost mlade Antigone koja se ipak odlučila za zastupanje „apsolutne istine”. Kseniji Pajić je, u ulozi kora, nametnuta kreacija barske pjevačice, koja se uklapa u redateljski stil Aleksandra Popovskog, ali je pomalo upitan smisao tog lika u kontekstu ove predstave. Upravo je tekst kora, koji gotovo teorijski govori o biti same tragedije kao vrste, možda je i najjače odjeknuo u ušima gledatelja, što definitivno nije smisao kazališta.

PITANJE STILA

Aleksandar Popovski jedan je od rijetkih redatelja koje krasи izražen autorski stil. U njegovim predstavama najčešće jedan glumac ima nekoliko uloga, najčešće obilježenih komičnim gegovima, a glavni glumci dio teksta u kojem se obraćaju publici izgovaraju pred mikrofonom koji je postavljen na sredini pozornice. Vrlo često ansambl nastupa kao kolektiv, bilo kao kor ili impresivna scenska slika. Takav stil djelovao je vrlo originalno i prikladno u „Metamorfozama” koje je režirao u Jugoslovenskom dramskom pozorištu u Beogradu, a vrlo se dobro odrazio i u „Odiseju”, u kojem upravo zaigranost cijelog ansambla daje čar predstavi. Unatoč svom trajanju od gotovo tri sata, „Odisej” niti u jednom trenutku ne djeluje kao zamorna predstava, već pršti životom, humorom, ali i tragedijom Odiseja, njegove obitelji, te brojnih njegovih žrtava s kojima se susreće u podzemnom svijetu.

Nažalost, u komornoj „Antigoni” Popovski nikako nije mogao angažirati jednog glumca za više uloga, ali je mikrofon ostao na pozornici, a za njim najčešće Ksenija Pajić, koja je zbog toga vjerojatno postala barska pjevačica. Sam tekst Antigone ne sastoji se od previše deklamacije i monologa likova, pa tako i mikrofon na središtu pozornice gubi smisao. Anhouilova „Antigona” nudi jednako mogućnosti za suvremeno redateljsko čitanje kao i „Odisej” Gorana Stefanovskog, ali je možda svojim mjestom radnje (Odisej je ipak blisko vezan uz naše prostore) udaljenija i redatelju i publici, iako to nije razlog tek djelomičnog uspjeha predstave. Jednostavno nije moguće istim stilom režirati potpuno različite tekstove, pa tako u Antigoni ostaje upečatljiv samo vizualni dio predstave, dok je Odisej sa glazbenim brojevima makedonskog sastava Foltin ostavio dojam zaokružene predstave sa snažnom porukom.

Hrvoje Korbar, 3. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

ŽENE U DRUGOM PLANU

Ulico, zoveš se po muškarcu

U Zagrebu se već godinama vodi polemika oko imenovanja ulica. Ali to nije sve. Još je žalosnija činjenica da se poznate i važne žene hrvatskog javnog života sustavno zanemaruju u imenima ulica. Samo četrdesetak ulica u Zagrebu nosi žensko ime. Toliko o ravnopravnosti spolova, toliko o zahvali najvećim hrvatskim ženama

Marin Knezović, predsjednik Odbora za imenovanje naselja, ulica i trgova brani se time što je u njegovu mandatu po ženama imenovano više ulica nego u proteklih 20 godina, no to i nije neka utjeha s obzirom da tek jedan posto ulica u Zagrebu nosi ime po nekoj ženi. Iako su žene tijekom povijesti često bile potlačene, bez prava glasa i rijetko kad u središtu zbivanja, zar bi trebalo povjerovati da ih je zaista bilo samo 40 dovoljno istaknutih da dobiju svoju ulicu? Kako protumačiti činjenicu da svoju ulicu u Zagrebu ima drveće, npr. Ulica bagremova, cvijeće, npr. Ulica zumbula pa čak i likovi iz crtića, npr. Ulica šegrta Hlapića? Zar Ana Katarina Zrinska nije zaslužila da se po njoj nazove jedna ulica? Zar hrvatska kraljica Katarina Kosača Kotromanović za hrvatsku povijest ima manju važnost od kaktusa, odnosno Ulice kaktusa ili Malog potoka? Kako to da nikome nije palo na pamet jednu ulicu nazvati po Dori Gušić, poznatoj piganistici, cijenjenoj i u europskim okvirima? Zar je moguće da ime Gordane Bonetti, cijenjene televizijske ikone nije dovoljno veliko i poznato? Nadamo se samo da je naša pjesnikinja Vesna Parun dovoljno zadužila hrvatsku kulturu i grad Zagreb te da će jedna ulica biti dobiti čast da Zagrepčani gaze po ulici koja nosi njezino ime?

JAVNA SFERA REZERVIRANA ZA MUŠKARCE, A PRIVATNA ZA ŽENE

Možda je stvar u šovinizmu ili se ne želi priznati da su „naši stari” pogriješili kada su žene stavljali u drugi plan. Bilo kako bilo, Marin Knezović poručuje da se situacija, nažalost, neće promijeniti još desetljećima te da je ovakva diskriminacija rezultat „tradicionalne podjele društvenih uloga u kojoj je javna sfera bila rezervirana za muškarce, a privatna za žene”. Iako promjena društvenog uređenja vrlo lako potiče i promjeni imena u skladu s time, očito žene i dalje nisu dovoljno bitne da bi se izborile za sebe. U 21. stoljeću smo, u stoljeću promjena, stoljeću revolucija, stoljeću brisanja predrasuda, no ipak, ljudski mentalitet ne podržava širenje obzora niti je voljan priznati pogreške. Mnogo se sukoba vodi zbog trivijalnih sitnica, a i dalje se ne dopušta da se vječna borba između muškaraca i žena privede kraju. Kada bi i bio problem samo u Zagrebu, možda i ne bi bilo toliko strašno, ali cijela je Europa posvećena muškarcima. U Miljanu, drugom najvećem talijanskom gradu, ženama je posvećeno tek tri posto ulica. Ni u Londonu situacija nije pretjerano bolja - tek 3.5 posto ulica nosi ženska imena. Je li potreban novi pokret sufražetkinja ili će tek moderne amazonke popraviti položaj žena? Koliko radikalni moraju biti ženski potezi da bi i njihov glas nešto značio?

NOVA VLAST - NOVE ULICE

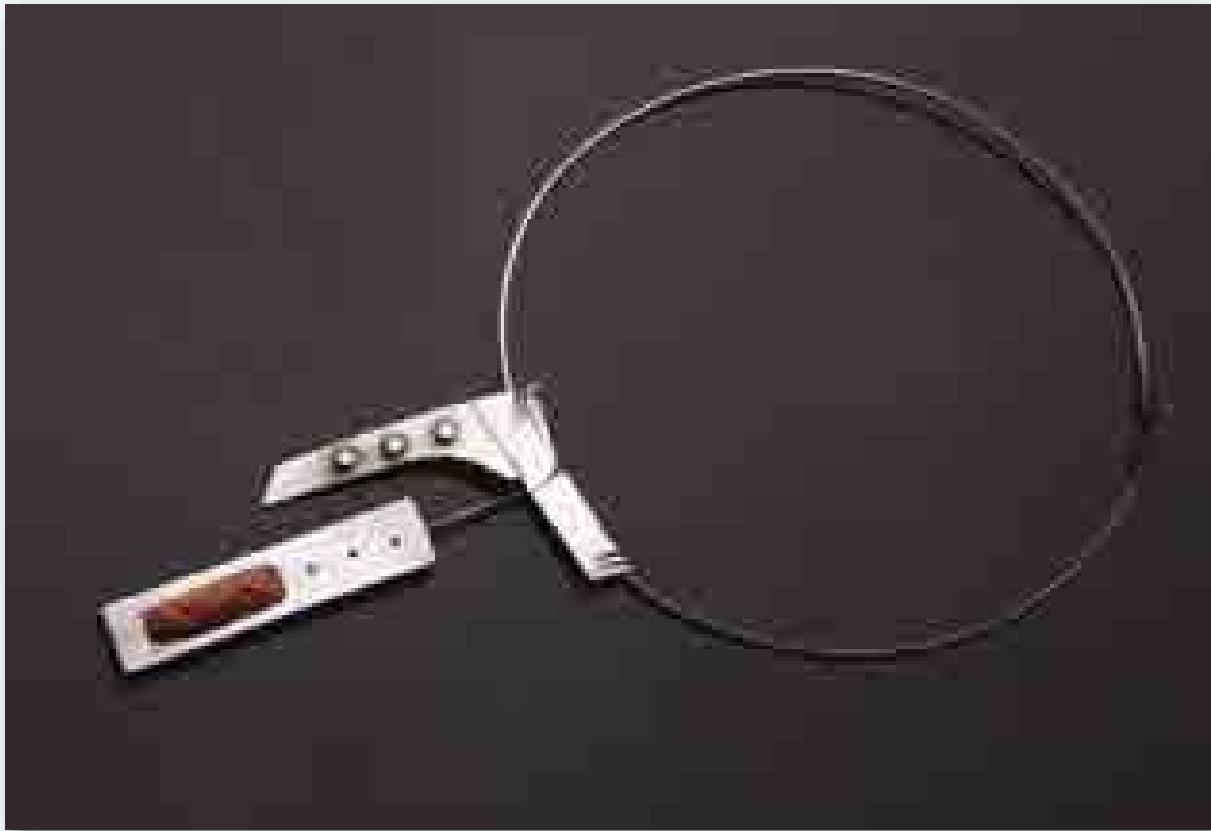
Ipak, borba oko imenovanja ulica koje nose žensko ime u Zagrebu nije dominantna jer su joj taj prestiž odnijela sveprisutna politička prepucavanja. Najžešće polemike odvijale su se oko Trga maršala Tita ili Trga dr. Franje Tuđmana. Ništa manje spektakularno nije prošao ni pokušaj ponov-

nog preimenovanja Avenije Gojka Šuška u stari naziv Aleja izviđača. Najnoviji medijski sukobi dogodili su se nedavno kada je svoju ulicu u Zagrebu dobio Milan Mladenović, frontmen beogradske rock skupine Ekatarina Velika. Mladenović je svoju ulicu dobio na zagrebačkom Jakuševcu. Ulice u tom kvartu nosit će, kako kažu SDP-ovci, imena po važnim i priznatim imenima hrvatske urbane kulture. Hoće li se to zaista i ostvariti, vidjet ćemo ako na politički tron zasjedne nova vlast jer, kako nas je poučilo iskustvo, nova vlast - nove ulice. I tako unedogled.

Iva Betević Dadić, 2. razred

Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

Voditeljica: Goranka Lazić

Svan Radulović, mentor: Nada Škrlin
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

TRIVIJALIZACIJA ILI POPULARIZACIJA JEDNE OD NAJPRODAVANIJIH HRVATSKIH KNJIŽEVNICA?

Zagorka na kioscima

Jedna od najpopularnijih hrvatskih književnica svoje je romane počela izdavati u nastavcima u dnevnom tisku, a 100 godina nakon izdavanja „Tajne krvavog mosta“ u Malim novinama, Zagorka se ponovno vraća –na kioske.

KVALITETAN I NEKVALITETAN ŠUND

U svibnju prošle godine *Jutarnji list* i *Gloria* (obje tiskovine u vlasništvu *Europapress Holdinga*) započeli su izdavanje možda i najslavnijeg ciklusa romana Marije Jurić Zagorke, „*Gričke vještice*“, uz novine, po popularnoj cijeni od 29,99 kuna. Izdavanje romana pratili su naravno i brojni populistički i senzacionalistički članci o povijesnim izvorima iz kojih je Zagorka crpila inspiraciju, kao i o njenom privatnom životu, koji je možda i najbolje prikazan u dokumentarnom filmu Biljane Čakić Veselič.

Ipak, u tom nizu članaka niskog stila koji su u prvi plan donosili neutemeljene pikante riječi iz Zagorkinog života istaknuo se sjajan tekst Miljenka Jergovića objavljen 28. lipnja 2012. Jergović piše o svojoj baki koja je kao šund literaturu kategorizirala svaki ljubavni roman koji je moguće serijalizirati, a Zagorkina *Grička vještica* savršeno odgovara tom opisu. Upravo u tom Jergovićevom tekstu šund je sjajno kategoriziran - Marija Jurić Zagorka nije bila Danielle Steel svog vremena, već prije Agatha Christie, koju su njeni britanski suvremenici također kategorizirali kao šund. Zagorkina velika popularnost proizlazila je iz činjenice da piše blisko jednostavnom čovjeku, a ponovno utemeljeno na povijesnim činjenicama i zagrebačkom lokalpatriotizmu.

TRIVIJALIZACIJA ZAGORKE

Dok Miljenko Jergović Zagorku svrstava u kategoriju „dobrog šunda“, s čime bi se vjerojatno složio i Centar za ženske studije koji djeluje u Memorijalnom stanu Marije Jurić Zagorke na zagrebačkom Dolcu, teško da bismo isto mogli reći za *Europapress Holding*, kojem je primarni cilj očito bio na Zagorkinom djelu zaraditi, a ne promovirati ga.

Tako su Zagorkini romani dijeljeni u više nastavaka (npr. *Tajna krvavog mosta* koja je podijeljena u dva dijela i izdana nakon cijelog ciklusa *Grička vještice*, iako je svojevrsni prolog tom ciklusu), izdavani bez ikakvog reda i bez ikakve opreme osim kratkog teksta na posljednjoj strani knjige. Zanimljivo je i da se sam tekst izmjenjivao i prilagođavao današnjem jeziku pa je tako aorist često postajao perfekt, a neki arhaični izrazi zamijenjeni su suvremenijima.

Ipak, posebno je bolna grafička oprema romana. Ilustracije Igora CC Kelčeca vjerojatno su stvorene upotrebom digitalne tehnologije, a njihov „gotički“ stil nimalo ne odgovara niti sadržaju, niti ugodaju *Gričke vještice* te se može okarakterizirati tek kao prvoklasni - kič.

Nakon što je prva naklada „*Gričke vještice*“ rasprodana, *Jutarnji* (odnosno EPH) se odlučio za još jednu nakladu koju možete i naručiti putem njihove web stranice za samo 150 kuna. *Gričku vješticu* na kioscima su naslijedili *Republikanci* i *Plameni inkvizitori*, također podijeljeni u četiri nastavka. Dijeljenje nije izbjegla niti Zagorkina romansirana autobiografija *Kamen na cesti*, uz jednako slikovitu opremu spomenutog Igora Kelčeca, koji je u potpunosti zanemario ne samo romane, već i povijesni kontekst Zagorke.

Kada je Zagorkina *Grička vještica* počela izlaziti početkom 20. stoljeća, predstavljala je revoluciju u hrvatskoj književnosti. Prva žena novinarka i dopisnica iz budimpeštanskog parlamenta svojim je povjesno-ljubavnim romanima privukla brojne čitatelje koji su stajali u redovima kako bi dobili svoj primjerak jednog od brojnih nastavaka *Gričke vještice* koja je izlazila svakog dana između 1912. i 1914.

Iako je Zagorkino djelo tada bilo u potpunosti ignorirano od strane „ozbiljne“ književne kritike, Zagorku je narod prigrlio, a i stotinu godina nakon prvog njenog romana, Zagorka je itekako popularna i čitana, što je dokazala i prodaja njenih romana u izdanju EPH.

TKO TO DANAS ČITA ZAGORKU?

Mlađe generacije često povezuju Zagorku sa svojim bakama i djedovima, kao i Miljenko Jergović u spomenutom tekstu, koji opisuje mapu u kojoj je njegova baka čuvala sveske romana koji su izlazili u dnevnom tisku. Ipak, vrlo je lijepo vidjeti kako i mlađe generacije itekako vole Zagorkin rad. Tijekom ljeta, Zagorku se moglo vidjeti na plažama diljem jadranske obale, u rukama raznih generacija. Iznenadujuće je vidjeti i raspravu na *Forum.hr* koja ima 110 stranica (svaka stranica sastoji se od 20 komentara ili odgovora na komentare), a u njoj sudjeluju sudionici raznih generacija i spolova. Još više iznenadjuje koliko su pojedini obožavatelji strastveni kada su u pitanju njeni djela - raspravljaju ne samo o zapletima i junacima heroja, već istražuju i povjesnu pozadinu romana, omjer fikcije i činjenica, pa čak i spomenute jezične prepravke u djelu koje su temeljito analizirali.

Najavljuju se i ekranizacije Zagorkinih djela, iako brojne obožavatelje brine uspješnost tih ekranizacija. U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu izvedena je drama u režiji Ivice Boban, koja i nije postigla značajan uspjeh kod kritike, ali je još uvijek na repertoaru. Turistička zajednica Grada Zagreba prva je počela s promocijom Zagorke kao osobe koja bi mogla predstaviti grad na nov način, a posljednja dva ljeta održavaju se originalne ture pod nazivom „Tajne Griča“ u kojima glume mlađi glumci, a turiste upoznaju sa starim zagrebačkim mitovima i legendama.

Budući da su „Tajne Griča“ postale pravi turistički hit, kako za strance, tako i za domaće turiste i Zagrepčane koji su odlučili „ponoviti“ povijest svog grada, trebalo bi razmisliti i o predstavljanju Zagorkinih djela na engleskom. Istina, upitno je bi li turisti bili zainteresirani za kupovinu serijala od 7 knjiga koji nije praktičan za transport, ali moglo bi se stvoriti posebne brošure o Zagrebu u djelima Marije Jurić Zagorke. Budući da smo prošlog ljeta imali prilike vidjeti Krležin *Povratak Filipa Latinovicza* u prijevodu na engleski, koji je vjerojatno malokoga privukao, Zagorka također zasluguje svoju priliku na stranom jeziku.

Hrvoje Korbar, 3. razred

XVI. gimnazija

Voditeljica: Jadranka Tukša

INTERVJU S GLUMCEM ADAMOM KONČIĆEM

Zlatni Histrion

Adam Končić, talentirani glumac i pjevač, Akademiju dramskih umjetnosti završio je 2001. godine. Uz razne predstave u kojima je glumio, plesao i pjevao, vodio je brojne manifestacije i događaje te pjevao na mnogim festivalima „kajkavske popevke“. Zaslužio je brojne glumačke nagrade i priznanja među kojima je i Zlatni Histrion (2003.) i Porin za najbolji folklorni album *Ak' sem ti srceko ranił* (2007.). Iako je član glumačkog ansambla Komedija, vrlo rado igra s Histrionima, s kojima je radio desetke predstava pa i poznatu *Ni med cvjetjem ni pravice*, poslije koje smo razgovarali o kazalištu, glumi i aktualnosti Krležina djela.

Kakav glumački rad Vam pruža najviše zadovoljstva?

Smatram da imam neki glazbeni talent i da sam pokazao da ljubim pjesmu, svoj kajkavski pomoću glazbenog izričaja i da mi nisu strani nastupi uz pratnju tamburaškog sastava i program zagrebačkih starogradskih pjesama. Posebno me zaintrigirala forma *cabareta* koja je nepravedno zapostavljena. A tu je i moj svakodnevni glumački posao u matičnoj kući. Histrion je teatar s kojim živim od 1997. godine, a voditelj Zlatko Vitez prvi mi je dao priliku da stanem na „daske koje život znače“. Prvenstveno mi je važna moja publika koja me u zadnjih deset godina već upoznala kao zabavljачa koji će je u raznim situacijama dobro razveseliti.

Zovu Vas „čovjek od Zagorja“, „coprnjak“ i „folklorni čarobnjak“ jer ste poznati kao borac za kajkavsku riječ. Kakav je položaj kajkavskog jezika danas?

Logično je da čovjek nastoji vratiti svome rodnom kraju jedan dio onoga što je u djetinjstvu iz njega upio. Rođen samu jednom malom zagorskom mjestu Brestovcu Orehovičkom u općini Bedekovčina, centralnoj općini Hrvatskog zagorja, u srcu Zagorja. Završivši Akademiju, pokrenuo sam neke projekte na kajkavskom koji su vezani za Zagorje, a najponosniji sam na Glumački festival u Krapini, koji se polako širi cijelom regijom i već je peta godina iza nas. Sretan sam što se time mogu odužiti svome kraju i pokazati da je kajkavski itekako živ jezik i danas.

Izvorni ste govornik kajkavskoga, kako Vam zvuči suvremena zagrebačka kajkavština?

Zagrebačku kajkavštinu su promijenile unutarnje migracije u devedesetima i stari zagrebački govor, nažalost, vrlo se rijetko može čuti. Zagreb je multietnički grad koji leži na korijenima kajkavskog jezika, ali jasno da je također i prijestolnica svih Hrvata. U njemu se može čuti, doduše rjeđe, čakavština kao i fina i čista štokavština, ali u svakom slučaju tu je i taj jedan sočni kajkavski, koji bi se opet mogao granati u veliko bogato stablo s puno raznih grančica. Svaka grančica zapravo je mjesto odakle mnogi hrvatski kajkavci dolaze i unose svoj dio kajkavštine u bogati pleter kajkavskoga koji danas postoji u Zagrebu.

Je li kajkavski bio jedini motiv za izvedbu Krležinih Balada?

To je bio izazov. Interesantno je kako se neki životni krugovi zatvaraju. Godine 1995. upisao sam Akademiju dramske umjetnosti s baladom *Ni med cvjetjem ni pravice*, a petnaest godina nakon toga imao sam čast igrati predstavu pod tim naslovom koju sam sâm režirao. Jednostavno sam imao snažnu potrebu reći ljudima da kao umjetnik promišljam o vremenu u kojem živim i da promišljam o stvarima koje nam se događaju, smatrajući i sebe negdje onim čovjekom o kojem govorit Krleža u *Baladama* i promišljajući o svemu onome što se veže uz obične ljudi koji jednostavno

svojim trudom žele osigurati normalan život. Kada se spomene moje ime, zbog mnogih projekata u kojima pjevam, očekuje se da će i u ovoj predstavi Končić uzeti gitaru u ruke i izvesti nešto smiješno, zgodno ili duhovito s fazanovim perom u šeširu, no donosim *Balade* na jedan nov način u kojem nema pjevanja.

Uspjeli ste nam približili Krležino djelo. Jeste li to očekivali?

Krleža zasigurno progovara o nekim temama koje su neshvatljive mladom čovjeku. No, kako čovjek sazrijeva tako shvaća da je Krleža životan i sveprisutan u svima nama. Smatrao sam da ga treba približiti učenicima na jedan drugčiji i interesantniji način nego što su to možda dosad napravili moji kolege. Iako predstavu čine minimalna scenska pomagala i simbolički kostim, pripremala se u nekoliko faza skoro osam mjeseci. Izabrane balade smještam u prostor glumačke interpretacije igrajući više likova. Glazba je prisutna cijelo vrijeme, ali ona samo podcrtava atmosferu. Slikovitost se očituje u jednom jedinom scenskom elementu: dva metra visokom kubusu koji je obojen crveno, simbol borbe i krvi, crno - ništavilo, tama, smrt i žuto - blaženstvo i uzvišenost. Kulminacija riječi i glazbenog ludila u pozadini traje svega minutu, ali to je „šiljak“ koji zapravo ubode sve nas jer nakon toga shvaćamo da je došlo do vrhunca predstave na jedan stravičan način gdje nam se ništa ne daje eksplikite, već nam se nudi samo strahota uz zastrašujući zvuk i trešnjavu tog kubusa iza kojeg se skrivam. Dakle, čovjek pokreće ludilo na sceni, a zapravo i u vlastitom životu.

Kako je biti glumac i režiser istovremeno?

Mogu reći da to samo doprinosi efektu snažnog uživljavanja u priču trinaest likova koje interpretiram. Izbirao sam neke balade i tom dramaturškom luku zapravo razotkrivam osnovne probleme tog vremena: potlačenost, nepravdu, izrabljivanje, a iza toga slijedi gorčina i priprema na bunt. Svojevrstan rasplet cijele situacije je balada *Na mukah*, koja govori o tome da se čovjeku nakon svih silnih borbi i buna ništa nije promijenilo nabolje i je li vrijedilo sve to skupa u smislu otpora i bunda. Balada *Sectio anatomica*, koja simbolično govori o „razrezavanjutelačlovečeg“ zapravo govori o tijelu koje umire i o tome ima li ili nema Boga i što je to čovjek. Na kraju je jedna pomirujuća balada *Nenadejanobogčijevzeljenje* koja smiruje i budi nadu. Htio sam u predstavi ponovo otvoriti neka svevremenska pitanja.

U čemu je aktualnost Krležinih Balada?

Sam naslov je vrlo simboličan: ako ni među cvijećem nema pravde, kako će je biti među nama ljudima! Predstava govori o „malom čovjeku“ onog vremena, ali i o patnjama, bolima i nastojanjima toga čovjeka danas. Također govori o bahatom današnjem svijetu. Svijet oko njega izrabljuje tog „malog čovjeka“ i misli samo na sebe. Koliko god se mi hvalili da živimo u socijalno osviještenom društvu, smatram da bismo trebali biti puno osjetljiviji na ljude oko sebe i na neki način više paziti jedni na druge.

Što je za Vas gluma?

Gluma je toliko prepletena u mom životu sa svim drugim što radim da to ne mogu u danu jasno raščlaniti. Naravno, vi biste mogli reći da sam na poslu kada se upale svjetla pozornice ili kada stam pred mikrofon. Međutim, glumački posao jest proučavanje raznih materijala kod kuće, puto-

vanja, druženja s mnogim ljudima. To je posao bez radnog vremena. To je ljubav i hobi. Najbolje se to vidi po umoru. Odmor od jednog dana dovoljan je da se može ponovo dati sva energija i kreativnost. No, ako se dogode u jednom danu dvije izvedbe, dovoljan je odmor od dva do tri sata. Bilo je u mojoj karijeri raznih projekata i time sam stvorio široku lepezu poslova, ali sada bih dobro razmislio što će prihvatiti jer sam naučio kako reći ne. S trideset i pet godina naučite oblikovati svoje unutarnje želje.

Gluma, dakle, nije posao, nego poziv. Što mislite o pozivu medicinske sestre?

- Ako glumac ne izađe na pozornicu s unutarnjim ushićenjem i sa željom da iznese sve ono na čemu je radio, bolje je da taj dan nije ni izašao na pozornicu. Isto tako ako prilazite bolesnoj osobi, a ona ne može osjetiti da joj želite dobro, onda je šteta što ste taj dan došli na posao. Svatko tko prilazi bolesnoj osobi treba si ponoviti: „Mene je Bog poslao. Ja sam zdrav da pomognem nekome. Moram zato uliti nadu i osmijeh tom čovjeku i što je najvažnije trebam uliti vjeru da će biti bolje.“ Služiti drugom čovjeku i pomoći onome kome je pomoći prijeko potrebna jest poziv i u tom je sličnost s glumom jer u takvom radu nema podvojenosti, nema razlike između vremena kad smo na poslu i kad nismo na poslu, vremena koje odradujemo i koje živimo.

Kazalište kao kulturološka potreba nepoznata je današnjim mladim ljudima. Zašto većina mlađih danas nerado ide u kazalište?

- Nezainteresiranosti je doprinijelo to da se sustavno ne prati naobrazba mладог čovjeka koja bi uključivala i kazalište i koncerте. Naravno, ne izostavljam ni muzeje, galerije i sl. Drugi razlog jest užurbanost i sveopće prisutna informatiziranost raznim medijima. Tim sredstvima mlađi postaju u svojem bioritmu potrošači koji više nemaju vremena sjediti dva ili tri sata u kazalištu. Za njih je to nešto vrlo sporo teče i nešto čemu treba posvetiti previše pažnje. Mlađi ljudi ulaze time u život koji sliči skraćenoj verziji nekadašnjeg upotpunjeno života. Današnji redatelji bi trebali puno više promišljati kako privući mlade ljudе u stolice kazališta.

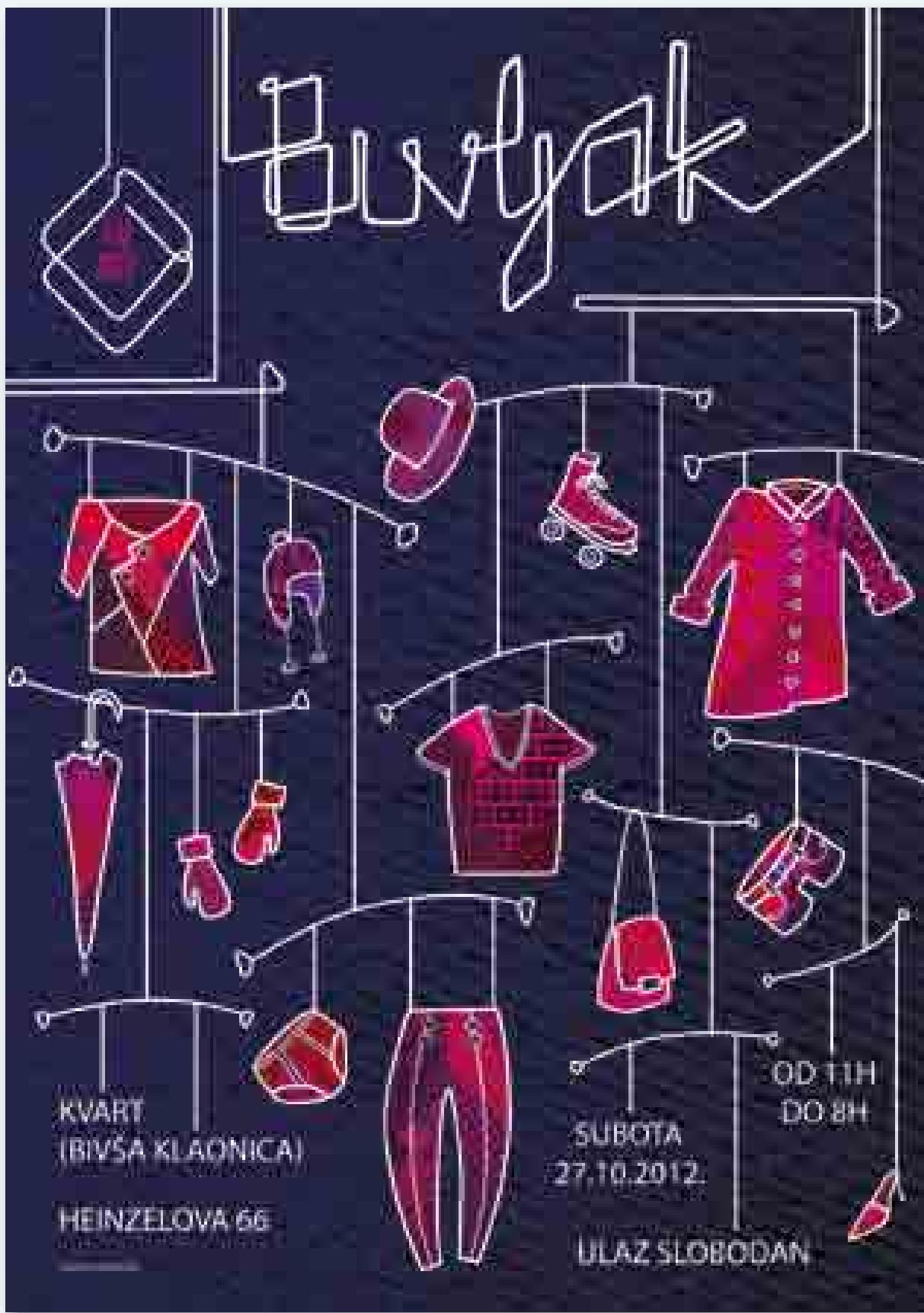
Smatrate li da je kazalište danas izgubilo bitku s filmom i internetom?

- Ne, ne smatram da je izgubilo bitku. Kazališta su i danas lijepo popunjena i među onima koji dolaze nakon vas uvijek će biti zaljubljenika u teatar, jer kazalište je neposredna, neponovljiva umjetnost koja se rada baš u tom određenom trenu. Nakon svake odigrane geste i izgovorene riječi nema povratka i umjetnost, ono što ste osjetili, ostaje u vama trajno. Nakon što se svjetla pozornice ugase, djelo koje ste gledali ostaje negdje duboko u vama jer ste ga mogli doživjeti skoro svim svojim osjetilima. Platno i ekran su nešto drugo: prizori se mogu ponavljati, brisati i doradivati. Kazalište je neposredno i ono se upija u trenu i iza njega ostaje sjećanje na nešto što vas je dodirnulo ili nije.

Je li istina da su glumci tašti?

- Glumci jesu tašti, no neki u većoj a neki u manjoj mjeri. Ta je taština ili doza egoizma potrebna za glumca da bi se on na neki način uopće mogao nametnuti publici. Glumac mora znati biti prisutan i mora imati sposobnost pokazati samoga sebe. Glumac koji to nema nikada neće biti zamijenjen i zanimljiv. To imaju i Al Pacino, Robert De Niro i Dustin Hoffman ili kod nas Ivo Gregurević, Alma Prica, Branka Cvitković, Vilim Matula i drugi. Dobri glumci svojim izvedbama ostavljaju trag iza sebe.

**Lorena Mićanović, 2. razred
Škola za medicinske sestre Vinogradsko
Voditeljica: Mila Mikecin**

Dorja Horvatić, mentor: Damir Brčić
Škola primijenjene umjetnosti i dizajna

Školski *list*

PREDLOŽENI*

Školski

listovi

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*svi prijavljeni radovi su predloženi za Državnu smotru

MI MLADI

III. gimnazija
Urednica: Magdalena Margić
Voditelj: Ilija Barišić

LABOS

Prirodoslovna škola Vladimira
Preloga
Urednica: Lucija Klarić
Voditeljica: Lana Rušnov Perić

CENER

X. gimnazija „Ivan Supek“
Urednica: Lucija Sukalić
Voditeljica: Ružica Filipović

ŠEGRT

Elektrostrojarska obrtnička škola
Urednik: Roberto Darapi
Voditeljica: Dominika Papić Kukić

PALMA 84

Tehnička škola Zagreb
Urednik: Josip Žlimen
Voditeljica: Dunja Novak

INFUZIJA

Škola za medicinske sestre
Vinogradrska
Urednica: Ida Kolarić
Voditeljica: Mila Mikecin

KRIK PRVE

I. gimnazija
Urednica: Lucija Šutić
Voditeljica: Antonija Sikavica
Joler

VRANEC

Gimnazija Lucijana Vranjanina
Urednica: Alma Davarović
Voditeljica: Katarina Matošević

SVITANJA

Ženska opća gimnazija Družbe
sestara milosrdnica
Urednica: Mihaela Trčak
Voditeljica: Višnja Jukić

BABY BOOM

Škola za primalje
Urednica: Ines Tarandek
Voditeljica: Maja Feil Ostojić

GVAK

Grafička škola u Zagrebu
Urednica: Marija Feldi
Voditeljica: Renata Šepić

PREDLOŽENA*

Radijska emisija

UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA

*prijavljeni rad predložen je za Državnu smotru

Radijska emisija

Bolje spriječiti, nego liječiti

Ana Bogović, Antonio Britvar
X. gimnazija „Ivan Supek“
Voditeljica: Andrea Kosović

ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO ZA PRIPREMU I PROVEDBU SMOTRE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA GRADA ZAGREBA - LiDraNo 2013.

PREDSJEDNIK POVJERENSTVA

Zlatko Stić

ravnatelj Prirodoslovne škole Vladimira Preloga

TAJNICA POVJERENSTVA

Goranka Lazić

profesorica, Prirodoslovna škola Vladimira Preloga

ČLANOVI POVJERENSTVA

Marijan Šimeg

Sanja Pilić

Ana Maras

Jadranka Korda Krušlin

Višnja Beus

Zdenka Burda

Dunja Marušić

Drago Bagić

Martin Oršolić

PROSUDBENO ŽUPANIJSKO POVJERENSTVO LiDraNo 2013. ZA UČENIKE SREDNJIH ŠKOLA

ČLANOVI POVJERENSTVA

Ivica Prtenjača, književnik
Sanja Pilić, književnica
Katarina Čičmak, profesorica
Melita Rundek, književnica
Branko Čegec, književnik
Marijan Šimeg, novinar
Damir Brčić, profesor
Anita Končar, novinarka
Mirela Lilek, novinarka
Siniša Švec, novinar
Milan Peh, novinar
Ilija Barišić, profesor
Kristian Potočki, glumac
Jadranka Korda Krušlin, dramska pedagoginja
Amar Bukvić, glumac
Jadranka Tukša, profesorica
Ivan Đuričić, glumac
Ana Maras, glumica
Kostadinka Velkovska, glumica
Nina Erak Svrtan, glumica
Andrea Kosović, profesorica

Zagreb, svibanj 2013.

